



กระทรวงแรงงาน

รายงานผลการดำเนินงาน  
ด้านแรงงานนอกระบบ  
แรงงานสูงอายุ  
และแรงงานคนพิการ



ประจำปีงบประมาณ  
พ.ศ. 2568



กระทรวงแรงงาน

รายงานผลการดำเนินงาน  
ด้านแรงงานนอกระบบ  
แรงงานสูงอายุ  
และแรงงานคนพิการ

---

ประจำปีงบประมาณ  
**พ.ศ. 2568**





---

## สำนักงานนโยบายและแผนนอกระบบ



# คำนำ

กระทรวงแรงงาน เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานด้านการส่งเสริม การคุ้มครองและการพัฒนา แรงงานนอกระบบ แรงงานสูงอายุ และแรงงานคนพิการ โดยขับเคลื่อนกลไกการดำเนินงานผ่านคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านต่าง ๆ มุ่งเน้นการดำเนินงานบูรณาการผ่านภาคีเครือข่ายหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย และเกิดผลสัมฤทธิ์สอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี **ยุทธศาสตร์ที่ 3** การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ และ**ยุทธศาสตร์ที่ 4** การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อให้แรงงานนอกระบบ แรงงานสูงอายุ และแรงงานคนพิการ มีงานทำ มีทักษะฝีมือ มีรายได้ที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนมีหลักประกันทางสังคม และความมั่นคงในชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน

“รายงานผลการดำเนินงานด้านแรงงานนอกระบบ แรงงานสูงอายุ และแรงงานคนพิการ ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2568” ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กรอบแนวทางและผลการดำเนินการ ขับเคลื่อนการบูรณาการงานด้านแรงงานนอกระบบ แรงงานสูงอายุ และแรงงานคนพิการ ของกระทรวงแรงงาน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์กับหน่วยงานทั้งภายใน และภายนอก ตลอดจนประชาชนผู้สนใจทั่วไป

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

มีนาคม 2569



# สารบัญ

	หน้า
คำนำ	I
สารบัญ	III
สารบัญตาราง	V
สารบัญรูปภาพ	VI
บทสรุปผู้บริหาร	VII
<b>ส่วนที่ 1 ด้านแรงงานนอกระบบ</b>	
บทที่ 1 สถานการณ์แรงงานนอกระบบ	3
บทที่ 2 นโยบายด้านแรงงานนอกระบบ	9
บทที่ 3 โครงสร้างการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ (แรงงานอิสระ)	15
บทที่ 4 แผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2566 - 2570	16
บทที่ 5 ผลการดำเนินงานแผนปฏิบัติการ Action Plan ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	19
บทที่ 6 สรุปผลการดำเนินงานเด่น ประจำปี 2568	22
<b>ส่วนที่ 2 ด้านแรงงานสูงอายุ</b>	
บทที่ 1 สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย	43
บทที่ 2 นโยบายด้านแรงงานสูงอายุ	48
บทที่ 3 โครงสร้างการบริหารจัดการแรงงานสูงอายุ	51
บทที่ 4 แผนยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านผู้สูงอายุ	52
บทที่ 5 ผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	56
บทที่ 6 สรุปผลการดำเนินงานเด่น ประจำปี 2568	58



### ส่วนที่ 3 ด้านแรงงานคนพิการ

บทที่ 1	สถานการณ์คนพิการ	67
บทที่ 2	กฎหมาย/นโยบายด้านแรงงานคนพิการ	73
บทที่ 3	โครงสร้างคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการด้านแรงงาน	79
บทที่ 4	แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2560 – 2565	81
บทที่ 5	ผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	83

# สารบัญตาราง

	หน้า
<b><u>ด้านแรงงานนอกระบบ</u></b>	
ตารางที่ 1	จำนวนและร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ 4
ตารางที่ 2	ค่าเฉลี่ยเงินเดือนหรือค่าจ้างของลูกจ้าง จำแนกตามประเภทแรงงาน กิจกรรมทางเศรษฐกิจ และเพศ 7
<b><u>ด้านแรงงานสูงอายุ</u></b>	
ตารางที่ 1	จำนวนผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามภาค พ.ศ. 2568 43
<b><u>ด้านแรงงานคนพิการ</u></b>	
ตารางที่ 1	แสดงสถิติการจ้างงานคนพิการในสถานประกอบการ ประจำปี 2565 - 2568 68
ตารางที่ 2	แสดงประเภทความพิการ ประจำปี 2568 69
ตารางที่ 3	สรุปตำแหน่งงานตามมาตรา 33 ที่มีคนพิการทำงานมากที่สุด 10 ลำดับ 69
ตารางที่ 4	สรุปกิจกรรมตามมาตรา 35 ทั่วประเทศ ประจำปี 2568 69
ตารางที่ 5	แสดงช่วงอายุคนพิการ 70
ตารางที่ 6	แสดงระดับการศึกษาของคนพิการ 70
ตารางที่ 7	แสดงการส่งเสริมการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐ ประจำปี 2568 70
ตารางที่ 8	แสดงสถิติย้อนหลังการส่งเสริมการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐ ประจำปี 2565 - 2567 71
ตารางที่ 9	แสดงการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานภาครัฐ ปี 2568 (แบ่งตามประเภทความพิการ) 71
ตารางที่ 10	แสดงรายงานการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานภาครัฐ 72
ตารางที่ 11	แสดงรายงานการจ้างงานคนพิการในกระทรวงแรงงาน 75

# สารบัญรูปภาพ

หน้า

## ด้านแรงงานนอกระบบ

แผนภาพที่ 1	จำนวนแรงงานนอกระบบที่มีงานทำ	4
แผนภาพที่ 2	แนวโน้มแรงงานในระบบและนอกระบบ ในระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา	5
แผนภาพที่ 3	การกระจายตัวของแรงงานนอกระบบ จำแนกตามภูมิภาค	5
แผนภาพที่ 4	ร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ	6
แผนภาพที่ 5	ร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	6
แผนภาพที่ 6	ร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามอาชีพ	7
แผนภาพที่ 7	ปัญหาในการทำงานที่สำคัญของแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2568	8
แผนภาพที่ 8	นโยบายกระทรวงแรงงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	14
แผนภาพที่ 9	โครงสร้างบริหารจัดการแรงงานนอกระบบของกระทรวงแรงงาน	15
แผนภาพที่ 10	ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ (Action plan) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	21

## ด้านแรงงานสูงอายุ

แผนภาพที่ 1	สัดส่วนผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามเพศ พ.ศ. 2563-2567	44
แผนภาพที่ 2	ร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จและเพศ พ.ศ. 2567	44
แผนภาพที่ 3	ร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามอาชีพ พ.ศ. 2567	45
แผนภาพที่ 4	ร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญ พ.ศ. 2567	45
แผนภาพที่ 5	ร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามสถานภาพการทำงาน พ.ศ. 2567	46
แผนภาพที่ 6	ร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามแรงงานในระบบ และแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2567	46
แผนภาพที่ 7	ร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามปัญหาจากความไม่ปลอดภัย ในการทำงาน พ.ศ. 2567	47
แผนภาพที่ 8	ร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามปัญหาจากสภาพแวดล้อม ในการทำงาน พ.ศ. 2567	47
แผนภาพที่ 9	แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566-2580)	55
แผนภาพที่ 10	ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ (Action plan) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	57

## ด้านแรงงานคนพิการ

แผนภาพที่ 1	จำนวนคนพิการ	68
แผนภาพที่ 2	สถิติการจ้างงานคนพิการในสถานประกอบการ ประจำปี 2568 (ทั่วประเทศ)	68

# บทสรุปผู้บริหาร

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2561 ให้ทุกส่วนราชการ ทราบและใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน โดยมีวิสัยทัศน์ให้ประเทศไทย “มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” พร้อมกำหนดเป้าหมายการพัฒนาประเทศที่สำคัญประการหนึ่งคือ การพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัย ให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ รวมทั้งกำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับแรงงานได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านการ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม การสร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำของสังคม

กระทรวงแรงงานซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานด้านแรงงานนอกระบบ โดยขับเคลื่อน กลไกการดำเนินงานผ่านคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการ บริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ และคณะอนุกรรมการประสานแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการ แรงงานนอกระบบ (ซึ่งอยู่ระหว่างการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่)

## 1. ผลการดำเนินงานด้านแรงงานนอกระบบ

### 1.1 การจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ประจำปี 2568 (ระดับกระทรวงแรงงาน)

ภายใต้การส่งเสริม ค้ำครอง และการพัฒนาแรงงานนอกระบบ ตามแผนปฏิบัติการ ด้านการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2566 – 2570 ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 28 หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมการจัดหางาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักงานประกันสังคม) สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมกิจการผู้สูงอายุ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานปลัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรกรมส่งเสริมการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กรมวิชาการเกษตร) กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงาน กศน.) กระทรวงสาธารณสุข (กรมควบคุมโรค) มูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ (เครือข่ายลูกจ้างทำงานบ้าน ในประเทศไทย) กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กรุงเทพมหานคร กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงาน สภาเกษตรกรแห่งชาติ กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) สำนักงานสถิติแห่งชาติ เป็นต้น จำนวน 54 โครงการ/ กิจกรรม เป้าหมาย 24,859,656 คน ใช้งบประมาณ 4,770,058,050 บาท (สี่พันเจ็ดร้อยเจ็ดสิบล้านห้าหมื่นแปดพันห้าสิบบาทถ้วน)

**ผลการดำเนินงาน** แรงงานนอกระบบได้รับประโยชน์รวมทั้งสิ้น 26,286,529 คน ใช้งบประมาณ 1,675,257,391 บาท (หนึ่งพันหกกร้อยเจ็ดสิบล้านสองแสนห้าหมื่นเจ็ดพันสามร้อยเก้าสิบบาทถ้วน) ขับเคลื่อนผ่านโครงการที่สำคัญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) การพัฒนาทักษะฝีมือและส่งเสริมการศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์แรงงาน และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี อาทิ โครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ กิจกรรม พัฒนาทักษะ ฝีมือแรงงาน โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

2) การสร้างโอกาสการมีงานทำที่ดีและมีความมั่นคงในการทำงาน อาทิ กิจกรรม การปล่อยกู้เงินกองทุนเพื่อผู้รับงานไปทำที่บ้าน โครงการให้บริการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตคนพิการ

3) ส่งเสริมความปลอดภัยและความปลอดภัยในการทำงาน อาทิ โครงการลด ละ เลิกบุหรี่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กิจกรรมเผยแพร่สื่อด้านความปลอดภัยฯ ให้แก่แรงงานนอกระบบ

4) สร้างหลักประกันทางสังคมและหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุม อาทิ โครงการเพิ่มยอดสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในกลุ่มมอเตอร์ไซด์รับจ้าง

5) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ อาทิ โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบโดยเครือข่ายชุมชนผ่านการขึ้นทะเบียนแรงงานนอกระบบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

6) ส่งเสริมความร่วมมือด้านการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบทุกระดับ อาทิ โครงการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ (แรงงานอิสระ) แรงงานสูงอายุ และแรงงานพิการ

### 1.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ประจำปี พ.ศ. 2568 (ระดับจังหวัด)

ภายใต้การส่งเสริม คัดกรอง และพัฒนาแรงงานนอกระบบ ตามแผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2566 – 2570 ดำเนินการโดยสำนักงานแรงงานจังหวัด 76 จังหวัด เพื่อขับเคลื่อนกลไกการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ แรงงานสูงอายุ และแรงงานคนพิการระดับพื้นที่ โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับแรงงานนอกระบบ แรงงานสูงอายุ และแรงงานคนพิการ และศูนย์ประสานงานสนับสนุนเครือข่ายแรงงานนอกระบบจังหวัด ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบจังหวัด (ภาคประชาชน) และหน่วยบริการชุมชน โดยดำเนินงานตามคู่มือการปฏิบัติงานโครงการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ แรงงานสูงอายุ และแรงงานคนพิการของสำนักงานแรงงานจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีเป้าหมาย 3,768,485 คน

**ผลการดำเนินงาน** แรงงานนอกระบบ ได้รับการส่งเสริม คัดกรองและพัฒนาในระดับพื้นที่ จำนวน 3,813,751 คน มีโครงการ/กิจกรรมที่สำคัญ อาทิ โครงการแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนด้านอาชีพ โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่ โครงการพัฒนาศักยภาพวัยแรงงานรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจ โครงการส่งเสริมการตลาดมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติในกลุ่มแรงงานนอกระบบ กิจกรรมสร้างการรับรู้ให้แก่แรงงานนอกระบบและผู้ที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยให้แก่เครือข่ายแรงงานนอกระบบ กิจกรรมดำเนินการเผยแพร่แนวปฏิบัติการจัดการความปลอดภัยและอาชีวอนามัยของผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ส่งอาหาร โครงการแรงงานนอกระบบผู้มีสิทธิได้สมัครเข้าสู่ความคุ้มครองภายใต้กฎหมายประกันสังคม กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งชมรมแรงงานนอกระบบ เป็นต้น

# ส่วนที่ 1

## ด้านแรงงานนอกระบบ

---

สำนักงานนโยบายแรงงานนอกระบบ



### 1. คำนิยาม

คำนิยามของ “แรงงานนอกระบบ” ในระดับโลกไว้ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2536 ในการประชุมนานาชาติ The 15th International Conference of Labour Statisticians (ICLS) โดยหมายถึง “แรงงานที่ประกอบอาชีพเจ้าของกิจการ (Self-employed) หรือเป็นลูกจ้างของสถานประกอบการที่จัดอยู่ในเศรษฐกิจนอกระบบ (Informal Economy) หรือเป็นแรงงานที่ช่วยเหลือกิจการของครอบครัว หรือลูกจ้างในสถานประกอบการที่จัดอยู่ในภาคเศรษฐกิจในระบบแต่ไม่ได้รับการคุ้มครองทางสังคม หรือคนทำงานบ้าน”

สำหรับประเทศไทย นิยามของ “แรงงานนอกระบบ” ถูกกำหนดไว้หลากหลายโดยองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งจะมีความหมายครอบคลุมแรงงานในลักษณะใดนั้นขึ้นอยู่กับภารกิจของแต่ละหน่วยงานที่เป็นผู้กำหนดคำนิยาม

สำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้กำหนดคำนิยาม “แรงงานนอกระบบ” หมายถึง ผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง หรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน

กระทรวงแรงงาน ได้กำหนดคำนิยาม “แรงงานนอกระบบ” ในแผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ (พ.ศ. 2566 – 2570) หมายถึง คนทำงานสัญชาติไทยที่มีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งไม่ได้เป็นลูกจ้างตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน หรือไม่ได้เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 แห่งกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม รวมถึงผู้ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด แต่มิให้หมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐและของรัฐวิสาหกิจซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญหรือตามกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองแรงงานอิสระ พ.ศ. .... ได้กำหนดคำเรียกแทน “แรงงานนอกระบบ” เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะหรือสภาพการทำงานของแรงงานนอกระบบ เนื่องจากได้ตรวจสอบความหมายของ “แรงงานนอกระบบ” (Informal Workers) ในอนุสัญญาหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labour Organization หรือ ILO) ไม่ปรากฏว่ามีการกำหนด ความหมายของคำว่า “แรงงานนอกระบบ” (Informal Workers) แต่มีการกำหนดคำว่า “เศรษฐกิจนอกระบบ” (Informal Economy) หรือ “ภาคนอกระบบ” (Informal Sector) หมายถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่ไม่ได้ได้อยู่ภายใต้ระบบคุ้มครองแรงงาน ร่างพระราชบัญญัตินี้ จึงกำหนดให้ “แรงงานอิสระ” หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพอิสระ และผู้ประกอบอาชีพกึ่งอิสระ

“ผู้ประกอบอาชีพอิสระ” ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพซึ่งไม่มีนายจ้าง ดังต่อไปนี้

- (1) ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- (2) ผู้ประกอบอาชีพค้าขาย
- (3) ผู้ประกอบอาชีพรับจ้างหรือให้บริการ
- (4) ผู้รับงานไปทำที่บ้าน
- (5) ผู้ผลิตเนื้อหาเรื่องใดที่ไม่ใช่การโฆษณาเพื่อเผยแพร่ผ่านบริการแพลตฟอร์มดิจิทัล หรือบริการอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน

(6) ผู้ประกอบวิชาชีพอิสระตามที่มีกฎหมายว่าด้วยการประกอบวิชาชีพนั้น

(7) ผู้ประกอบอาชีพอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ผู้ประกอบอาชีพกึ่งอิสระ” ได้แก่ บุคคลธรรมดาซึ่งประกอบอาชีพ ดังต่อไปนี้

(1) รับจ้างหรือให้บริการขนส่งคนโดยสาร สิ่งของ หรืออาหาร ทำความสะอาด หรือบริการอื่น ๆ ซึ่งยอมรับข้อตกลงและเงื่อนไขการให้บริการตามที่ผู้ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลกำหนดไว้ โดยได้รับค่าตอบแทนผ่านผู้ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัล

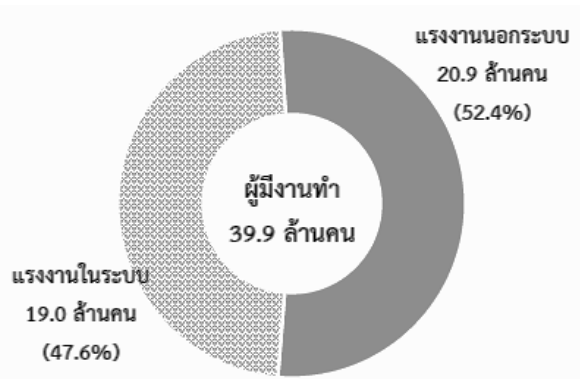
(2) รับจ้างหรือให้บริการตาม (1) ซึ่งยอมรับข้อตกลงและเงื่อนไขการให้บริการ ตามที่ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งไม่ใช่ผู้ประกอบธุรกิจบริการแพลตฟอร์มดิจิทัลกำหนดไว้โดยได้รับค่าตอบแทน ผ่านผู้ประกอบธุรกิจนั้น

## 2. สถานการณ์แรงงานนอกระบบ (ข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2568)

### 2.1 จำนวนแรงงานนอกระบบ จำแนกตามเพศ พ.ศ. 2568

ในปี 2568 แรงงานนอกระบบมีจำนวนมากกว่า แรงงานในระบบประมาณ 1.9 แสนคน จากผู้มีงานทำทั้งสิ้น 39.9 ล้านคน เป็นแรงงานนอกระบบ 20.9 ล้านคน (ร้อยละ 52.4) และเป็นแรงงานในระบบ 19.0 ล้านคน (ร้อยละ 47.6) โดยแรงงานนอกระบบเพศชายมีจำนวน มากกว่าเพศหญิง (11.6 ล้านคน และ 9.3 ล้านคนตามลำดับ)

แผนภาพที่ 1 แสดงจำนวนแรงงานนอกระบบที่มีงานทำ



ที่มา : การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2568 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามกลุ่มอายุและเพศ

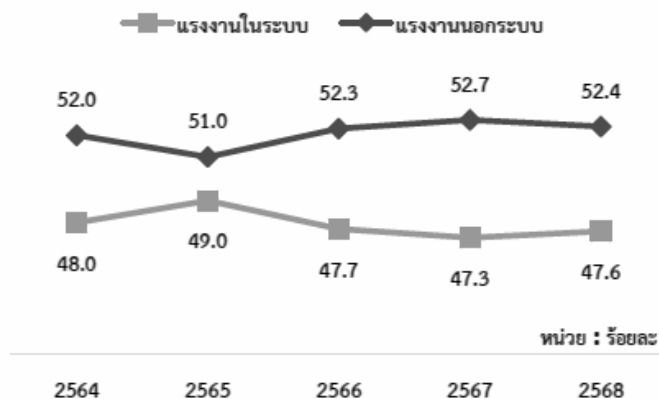
กลุ่มอายุ	ยอดรวม	ผู้มีงานทำ					
		แรงงานในระบบ			แรงงานนอกระบบ		
		รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
จำนวน (พันคน)							
ยอดรวม	39,852.1	18,968.0	9,727.4	9,240.6	20,884.1	11,579.2	9,304.9
15 – 24	3,332.8	1,925.5	987.6	937.9	1,407.3	902.0	505.3
25 – 39	13,316.3	8,465.1	4,190.5	4,274.5	4,851.2	2,894.5	1,956.8
40 – 59	17,797.0	7,876.0	4,159.3	3,716.7	9,921.0	5,223.9	4,697.1
60 ปีขึ้นไป	5,406.0	701.5	390.0	311.4	4,704.6	2,558.8	2,145.8
ร้อยละ							
ยอดรวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
15 – 24	8.3	10.1	10.1	10.2	6.7	7.8	5.4
25 – 39	33.4	44.6	43.1	46.3	23.2	25.0	21.0
40 – 59	44.7	41.5	42.8	40.2	47.5	45.1	50.5
60 ปีขึ้นไป	13.6	3.7	4.0	3.4	22.5	22.1	23.1

ลักษณะโครงสร้างทางประชากรของแรงงานนอกระบบ พบว่า แรงงานนอกระบบเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงเช่นเดียวกับแรงงานในระบบ ส่วนกลุ่มอายุของแรงงานนอกระบบแตกต่างกับแรงงานในระบบ โดยเฉพาะกลุ่มอายุ 25-39 ปีมีผู้ทำงานในระบบมากกว่าแรงงานนอกระบบเกือบ 2 เท่า ส่วนกลุ่มอายุ 40-59 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีแรงงานนอกระบบมากกว่าแรงงานในระบบ

ที่มา : การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2568 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ในช่วงปี 2564-2568 แรงงานนอกระบบ มีแนวโน้มลดลงในช่วง 2 ปีแรก ตั้งแต่ปี 2564 ร้อยละ 52.0 จนถึงปี 2565 ร้อยละ 51.0 และค่อยๆ เพิ่มขึ้นจนถึงปี 2567 เป็นร้อยละ 52.7 และปัจจุบันลดลงเล็กน้อย เหลือร้อยละ 52.4

แผนภาพที่ 2 แสดงแนวโน้มของแรงงานในระบบและนอกระบบ ในระยะเวลา 5 ปี ที่ผ่านมา



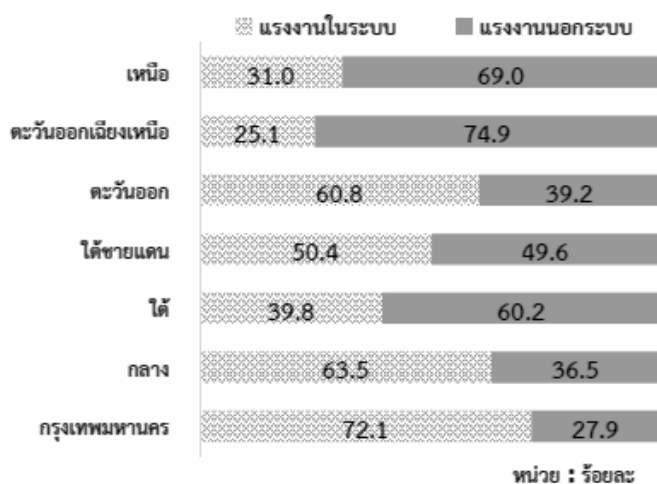
ที่มา : การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2568 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

## 2.2 การกระจายตัวของแรงงานนอกระบบ

ผลการสำรวจ พบว่า จากจำนวนผู้มีงานทำ 39.9 ล้านคน เป็นแรงงานในระบบ 19.0 ล้านคน (ร้อยละ 47.6) และเป็นแรงงานนอกระบบ 20.9 ล้านคน (ร้อยละ 52.4) เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค พบว่า ภาคกลาง มีจำนวนแรงงานในระบบ 6.0 ล้านคน กรุงเทพมหานคร 4.1 ล้านคน ภาคตะวันออก 2.5 ล้านคน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2.3 ล้านคน ภาคเหนือ 1.9 ล้านคน และภาคใต้ 1.7 ล้านคน และภาคใต้ชายแดน 4.8 แสนคน

สำหรับจำนวนแรงงานนอกระบบอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด จำนวน 7.0 ล้านคน รองลงมาเป็นภาคเหนือ 4.2 ล้านคน ภาคกลาง 3.4 ล้านคน ภาคใต้ 2.6 ล้านคน ภาคตะวันออก และ กรุงเทพมหานคร ใกล้เคียงกัน คือ 1.6 ล้านคน และภาคใต้ชายแดน 4.8 แสนคน

แผนภาพที่ 3 แสดงการกระจายตัวของแรงงานนอกระบบ จำแนกตามภูมิภาค

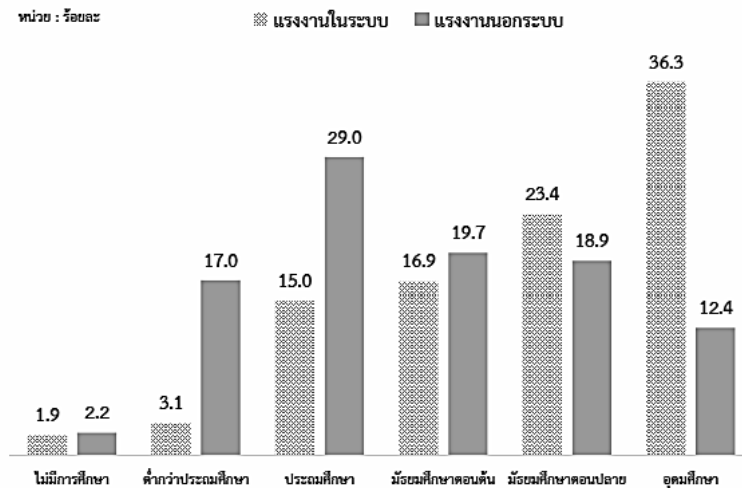


ที่มา : การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2568 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

### 2.3 แรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ

แรงงานนอกระบบสำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด คือ ร้อยละ 29.0 รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้นร้อยละ 19.7 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายร้อยละ 18.9 ต่ำกว่าประถมศึกษาร้อยละ 17.0 ระดับอุดมศึกษาร้อยละ 12.4 และผู้ไม่มีการศึกษาร้อยละ 2.2 ในขณะที่แรงงานในระบบจะเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษามากถึงร้อยละ 36.3 รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 23.4 ร้อยละ 16.9 และร้อยละ 15.0 ตามลำดับ)

แผนภาพที่ 4 แสดงร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จ

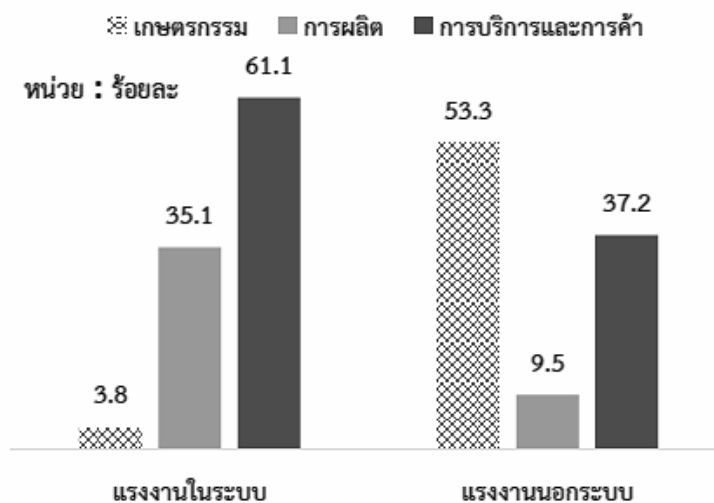


ที่มา : การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2568 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

### 2.4 กิจกรรมทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2568

กิจกรรมทางเศรษฐกิจของแรงงานนอกระบบมากกว่าครึ่งทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรม มีจำนวน 11.1 ล้านคน หรือร้อยละ 53.3 รองลงมาทำงานในภาคการบริการและการค้า ร้อยละ 37.2 และภาคการผลิต ร้อยละ 9.5 ขณะที่แรงงานในระบบทำงานอยู่ในภาคการบริการและการค้ามากที่สุด

แผนภาพที่ 5 แสดงข้อมูลร้อยละของแรงงานนอกระบบและในระบบ จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ พ.ศ. 2568



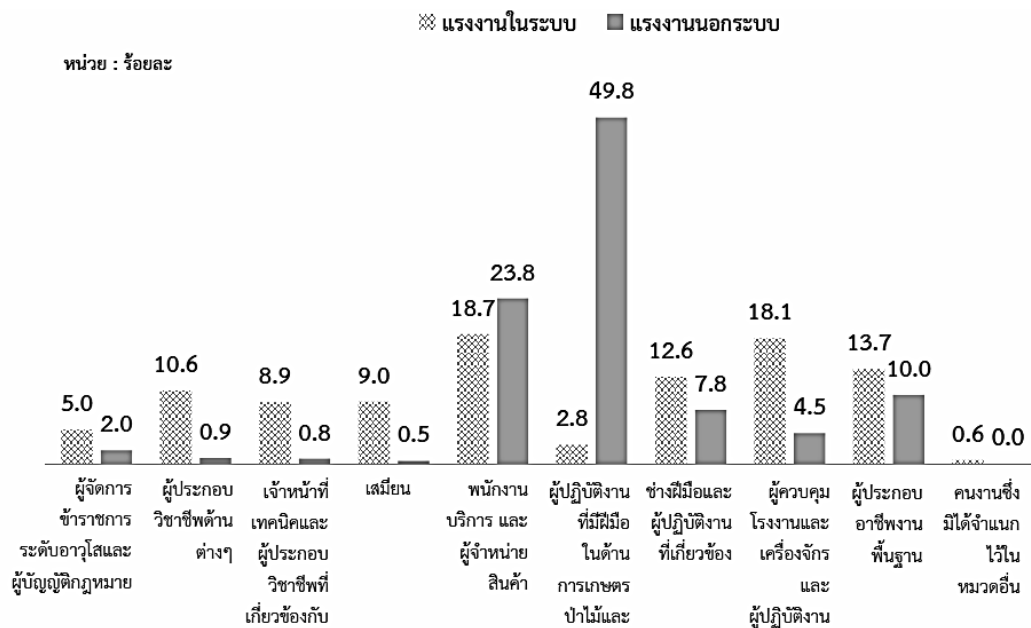
ที่มา : การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2568 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

## 2.5 ลักษณะด้านอาชีพแรงงานนอกระบบ

เมื่อพิจารณาลักษณะอาชีพของแรงงานนอกระบบ เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตร ป่าไม้ และประมง มากที่สุด คือ ร้อยละ 49.8 รองลงมาคือ พนักงานบริการและผู้จำหน่ายสินค้า (ร้อยละ 23.8) ผู้ประกอบอาชีพงานพื้นฐาน (ร้อยละ 10.0) และช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง (ร้อยละ 7.8)

สำหรับแรงงานในระบบจะทำงานกระจายอยู่ในทุกอาชีพในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ได้แก่ อาชีพพนักงานบริการและผู้จำหน่ายสินค้า ผู้ควบคุมโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ ผู้ประกอบอาชีพงานพื้นฐาน และผู้ประกอบการวิชาชีพด้านต่าง ๆ เป็นต้น

แผนภาพที่ 6 ร้อยละของแรงงานในระบบและนอกระบบ จำแนกตามอาชีพ



ที่มา : การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2568 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

## 2.6 ค่าจ้างหรือเงินเดือน

ลูกจ้างที่เป็นแรงงานนอกระบบมีค่าจ้างเฉลี่ย 17,549 บาทต่อเดือน โดยภาคบริการและการค้าได้รับสูงสุด (27,514 บาท) รองลงมาคือภาคการผลิต (14,727 บาท) และภาคเกษตรกรรมต่ำสุด (9,735 บาท) เมื่อเปรียบเทียบกับแรงงานในระบบ พบว่าแรงงานในระบบมีค่าจ้างเฉลี่ยสูงกว่าประมาณ 1.5 เท่า คือ 26,436 บาทต่อเดือน ขณะที่แรงงานนอกระบบอยู่ที่ 17,549 บาท และเมื่อพิจารณาตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจ แรงงานนอกระบบมีค่าจ้างเฉลี่ยต่ำกว่าแรงงานในระบบในภาคเกษตรกรรมและภาคการผลิต

ตารางที่ 2 ค่าจ้างหรือเงินเดือนเฉลี่ยของลูกจ้าง จำแนกตามประเภทแรงงาน กิจกรรมทางเศรษฐกิจ และเพศ

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ	ค่าจ้างหรือเงินเดือน (บาท / เดือน)					
	แรงงานในระบบ			แรงงานนอกระบบ		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
ยอดรวม	26,436	27,333	25,487	17,549	17,344	17,864
เกษตรกรรม	11,211	10,998	11,614	9,735	10,045	9,025
การผลิต	27,530	28,677	25,925	14,727	15,202	14,008
การบริการค้าและการค้า	26,695	27,706	25,815	27,514	30,072	24,966

ที่มา : การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2568 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

## 2.7 ร้อยละของแรงงานนอกระบบ จำแนกตามปัญหาเกี่ยวกับการทำงานที่สำคัญ พ.ศ. 2568

จำนวนแรงงานนอกระบบที่ประสบปัญหา 6.1 ล้านคน หรือร้อยละ 29.0 ของแรงงานนอกระบบทั้งหมด โดยปัญหาที่พบในแต่ละด้าน มีดังนี้

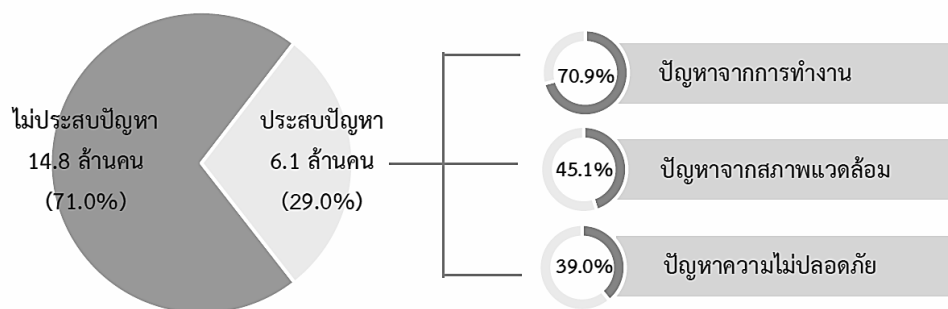
1) **ปัญหาจากการทำงาน** แรงงานนอกระบบร้อยละ 70.9 ประสบปัญหาจากการทำงาน โดยเฉพาะเรื่องค่าตอบแทนจากการทำงาน เช่น ค่าตอบแทนต่ำ (ไม่เหมาะสม) ได้รับค่าตอบแทนล่าช้า ได้รับค่าตอบแทนไม่ตรงตามที่ตกลงไว้ ไม่ได้รับค่าตอบแทน ไม่มีอำนาจต่อรองค่าตอบแทนหรือถูกโกงค่าตอบแทน รวมถึงการไม่ได้รับสวัสดิการที่เหมาะสม

2) **ปัญหาจากสภาพแวดล้อม** แรงงานนอกระบบประสบปัญหานี้ ร้อยละ 45.1 โดยเฉพาะเรื่องอิริยาบถในการทำงาน คือไม่ค่อยได้เปลี่ยนลักษณะท่าทางในการทำงาน การได้รับฝุ่น ละออง คิว้น กลิ่น และสถานที่ทำงานไม่สะอาด เป็นต้น

3) **ปัญหาจากความไม่ปลอดภัย** แรงงานนอกระบบ ร้อยละ 39.0 ประสบปัญหานี้ เช่น การได้รับสารเคมี การใช้งานเครื่องจักร เครื่องมือ ที่เป็นอันตราย รวมถึงแสงหรือเสียงที่อันตรายต่อระบบหูระบบตา เป็นต้น

แผนภาพที่ 7 แสดงปัญหาในการทำงานที่สำคัญของแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2568

ร้อยละของแรงงานนอกระบบ จำแนกตามปัญหาเกี่ยวกับการทำงานที่สำคัญ พ.ศ. 2568



\* หมายเหตุ : แรงงานนอกระบบ 1 คน อาจจะมีปัญหาได้มากกว่า 1 ด้าน

ที่มา : การสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2568 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

### 1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มีหลักสำคัญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านแรงงานในมาตรา 74 รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการทำงานอย่างเหมาะสมกับศักยภาพและวัยและให้มีงานทำ และพึงคุ้มครองผู้ใช้แรงงานให้ได้รับความปลอดภัยและมีสุขอนามัยที่ดีในการทำงาน ได้รับรายได้ สวัสดิการ การประกันสังคม และสิทธิประโยชน์อื่นที่เหมาะสมแก่การดำรงชีพ และพึงจัดให้มีและส่งเสริมการออมเพื่อการดำรงชีพเมื่อพ้นวัยทำงาน

### 2. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

**ประเด็น 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์** มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อุดม ออบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิด ที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

**ข้อ 2. การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต** มุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ประกอบด้วย 1) ช่วงการตั้งครรภ์/ปฐมวัย เน้นการเตรียมความพร้อม ให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ 2) ช่วงวัยเรียน /วัยรุ่น ปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 3) ช่วงวัยแรงงานยกระดับศักยภาพ ทักษะและสมรรถนะแรงงานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด และ 4) ช่วงวัยผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศ

**ประเด็น 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม** มีเป้าหมาย การพัฒนาที่สำคัญ ที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชน ในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบต่อสังคมไปสู่งานบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชน ในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติ สุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

#### 4.1 การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ

**4.1.5 สร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย ทุกเพศภาวะ และทุกกลุ่ม** เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในบริบทของสังคมสูงวัย รวมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพ และทางสังคมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตและการมีส่วนร่วมเป็นพลังในสังคมสำหรับคนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้พิการและผู้สูงอายุ โดยการเชื่อมโยงระบบข้อมูลสวัสดิการรายบุคคล และการพัฒนาระบบการให้บริการสวัสดิการที่เป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน ธุรกิจหรือ องค์กรประชาสังคม เพื่อให้สามารถพัฒนาระบบสวัสดิการถ้วนหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและควบคุมค่าใช้จ่ายไม่ให้เป็นภาระทางการคลังมากเกินไป ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการออมและการลงทุนระยะยาว เพื่อเพิ่มความสามารถในการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจของประชาชนทุกกลุ่มด้วยมาตรการทางภาษีและอื่น ๆ ตลอดจนส่งเสริมให้แรงงานทั้งในระบบและนอกระบบเข้าสู่ระบบประกันสังคมอย่างทั่วถึง

### 3. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13

การดำเนินงานด้านแรงงานนอกระบบของกระทรวงแรงงานมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13

#### หมุดหมายการพัฒนา

#### มิติโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและสังคม

หมุดหมายที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม

#### เป้าหมาย/ตัวชี้วัด

เป้าหมายที่ 2 คนไทยทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

ตัวชี้วัดที่ 2.1 มิติความคุ้มครองทางสังคมสำหรับวัยแรงงาน (1) แรงงานที่อยู่ในระบบประกันสังคมมีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของกำลังแรงงานรวม และ (3) แรงงานที่อยู่ภายใต้การจ้างงานทุกประเภทได้รับความคุ้มครองโดยกฎหมายแรงงาน

#### กลยุทธ์การพัฒนา

กลยุทธ์ที่ 3 การยกระดับความคุ้มครองทางสังคมสำหรับคนทุกช่วงวัย

กลยุทธ์ย่อยที่ 3.2 ยกระดับความคุ้มครองทางสังคมเพื่อสร้างหลักประกันสำหรับวัยแรงงาน พัฒนาระบบประกันสังคมให้สามารถตอบสนองความต้องการของแรงงานนอกระบบ โดยการปรับปรุงรูปแบบการจ่ายเงินสมทบและสิทธิประโยชน์ให้มีความหลากหลายและยืดหยุ่น พร้อมทั้งส่งเสริมการออมเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับวัยเกษียณอายุ ด้วยการจูงใจให้แรงงานนอกระบบเข้าร่วมระบบการออมภาคสมัครใจ ปรับปรุงเงื่อนไขด้านการออมและสิทธิประโยชน์เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสามารถออมและได้ผลประโยชน์ในอัตราที่เพิ่มขึ้น รวมถึงพัฒนาระบบบริการข้อมูลทางการเงินเพื่อการเกษียณ เพื่อช่วยให้ผู้ออมสามารถวางแผนการออมของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนปรับปรุงหรือจัดทำกฎหมายเพื่อพัฒนาระบบการคุ้มครองสวัสดิการแรงงานให้ครอบคลุมการจ้างงานรูปแบบใหม่ ให้ผู้ที่อยู่ภายใต้การจ้างงานแบบชั่วคราวหรือการจ้างงานในระบบเศรษฐกิจแพลตฟอร์ม สามารถได้รับความคุ้มครองที่เทียบเท่าหรือใกล้เคียงกับลูกจ้างตามกฎหมาย

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาระบบความคุ้มครองทางสังคมให้มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.1 บูรณาการระบบความคุ้มครองทางสังคม โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดเป้าประสงค์ของการจัดความคุ้มครองทางสังคมร่วมกัน การกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นในการจัดความคุ้มครองทางสังคมให้ชัดเจน รวมถึงการเชื่อมโยงฐานข้อมูลให้ทุกหน่วยงานสามารถทำงานบนฐานข้อมูลเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อลดความทับซ้อนระหว่างโครงการ/มาตรการ เพิ่มความเพียงพอของสิทธิประโยชน์ และลดการตกหล่นของกลุ่มเปราะบางทั้งผู้พิการ คนไร้บ้าน ผู้ที่มีปัญหาซ้ำซ้อน และผู้ที่ประสบความเดือดร้อน

กลยุทธ์ย่อยที่ 4.2 ปรับปรุงรูปแบบการจัดความคุ้มครองทางสังคม ให้ทุกกลุ่มคนได้รับสวัสดิการที่เหมาะสม บนฐานของความยั่งยืนทางการคลัง โดยการประเมินผลทุกโครงการ/มาตรการอย่างรัดกุม เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงการ/มาตรการ พร้อมทั้งยกเลิกหรือลดทอนงบประมาณของโครงการ/มาตรการที่ไม่มีผลกระทบหรือมีผลกระทบต่ำ เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง ตลอดจนส่งเสริมการจัดความคุ้มครองทางสังคมแบบร่วมจ่ายโดยเฉพาะในกลุ่มที่มีศักยภาพสนับสนุนให้ อปท. มีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการให้แก่คนในพื้นที่และจูงใจให้คนเข้าสู่ระบบภาษีมากขึ้น

กลยุทธ์ที่ 5 การบูรณาการฐานข้อมูลเพื่อลดความยากจนข้ามรุ่นและจัดความคุ้มครองทางสังคม

กลยุทธ์ย่อยที่ 5.1 พัฒนาระบบข้อมูลรายบุคคล ที่ครอบคลุมประชากรจากครัวเรือนที่มีแนวโน้มกลายเป็นครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นทุกคน เป็นปัจจุบัน และเชื่อมโยงข้อมูลที่สำคัญต่อการลดความยากจนข้ามรุ่นและการบูรณาการความคุ้มครองทางสังคม พร้อมทั้งวางรากฐานให้ข้อมูลชุดนี้เป็นข้อมูลตัวอย่างซ้ำในระยะยาวของประเทศที่มีการจัดเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

กลยุทธ์ย่อยที่ 5.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูล ในการออกแบบนโยบาย/มาตรการ และการติดตามประเมินผล เพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนข้ามรุ่นเป้าหมาย จัดสวัสดิการทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงแบ่งปันข้อมูลต่อภาคส่วนอื่น ๆ ทั้งภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และภาควิชาการ เพื่อใช้ประโยชน์ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

### **มติปัจจัยผลักดันการพลิกโฉมประเทศ**

**หมุดหมายที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต**

#### **เป้าหมาย/ตัวชี้วัด**

**เป้าหมายที่ 1** คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉบับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข

**ตัวชี้วัดที่ 1.5** ผลผลิตภาพแรงงานไม่ต่ำกว่าร้อยละ 4 ต่อปี

#### **กลยุทธ์การพัฒนา**

**กลยุทธ์ที่ 1** คนไทยทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.4 พัฒนาวัยแรงงานให้มีสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อการประกอบอาชีพและเชื่อมโยงกับโลกของการทำงานในอนาคต โดย

1) ส่งเสริมและกระจายโอกาสพัฒนาสมรรถนะแรงงานทุกกลุ่ม ทั้งการยกระดับทักษะใหม่ให้สอดคล้องกับงานที่เปลี่ยนแปลง และพัฒนาทักษะเดิมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ โดยให้สถาบันการศึกษา อปท. ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และหน่วยงานรัฐ ร่วมสำรวจความต้องการและจัดทำหลักสูตรระยะสั้นที่เน้นทักษะพื้นฐานและทักษะจำเป็นต่อการทำงานและการใช้ชีวิต พร้อมปรับกฎระเบียบให้ยืดหยุ่น รองรับเทคโนโลยีและรูปแบบงานอนาคต และสนับสนุนให้ประชาชนได้รับเครดิตทักษะเพื่อใช้เรียนหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากภาครัฐ

2) พัฒนาแพลตฟอร์มที่เชื่อมโยงการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ และเส้นทางอาชีพแบบครบวงจร มีหน่วยงานรับผิดชอบชัดเจน เพื่ออำนวยความสะดวกในการต่อยอดสู่การทำงาน เชื่อมโยงการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบพร้อมการรับรองมาตรฐาน และส่งเสริมผู้ประกอบการที่เชื่อมโยงกับภาคการผลิตและบริการในพื้นที่

3) ปรับรูปแบบการทำงานโดยใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มความคล่องตัว ทำงานได้ทุกที่ สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดโอกาสให้แสดงศักยภาพและแข่งขันอย่างเป็นธรรม ลดการทุจริต เสริมขีดความสามารถองค์กร และเคารพสิทธิแรงงานเพื่อความมั่นคงและปลอดภัย

## **4. แผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของกระทรวงแรงงาน**

แผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับแรงงานนอกระบบในเรื่องที่ 3 คุ่มครองส่งเสริมสวัสดิการด้านแรงงาน และเพิ่มประสิทธิภาพหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับแรงงานทุกกลุ่ม

1. **เป้าหมาย** แรงงานได้รับการคุ้มครองและสิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย มีสวัสดิการและมีหลักประกันทางประกันสังคมที่มั่นคง

### **2. ค่าเป้าหมายและตัวชี้วัด**

2.1 แรงงานที่อยู่ในระบบประกันสังคม มีสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของกำลังแรงงานรวม

2.2 จำนวนแรงงานทั้งในและนอกระบบได้รับการตรวจคุ้มครองแรงงานให้ได้รับสิทธิตามกฎหมายแรงงาน และมีสวัสดิการ เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปี

### **3. แนวทางการพัฒนา**

3.1 การสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการมีหลักประกันทางสังคมและพัฒนารูปแบบความคุ้มครอง การจ่ายเงินสมทบ และสิทธิประโยชน์ภายใต้ระบบประกันสังคมเพื่อดึงดูดผู้มีงานทำ ที่ไม่ได้รับความคุ้มครองหรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน ให้เข้าสู่ระบบประกันสังคม ไม่ว่าจะ

ภาคบังคับหรือภาคสมัครใจ โดยเฉพาะแรงงานนอกระบบ และแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายเข้าสู่ระบบ ประกันสังคม เพิ่มมากขึ้น

3.2 การพัฒนารูปแบบหลักประกันทางสังคม การคุ้มครอง และความปลอดภัยที่เหมาะสมกับแรงงาน กลุ่มด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบาง ได้แก่ เยาวชน แรงงานหญิง ผู้สูงอายุ และผู้มีภาวะทุพพลภาพ ให้ได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมเพิ่มขึ้น

3.3 กำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมายด้านการคุ้มครองและความปลอดภัยแรงงานอย่างเคร่งครัด เพื่อให้แรงงานได้รับสิทธิตามกฎหมาย มีความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมที่ดี และสวัสดิการที่เหมาะสม พร้อมส่งเสริมแรงงานสัมพันธ์ที่ดีระหว่างแรงงานกับผู้ประกอบกิจการ โดยดำเนินงานด้านคุ้มครองแรงงาน ความปลอดภัย อาชีวอนามัย สวัสดิการ และแรงงานสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทั่วถึง ด้วยการบูรณาการความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน รวมทั้งคุ้มครองแรงงานไทยในต่างประเทศให้ได้รับสิทธิตามสัญญา และกฎหมายของประเทศที่ไปทำงาน

3.4 การพัฒนาไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและการบังคับใช้กฎหมายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานอย่างจริงจัง

## 5. แผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

การขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ดำเนินการขับเคลื่อนผ่านแผนย่อยภายใต้แผนปฏิบัติการราชการระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566 – 2570) ของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ในเรื่องที่ 3 การบริหารจัดการแรงงานและภาคีเครือข่ายด้านแรงงานให้มีประสิทธิภาพ

### 1. เป้าหมาย

1.1 แรงงานนอกระบบ แรงงานสูงอายุ และแรงงานคนพิการ ได้รับการส่งเสริม คุ้มครอง พัฒนา ได้รับโอกาสในการประกอบอาชีพและมีหลักประกันทางสังคมที่ดี

1.2 ภาคีเครือข่ายด้านแรงงานมีส่วนร่วมในการนำบริการด้านแรงงานไปสู่ประชาชนในระดับพื้นที่ ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน ภายในปี 2570

### 2. ตัวชี้วัด

2.1 จำนวนแรงงานนอกระบบ แรงงานสูงอายุ และแรงงานคนพิการที่ได้รับการส่งเสริม คุ้มครอง และพัฒนาคุณภาพชีวิต

2.2 จำนวนร้อยละของภาคีเครือข่ายด้านแรงงานที่เพิ่มขึ้น ภายในปี 2570

### 3. แนวทางการพัฒนา

3.1 ส่งเสริมความร่วมมือการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ โดยการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และเครือข่ายแรงงานนอกระบบในพื้นที่ เพื่อแปลงนโยบายการส่งเสริม คุ้มครอง และพัฒนาแรงงานนอกระบบ ไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่

3.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการขึ้นทะเบียนแรงงานนอกระบบ เพื่อสำรวจ ความต้องการ ได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการส่งเสริม คุ้มครอง และพัฒนาแรงงานนอกระบบ

3.3 ส่งเสริมความคุ้มครองและพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ เพื่อให้แรงงานนอกระบบ ได้รับการส่งเสริมคุ้มครองตามกฎหมาย

3.4 พัฒนาทักษะฝีมือ เพื่อให้แรงงานนอกระบบได้รับการพัฒนาสมรรถนะ เช่น ความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ตลอดจนการบริหารจัดการสินค้าและการตลาด เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการของแรงงานนอกระบบ พัฒนาศักยภาพในการประกอบอาชีพ และเสริมสร้างความมั่นคงในการทำงานให้แก่แรงงานนอกระบบ

3.5 สร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการมีหลักประกันทางสังคม และหลักประกันสุขภาพ เพื่อดึงดูดผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครองหรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงานให้เข้าสู่ระบบหลักประกันทางสังคม อันจะส่งผลให้แรงงานนอกระบบมีหลักประกันชีวิตที่มั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3.6 ส่งเสริมการรวมกลุ่มของแรงงานนอกระบบ เพื่อเป็นการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของแรงงานนอกระบบให้ดีขึ้น

3.7 บูรณาการการดำเนินงานด้านแรงงานเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ในระดับพื้นที่

3.8 เสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาคีเครือข่ายให้มีการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ

3.9 ดูแล และติดตามสิทธิประโยชน์ให้กับแรงงานในระบบที่กลับมาจากต่างประเทศ และยื่นขอรับสิทธิประโยชน์ผ่านสำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ และสำนักงานแรงงานจังหวัด

## 6. นโยบายรัฐบาล

6.1 เร่งสร้างโอกาส อาชีพ และการมีรายได้ที่มั่นคงแก่ผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงาน รวมทั้งสตรี ผู้ด้อยโอกาส และแรงงานต่างด้าวที่ถูกกฎหมาย

6.2 ยกระดับคุณภาพแรงงาน โดยให้แรงงานทั้งระบบมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้และพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานในทุกๆระดับอย่างมีมาตรฐาน

6.3 เชื่อมโยงข้อมูลและการดำเนินการระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชน เพื่อให้ตรงกับความต้องการของพื้นที่และของประเทศโดยรวม

6.4 ส่งเสริมให้แรงงานนอกระบบเข้าสู่ระบบที่ถูกกฎหมายมากขึ้น

6.5 ป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ รวมถึงปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง การทารุณกรรมต่อแรงงาน ต่างด้าว

6.6 เตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมที่มีความหลากหลาย เนื่องจากการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยสร้างความเข้มแข็งและความพร้อมแก่แรงงานไทย และร่วมพัฒนาระบบความคุ้มครองทางสังคมของแรงงานอาเซียน

## 7. นโยบายกระทรวงแรงงาน

กระทรวงแรงงาน ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนงานด้านแรงงานนอกระบบ (แรงงานอิสระ) ซึ่งเป็นแรงงานกลุ่มใหญ่ที่สุดของประเทศ ในปีงบประมาณ 2568 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน มีนโยบายสำคัญหลัก 5 ด้าน ดังนี้

1. หลักประกันทางสังคมเด่น : การดูแลสิทธิประโยชน์และการคุ้มครองแรงงาน การสร้างเสถียรภาพของกองทุนประกันสังคมอย่างยั่งยืน


2. เน้นทักษะทันสมัย : การยกระดับทักษะฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม เช่น ทักษะดิจิทัลและเทคโนโลยีสมัยใหม่, ระบบหุ่นยนต์อัตโนมัติ, ทักษะการใช้ภาษาที่ 2 และ 3 รวมถึง BCG

3. คนไทยมีงานทำ : การส่งเสริมและการสร้างโอกาสในการทำงานในประเทศและต่างประเทศสำหรับคนไทยในทุกช่วงวัย โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุ, กลุ่มเปราะบาง กลุ่มแรงงานในอนาคต

4. สร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย : การพัฒนากฎหมายที่มีความทันสมัย และสอดคล้องต่อสภาพสังคม และเศรษฐกิจในปัจจุบัน เพื่อประโยชน์อันสูงสุดต่อแรงงานทุกคน พร้อมการบังคับใช้กฎหมายแรงงานและการสร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้อง เพื่อดูแลสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานทุกกลุ่มอย่างมีมาตรฐาน


5. เศรษฐกิจ แรงงานไทยมั่นคง : การทำงานอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานในกระทรวงแรงงาน ภาคีเครือข่ายภาครัฐ และเอกชน เพื่อการขยายผลและขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล พร้อมการยกระดับกระทรวงแรงงาน เป็นหนึ่งในกระทรวงเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อการสนับสนุนการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมพร้อมการนำข้อมูลจากฐานข้อมูลทุนมนุษย์มาใช้เพื่อการวางแผนยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ

แผนภาพที่ 8 นโยบายกระทรวงแรงงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568



## นโยบายกระทรวงแรงงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

**“หลักประกันทางสังคมเด่น เน้นทักษะทันสมัย  
คนไทยมีงานทำ สร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย เศรษฐกิจ แรงงานไทยมั่นคง”**



<div style="background-color: #f0f0f0; padding: 5px; border-radius: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p style="margin: 0;"><b>หลักประกันทางสังคมเด่น</b></p> <p style="margin: 0;">การดูแลสิทธิประโยชน์และการคุ้มครองแรงงาน การสร้างเสถียรภาพของกองทุนประกันสังคมอย่างยั่งยืน</p> <p style="margin: 0;"><u>แผนการดำเนินงานที่ รว. เน้นย้ำ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับผู้ประกันตน</li> <li>2. การส่งเสริมสุขภาพที่ดีสำหรับผู้ประกันตน</li> <li>3. การยกระดับงานด้านการบริการ</li> <li>4. กองทุนมั่นคง แรงงานมั่นคง ประกันสังคมยั่งยืน</li> </ol> </div>	<div style="background-color: #f0f0f0; padding: 5px; border-radius: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p style="margin: 0;"><b>เน้นทักษะทันสมัย</b></p> <p style="margin: 0;">การยกระดับทักษะฝีมือแรงงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจและสังคม เช่น ทักษะดิจิทัลและเทคโนโลยีสมัยใหม่, ระบบหุ่นยนต์อัตโนมัติ, ทักษะการใช้ภาษาที่ 2 และ 3 รวมถึง BCG</p> <p style="margin: 0;"><u>แผนการดำเนินงานที่ รว. เน้นย้ำ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. การสร้างการรับรู้ถึงความสำคัญของการพัฒนาฝีมือแรงงาน</li> <li>2. การอบรมของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานคือของดีที่ป้องกันหามพลาด</li> <li>3. การสร้างการรับรู้ถึงความสำคัญของการ UPSKILL และ RESKILL</li> </ol> </div>
<div style="background-color: #f0f0f0; padding: 5px; border-radius: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p style="margin: 0;"><b>คนไทยมีงานทำ</b></p> <p style="margin: 0;">การส่งเสริม และ การสร้างโอกาสในการทำงานในประเทศและต่างประเทศ สำหรับคนไทยในทุกช่วงวัย โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สูงอายุ, กลุ่มเปราะบาง กลุ่มแรงงานในภาค</p> <p style="margin: 0;"><u>แผนการดำเนินงานที่ รว. เน้นย้ำ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. การขยายผลนโยบายรัฐบาลผ่านภาคีเครือข่ายภาครัฐ และภาคเอกชน</li> <li>2. การส่งเสริมการทำงานในประเทศ</li> <li>3. การส่งเสริมการทำงานในต่างประเทศ</li> <li>4. การเตรียมความพร้อมแรงงานในภาค</li> </ol> </div>	<div style="background-color: #f0f0f0; padding: 5px; border-radius: 5px; margin-bottom: 10px;"> <p style="margin: 0;"><b>สร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย</b></p> <p style="margin: 0;">การพัฒนากฎหมายที่มีความทันสมัย และสอดคล้องต่อสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน เพื่อประโยชน์อันสูงสุดต่อแรงงานทุกคน พร้อมการบังคับใช้กฎหมายแรงงาน และการสร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้อง เพื่อดูแลสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานทุกกลุ่มอย่างมีมาตรฐาน</p> </div> <div style="background-color: #f0f0f0; padding: 5px; border-radius: 5px;"> <p style="margin: 0;"><b>เศรษฐกิจ แรงงานไทยมั่นคง</b></p> <p style="margin: 0;">การทำงานอย่างบูรณาการระหว่าง หน่วยงานภายในกระทรวงแรงงานภาคีเครือข่ายภาครัฐ และเอกชน เพื่อการขยายผลและขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาล พร้อมการยกระดับกระทรวงแรงงาน เป็นหนึ่งในกระทรวงเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อการสนับสนุนการเติบโตของภาคอุตสาหกรรม พร้อมการนำข้อมูลจากฐานข้อมูลทุนมนุษย์มาใช้เพื่อการวางแผนยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ</p> </div>

 **MOL TRUST ยอมรับ เชื่อมั่น และวางใจ**

สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน  
ข้อมูล ณ วันที่ 1 ตุลาคม 2567

แผนภาพที่ 9 โครงสร้างบริหารจัดการแรงงานนอกระบบของกระทรวงแรงงาน



หมายเหตุ : มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2568 เห็นชอบคณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ (คนช.) โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 4 ตุลาคม 2568 เป็นต้นไป ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างจะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการประสานแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบชุดใหม่ต่อไป

### วิสัยทัศน์

“แรงงานนอกระบบมีศักยภาพสูง มีงานทำ ได้รับการคุ้มครองและมีหลักประกันทางสังคมที่ดี”



### พันธกิจ

1. พัฒนาทักษะฝีมือและส่งเสริมการศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี
2. สร้างโอกาสการมีงานทำที่ดีและมีความมั่นคงในการทำงาน
3. ส่งเสริมความคุ้มครองและความปลอดภัยในการทำงาน
4. สร้างหลักประกันทางสังคมและหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุม
5. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ
6. ส่งเสริมความร่วมมือด้านการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบทุกระดับ

### แนวทางการดำเนินงาน/พัฒนา

แผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ (พ.ศ. 2566 – 2570) กำหนดแนวทางการดำเนินงานพัฒนา 6 แนวทางหลัก 14 แนวทางย่อย ดังนี้

**แนวทางที่ 1 การพัฒนาทักษะฝีมือและส่งเสริมการศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์แรงงาน และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี**

**แนวทางย่อยที่ 1.1 เพิ่มสมรรถนะและผลิตภาพแรงงานนอกระบบให้สอดคล้องกับเทคโนโลยี และนวัตกรรม** เพื่อให้เป็นแรงงานนอกระบบมีความมั่นคงในการทำงานและสามารถเพิ่มผลิตภาพแรงงานได้สอดคล้องกับอาชีพ เทคโนโลยีและนวัตกรรม แรงงานนอกระบบได้รับการพัฒนาสมรรถนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งความรู้เรื่องการบริหารจัดการสินค้าและการตลาด พัฒนาทักษะฝีมือแรงงานที่เป็นไปตามความต้องการของตลาดแรงงานและแรงงานนอกระบบ รวมถึงความรู้เรื่องเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการของแรงงานนอกระบบ

**แนวทางย่อยที่ 1.2 จัดระบบมาตรฐานฝีมือแรงงาน** เพื่อให้แรงงานนอกระบบมีทักษะฝีมือเป็นที่ยอมรับของตลาดและผู้ประกอบการ จึงควรมีการทดสอบและออกใบรับรองมาตรฐานฝีมือแรงงานให้แก่แรงงานนอกระบบให้สอดคล้องกับอาชีพของแรงงานนอกระบบในพื้นที่ที่ฝีมือการผลิตได้มาตรฐาน อาทิ กลุ่มเย็บผ้า กลุ่มทอผ้า ฯลฯ ตลอดจนกลุ่มอาชีพที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของสาธารณะ อาทิ ช่างไฟฟ้าในอาคาร ฯลฯ

**แนวทางย่อยที่ 1.3 พัฒนาการศึกษาลูกสูตรเพื่อการมีงานทำ** ให้มีความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนางานและอาชีพระดับพื้นฐาน ระดับกึ่งฝีมือ และระดับฝีมือที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของแรงงานนอกระบบ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ หรือเพิ่มพูนรายได้ โดยให้มีการพัฒนาหลักสูตรและวิธีการจัดการศึกษาที่หลากหลายและทันสมัย สามารถให้บริการได้ทั่วถึง มุ่งหมายให้เกิดการประกอบอาชีพของบุคคล เพื่อให้บุคคลสามารถเข้าสู่อาชีพ ประกอบอาชีพ หรือพัฒนาอาชีพของตนเองได้

## **แนวทางที่ 2 การสร้างโอกาสการมีงานทำที่ดีและมีความมั่นคงในการทำงาน**

**แนวทางย่อยที่ 2.1 เพิ่มโอกาสในการมีงานทำ** เพื่อให้แรงงานนอกระบบ แรงงานที่เป็นเยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการที่สามารถทำงานได้และพร้อมที่จะทำงาน มีงานทำและมีรายได้ที่เป็นธรรมเพื่อลดปัญหา ความยากจนและเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบให้ดีขึ้น โดยพัฒนาและขยายเครือข่าย เพื่อการประสานการบรรจุนงาน ส่งเสริมกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้าน รวมทั้งสนับสนุนแหล่งเงินทุนเพื่อการ ประกอบอาชีพอิสระและผู้ประกอบการรายย่อย (SME)

**แนวทางย่อยที่ 2.2 บริการแนะแนวอาชีพ** เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน ซึ่งจะช่วยให้ บุคคลสามารถตัดสินใจเลือกอาชีพและเลือกการศึกษาต่อได้อย่างสอดคล้องกับตลาดแรงงานและเหมาะสม กับความรู้ความสามารถ ทักษะ และบุคลิกภาพของตนเอง ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากร และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สถาบันการศึกษา และสถาบันการฝึกอบรมภาครัฐ ภาคเอกชน ฯลฯ

**แนวทางย่อยที่ 2.3 พัฒนาและขยายช่องทางการตลาดเพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนสินค้าและ บริการของแรงงานนอกระบบ** เพื่อให้แรงงานนอกระบบมีการพัฒนาสินค้าและบริการ ให้เกิดช่องทางการตลาด มากขึ้น จึงควรมีหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยส่งเสริมพัฒนาสินค้าและบริการ ตลอดจน เพิ่มช่องทางการตลาดให้แก่แรงงานนอกระบบมากขึ้น

## **แนวทางที่ 3 ส่งเสริมความคุ้มครองและความปลอดภัยในการทำงาน**

**แนวทางย่อยที่ 3.1 ส่งเสริมความคุ้มครองแรงงานนอกระบบทุกกลุ่ม** ให้มีความสำคัญกับการ ประชาสัมพันธ์เชิงรุกกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ เพื่อสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิตามกฎหมาย ที่แรงงานนอกระบบพึงได้รับ ยกเว้นเครือข่ายแรงงานนอกระบบในพื้นที่เป็นหน่วยบริการชุมชน (ภาคประชาชน) เพิ่มช่องทางการรับร้องทุกข์ร้องเรียน บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด รวมทั้งส่งเสริมให้แรงงานนอกระบบ ได้รับการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมาย

**แนวทางย่อยที่ 3.2 ส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน** พัฒนารูปแบบการสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องอาชีวอนามัย ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อมในการทำงานที่ดี โดยเฉพาะกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง เช่น แรงงานประมงทะเล แรงงานเกษตรกรรม ผู้รับงานไปทำที่บ้าน และ ลูกจ้างทำงานบ้าน ฯลฯ

**แนวทางย่อยที่ 3.3 พัฒนากฎหมายให้ครอบคลุมแรงงานนอกระบบทุกกลุ่ม** การส่งเสริมความคุ้มครอง และความปลอดภัยในการทำงานของแรงงานนอกระบบยังคงเป็นจุดอ่อนในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ เนื่องจากกฎหมายที่มีในปัจจุบันยังไม่ครอบคลุมแรงงานนอกระบบทุกกลุ่มอาชีพ ภาครัฐจึงควรออกกฎหมาย ที่สอดคล้องกับงานที่มีคุณค่า (Decent Work) เพื่อให้แรงงานนอกระบบทุกกลุ่มอาชีพได้รับการจ้างงานที่เป็นธรรม (Fair Work) และได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม (Fair Reward) รวมทั้ง มีสภาพการทำงานการประกอบอาชีพ และมาตรฐานด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี

## **แนวทางที่ 4 สร้างหลักประกันทางสังคมและหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุม**

**แนวทางย่อยที่ 4.1 พัฒนารูปแบบหลักประกันทางสังคมและหลักประกันสุขภาพที่เหมาะสม** การที่ภาครัฐให้การส่งเสริมระบบสวัสดิการทางสังคมต่าง ๆ รวมถึงการประกันสังคม การส่งเสริมการออม และการส่งเสริมหลักประกันสุขภาพ ซึ่งเป็นสิทธิตามกฎหมายที่แรงงานนอกระบบพึงได้รับ จะช่วยส่งผลให้คุณภาพชีวิต ของแรงงานนอกระบบดีขึ้น ทั้งนี้ ภาครัฐต้องพัฒนารูปแบบสวัสดิการทางสังคมให้ทั่วถึง ครอบคลุมแรงงานนอกระบบ ทุกกลุ่มอาชีพ และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

**แนวทางย่อยที่ 4.2 พัฒนาช่องทางการเข้าถึงหลักประกันทางสังคมและหลักประกันสุขภาพ**  
แรงงานนอกระบบมีจำนวนมากและกระจายอยู่หลากหลายพื้นที่ ทั้งในชุมชนเมืองและพื้นที่ห่างไกล บุคลากรภาครัฐต้องเพิ่มมาตรการและช่องทางในการสื่อสารกับแรงงานนอกระบบให้เห็นความสำคัญของการเข้าถึงความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ มีการประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ รวมทั้งบูรณาการการทำงานร่วมกันทุกภาคส่วนอย่างจริงจัง

**แนวทางที่ 5 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ**

**แนวทางย่อยที่ 5.1 พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการบริหารจัดการ**  
**แรงงานนอกระบบ** ปรับปรุง/พัฒนาฐานข้อมูลแรงงานนอกระบบของทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้เป็นปัจจุบัน ไม่ซ้ำซ้อน จัดประเภทข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นระบบ เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลศูนย์ข้อมูลแรงงานแห่งชาติ เพื่อเป็นศูนย์รวมข้อมูลแรงงานนอกระบบของประเทศ มีการประมวลผลและนำไปใช้ประโยชน์ประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายส่งเสริม พัฒนาและคุ้มครองแรงงานนอกระบบของภาครัฐ

**แนวทางที่ 6 ส่งเสริมความร่วมมือด้านการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบทุกระดับ**

**แนวทางย่อยที่ 6.1 พัฒนากลไกการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบทุกระดับ** สร้างกลไกความร่วมมือกับเครือข่ายด้านแรงงานนอกระบบให้เข้มแข็ง ทั้งระดับชาติและระดับพื้นที่ โดยกลไกระดับชาติต้องเร่งสร้างความรู้ความเข้าใจ และความร่วมมือกระบวนการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะระดับกระทรวง เพื่อสร้างระบบการทำงานที่บูรณาการทั้งด้านข้อมูลข่าวสาร การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติงาน และการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ ในส่วนของกลไกระดับพื้นที่ ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความร่วมมือกับหน่วยงานในระดับท้องถิ่นอย่างบูรณาการกัน เพื่อให้เป็นกลไกต่อยอดการทำงานของหน่วยงานภาครัฐไปสู่องค์กร กลุ่ม และแรงงานนอกระบบทุกกลุ่มอาชีพ

**แนวทางย่อยที่ 6.2 ส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายแรงงานนอกระบบ**  
การรวมกลุ่มของเครือข่ายแรงงานนอกระบบเอื้อต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐในการบริหารงานด้านแรงงานนอกระบบ โดยเฉพาะการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ และส่งเสริมให้ได้รับสิทธิที่แรงงานนอกระบบพึงได้รับตามกฎหมายได้ง่ายขึ้น

การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบของกระทรวงแรงงาน ดำเนินการผ่านกลไกการบริหารจัดการระดับชาติ โดยคณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ (คนช.) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานเป็นประธาน ซึ่งมีกำหนดการประชุมทุก 3 เดือน เพื่อติดตามผลการดำเนินงานและรายงานผลการดำเนินงานให้คณะรัฐมนตรีทราบ และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2568 เห็นชอบแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบแห่งชาติ (คนช.) โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 4 ตุลาคม 2568 เป็นต้นไป ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างจะดำเนินการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการประสานแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแรงงานนอกระบบชุดใหม่ต่อไป

กระทรวงแรงงาน ในฐานะหน่วยงานขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2566 – 2570 ได้ดำเนินการ ดังนี้

1. สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ได้จัดสรรงบประมาณประจำปี 2568 ให้สำนักงานแรงงานจังหวัด 76 จังหวัด เพื่อขับเคลื่อนกลไกการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ แรงงานสูงอายุ และแรงงานพิการระดับพื้นที่ผ่านศูนย์ประสานงานและสนับสนุนเครือข่ายแรงงานนอกระบบจังหวัด ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบจังหวัด (ภาคประชาชน) และหน่วยบริการชุมชนดำเนินงานตามคู่มือการปฏิบัติงานโครงการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ แรงงานสูงอายุ และแรงงานพิการของสำนักงานแรงงานจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

2. สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ได้จัดประชุมขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ประจำปี 2568 เพื่อส่งเสริม ค้ำครอง และพัฒนาแรงงานนอกระบบ ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2566 – 2570 เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2568 โดยมีนายสันติ นันทสุวรรณ รองปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นประธาน ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ประจำปี 2568 จำนวน 54 โครงการ/กิจกรรม เป้าหมายรวม 24,882,864 ราย งบประมาณรวม 4,750,214,767 บาท (สี่พันเจ็ดร้อยห้าสิบล้านสองแสนหนึ่งหมื่นสี่พันเจ็ดร้อยหกสิบเจ็ดบาทถ้วน) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 28 หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงแรงงาน (สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กรมการจัดหางาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักงานประกันสังคม) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กรมกิจการผู้สูงอายุ กรมกิจการสตรีและครอบครัว) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมพัฒนาที่ดิน กรมประมง กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตร) กระทรวงศึกษาธิการ (กรมส่งเสริมการเรียนรู้) กระทรวงสาธารณสุข (กรมควบคุมโรค) กรุงเทพมหานคร (สำนักงานพัฒนาสังคม) กรมการพัฒนาชุมชน กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) สำนักงานสถิติแห่งชาติ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาแรงงานและอาชีพ สถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ

**ผลการดำเนินงาน** แรงงานนอกระบบได้รับการส่งเสริม ค้ำครอง และพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน 26,343,952 ราย (คิดเป็นร้อยละ 105.87) จากเป้าหมายรวม 24,882,864 ราย ใช้งบประมาณรวมทั้งสิ้น 1,675,257,391 บาท (หนึ่งพันหกกร้อยเจ็ดสิบล้านห้าแสนห้าหมื่นเจ็ดพันสามร้อยเก้าสิบบาทถ้วน) โดยขับเคลื่อนผ่านโครงการที่สำคัญ ดังนี้

## **แนวทางที่ 1 : การพัฒนาทักษะฝีมือและส่งเสริมการศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์แรงงานและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี**

**ผลการดำเนินงาน** แรงงานนอกระบบได้รับประโยชน์ จำนวน 530,037 ราย จากเป้าหมาย 398,124 ราย (คิดเป็นร้อยละ 133.13) มีโครงการที่สำคัญ อาทิ โครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ (กิจกรรมพัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเกษตรกร โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่ โครงการเพิ่มทักษะแรงงานอิสระและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ โครงการพลิกโฉมผลิตภาพแรงงานไทย (กิจกรรมพัฒนาศักยภาพแรงงานและผู้ประกอบการรองรับเศรษฐกิจ BCG) การส่งเสริมศักยภาพและพัฒนาอาชีพคนพิการ โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการสู่ยุค 4.0 โครงการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง โครงการส่งเสริมการตลาดมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติในกลุ่มแรงงานนอกระบบ โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน โครงการความร่วมมือการผลิตผู้ดูแลผู้สูงอายุระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข และกิจกรรมการเรียนการสอนโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร 10 แห่ง

## **แนวทางที่ 2 : การสร้างโอกาสการมีงานทำที่ดีและมีความมั่นคงในการทำงาน**

**ผลการดำเนินงาน** แรงงานนอกระบบได้รับประโยชน์ จำนวน 11,357,307 ราย จากเป้าหมาย 10,461,615 ราย (คิดเป็นร้อยละ 108.56) มีโครงการที่สำคัญ อาทิ โครงการส่งเสริมคนพิการทำงานในหน่วยงานภาครัฐ โครงการบริการจัดหางานเพื่อโอกาสการมีงานทำ โครงการขยายโอกาสการมีงานทำให้ผู้สูงอายุ กิจกรรมการปล่อยกู้เงินกองทุนเพื่อผู้รับงานไปทำที่บ้าน กิจกรรมการให้บริการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กิจกรรมการบริการกู้ยืมเงินทุนประกอบอาชีพ โครงการเตรียมความพร้อมแก่กำลังแรงงาน โครงการพัฒนาทักษะอาชีพแก่ครัวเรือนเปราะบางสู่ความยั่งยืน โครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายผู้สูงอายุ โครงการส่งเสริมการจ้างงานลูกจ้างทำงานบ้านออนไลน์ และโครงการพัฒนาความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจของผู้ทำการผลิตที่บ้าน (Homebased workers)

## **แนวทางที่ 3 : ส่งเสริมความคุ้มครองและความปลอดภัยในการทำงาน**

**ผลการดำเนินงาน** แรงงานนอกระบบได้รับประโยชน์ จำนวน 419,349 ราย จากเป้าหมาย 153,530 ราย (คิดเป็นร้อยละ 273.11) มีกิจกรรมที่สำคัญ อาทิ กิจกรรมตรวจแรงงานนอกระบบ/กิจกรรมตรวจแรงงานนอกระบบเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ด้านแรงงาน กิจกรรมสร้างการรับรู้ให้แก่แรงงานนอกระบบและผู้ที่เกี่ยวข้อง โครงการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อสร้างความเป็นธรรมทางสิทธิและสุขภาพในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน โครงการสร้างพลังเครือข่ายร่วมขับเคลื่อนเชิงนโยบายการขยายสิทธิและสวัสดิการลาคลอดในกลุ่มแรงงานหญิง โครงการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน ว่าด้วยการจ้างงานลูกจ้างภาครัฐ และการลาคลอด 180 วัน เพื่อคุณภาพชีวิตของผู้ใช้แรงงาน กิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยให้แก่เครือข่ายแรงงานนอกระบบ กิจกรรมเผยแพร่สื่อด้านความปลอดภัยฯ ให้แก่แรงงานนอกระบบ โครงการพัฒนามาตรการ รูปแบบ และแนวทางการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมในกลุ่มแรงงานนอกระบบ โครงการลด ละ เลิกบุหรี่ และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพที่ดีลดความรุนแรงในครอบครัว โครงการการประยุกต์ใช้โมเดลและแอปพลิเคชันการทำนายความเสี่ยงจากการทำงานอย่างรวดเร็วเพื่อป้องกันและเฝ้าระวังสุขภาพของแรงงานนอกระบบ โครงการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมแบบบูรณาการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562 โครงการพัฒนาและขับเคลื่อนชุมชนไรเดอร์สู่การสร้างเสริมสุขภาพ โครงการยกระดับและสร้างเสริมสุขภาพความปลอดภัยในการทำงานและภูมิคุ้มกันยาเสพติด ในกลุ่มอาชีพมอเตอร์ไซค์รับจ้าง กิจกรรมผลักดันร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองแรงงานอิสระ พ.ศ. .... ให้มีผลใช้บังคับ

#### แนวทางที่ 4 : สร้างหลักประกันทางสังคมและหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุม

ผลการดำเนินงาน พบว่าแรงงานนอกระบบได้รับประโยชน์ 13,865,086 ราย จากเป้าหมาย 13,763,000 ราย (ร้อยละ 100.74) โดยโครงการสำคัญ ได้แก่ การสมัครเข้าสู่ความคุ้มครองตามกฎหมายประกันสังคม การเพิ่มสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) การส่งเสริมการเข้าถึงหลักประกันทางสังคมและกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ การพัฒนาช่องทางขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ 40 ผ่านหน่วยบริการ และการประชาสัมพันธ์พร้อมรับขึ้นทะเบียนแรงงานอิสระผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

#### แนวทางที่ 5 : พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ

ผลการดำเนินงาน แรงงานนอกระบบได้รับประโยชน์ จำนวน 104,707 ราย จากเป้าหมาย 96,855 ราย (คิดเป็นร้อยละ 108.11) โครงการที่สำคัญ อาทิ โครงการสำรวจแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2568 โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบโดยเครือข่ายชุมชนผ่านการขึ้นทะเบียนแรงงานนอกระบบ (กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเครือข่ายแรงงานอิสระและกิจกรรมขึ้นทะเบียนแรงงานอิสระในระบบแรงงานอิสระ INDE-REGIS)

#### แนวทางที่ 6 : ส่งเสริมความร่วมมือด้านการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบทุกระดับ

ผลการดำเนินงาน แรงงานนอกระบบได้รับประโยชน์ จำนวน 10,043 ราย จากเป้าหมาย 9,740 ราย (คิดเป็นร้อยละ 103.10) โครงการที่สำคัญ อาทิ โครงการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ แรงงานสูงอายุ และแรงงานคนพิการ โครงการบูรณาการความร่วมมือการขยายความคุ้มครองประกันสังคมมาตรา 40 ระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน การประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนของสำนักงานแรงงานจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 " เรื่อง การประเมินผลโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ โดยเครือข่ายชุมชนผ่านการขึ้นทะเบียนแรงงานนอกระบบ (แรงงานอิสระ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567" กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งชมรมแรงงานนอกระบบ และโครงการพัฒนาศักยภาพแกนนำเครือข่ายประกันสังคม

แผนภาพที่ 10 ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ (Action plan) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568



### 1. การพัฒนาทักษะฝีมือและส่งเสริมการศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์แรงงานและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

#### 1.1

#### โครงการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านอาชีพ กิจกรรม พัฒนาทักษะฝีมือแรงงาน

กระทรวงแรงงาน โดยสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กองยุทธศาสตร์และแผนงาน โครงการนี้จัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อนด้านอาชีพและรายได้ จากภัยพิบัติ วิกฤตเศรษฐกิจ หรือการว่างงาน ให้มีอาชีพและรายได้ชั่วคราว พร้อมพัฒนาทักษะเพื่อต่อยอดอาชีพเดิมและรองรับอาชีพใหม่ โดยจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะฝีมือให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและตลาดแรงงาน เช่น กิจกรรมฝึกทำอาหารว่าง (ขนมได้พร้าว) ชุมชนบ้านกลางใต้พร้าว จ.สุราษฎร์ธานี ผู้เข้าร่วมสามารถรวมกลุ่มผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์พัฒนาจากตลอดห่วงโซ่มูลค่าเป็นตลอดห่วงเส้นแห้ง ขยายทั้งปลีก - ส่ง และรับจัดเป็นอาหารว่างงานต่าง ๆ สร้างรายได้เพิ่มหลังจบการฝึกอบรม



#### ผลผลิต (Output)

ประชาชนและแรงงานที่ได้รับการพัฒนาทักษะตามหลักสูตรที่กำหนด สามารถนำไปประกอบอาชีพหรือเพิ่มรายได้ ได้



#### ผลลัพธ์ (Outcome)

ประชาชนสามารถต่อยอดอาชีพเดิม รองรับอาชีพใหม่ มีรายได้เพิ่มขึ้นหรือเพียงพอต่อการดำรงชีวิต และมีโอกาสประกอบอาชีพอิสระหรือมีงานทำมากขึ้น

#### 1.2

#### โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ได้พัฒนาอาสาสมัครเกษตรกรด้านบัญชี (ครูบัญชี) ประจำศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) และศูนย์เครือข่าย เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงความรู้ด้านการจัดทำบัญชีด้วยเทคโนโลยี โดยมีเป้าหมายพัฒนา 882 ศูนย์



#### ผลผลิต (Output)

มีครูบัญชีประจำศูนย์เรียนรู้ฯ ครบ 882 ศูนย์

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

มีศูนย์ที่สามารถให้บริการจัดทำบัญชีด้วยเทคโนโลยี จำนวน 729 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 82.65

### 1.3

#### โครงการพัฒนาทักษะและแนวคิดผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (เกษตรกรปราดเปรี๊อง Smart Farmer)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมวิชาการเกษตร ได้พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน 200 ศูนย์ ให้เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านพีชระดับชุมชน พร้อมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพีชและกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้เกษตรกร 6,167 ราย และพัฒนาฐานเรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตพีช 148 ศูนย์

##### ผลผลิต (Output)

1. เกษตรกรรับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิตพีชและกฎหมายฯ เป้าหมาย 6,000 ราย ทำได้ 6,167 ราย
2. ศพก. ที่ได้รับการพัฒนาฐานเรียนรู้ เป้าหมาย 145 ศูนย์ ทำได้ 148 ศูนย์

##### ผลลัพธ์ (Outcome)

เกษตรกรร้อยละ 96.65 มีความรู้และความเข้าใจเทคโนโลยีการผลิตพีชผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70) ขณะเดียวกัน การให้บริการตรวจดินด้วยชุดตรวจอย่างง่ายช่วยให้เกษตรกรได้รับคำแนะนำการใช้ปุ๋ยที่ถูกต้องทันทีในพื้นที่ สามารถปรับใช้ได้รวดเร็ว ส่งผลให้การจัดการดินและปุ๋ยมีประสิทธิภาพมากขึ้น



### 1.4

#### พัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยการยางแห่งประเทศไทย (กยท.) ได้พัฒนาและยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้าน การบริหารจัดการการผลิต การตลาด และเทคโนโลยีดิจิทัลตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อนำไปสู่การเป็น Smart Farmer และ Young Smart Farmer

##### ผลผลิต (Output)

1. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมเพื่อเป็น Smart Farmer จำนวน 5,175 ราย
2. จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการอบรมเพื่อเป็น Young Smart Farmer จำนวน 700 ราย

##### ผลลัพธ์ (Outcome)

เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรได้รับการอบรมสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จริง ร้อยละ 100 และ ก้าวสู่การเป็น Smart Farmer ต้นแบบ จำนวน 59 ราย



## 1.5

### โครงการพัฒนาศักยภาพ Smart Farmer หม่อนไหม

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมหม่อนไหม ดำเนินโครงการพัฒนาเกษตรกรหม่อนไหมสู่ Smart Farmer ผ่านการขึ้นทะเบียนรายใหม่ 96 ราย อบรมเพิ่มศักยภาพ 620 ราย และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกร Existing Smart Farmer 80 ราย เพื่อเสริมทักษะการปลูกหม่อน เลี้ยงไหม ทอผ้า และแปรรูปผลิตภัณฑ์

#### ผลผลิต (Output)

1. เกษตรกร Smart Farmer รายใหม่เพิ่ม 96 ราย
2. เกษตรกรได้รับการพัฒนาให้มีคุณสมบัติ Smart Farmer ด้านหม่อนไหม 620 ราย



#### ผลลัพธ์ (Outcome)

เกษตรกรประกอบอาชีพหม่อนไหมได้ยั่งยืน โดยมี Smart Farmer Model เป็นต้นแบบช่วยขับเคลื่อนเครือข่าย ขณะนี้มี Smart Farmer หม่อนไหมสะสม 2,743 ราย

## 1.6

### โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) มีการพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรอาสา (ศกอ.) จำนวน 882 ราย ให้มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสำหรับการจัดเก็บ และรายงานข้อมูลการเกษตร โดยผ่านการอบรมจาก สศท. 1-12 ครบทุกพื้นที่ และไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ผ่านการประเมินตามเกณฑ์ Smart ศกอ. ทำให้สามารถถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนการพัฒนา Big Data ภาคเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ



#### ผลผลิต (Output)

ศกอ. จำนวน 882 รายได้รับการพัฒนาศักยภาพครบถ้วน

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

1. อาสาสมัครเกษตรสามารถใช้เทคโนโลยีรายงานข้อมูลการเกษตรได้ถูกต้องทันสถานการณ์ ช่วยเพิ่มโอกาสสร้างรายได้
2. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีข้อมูลราคาสินค้า และสถานการณ์การผลิตที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนำไปใช้แก้ไขปัญหาได้มีประสิทธิภาพ

# 1.7

## โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมปศุสัตว์ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กรมปศุสัตว์ได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โดยพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรด้านปศุสัตว์ พัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer พัฒนา Smart Farmer ต้นแบบ (หลักสูตรการเตรียมความพร้อมสู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร) สร้างผู้นำเยาวชนเกษตรกรด้านปศุสัตว์ (Young Smart Farmer) และการคัดเลือกเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ดีเด่นระดับเขตและระดับจังหวัด

### ผลผลิต (Output)

จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้เข้าสู่ระบบ Smart Farmer จำนวน 2,849 ราย

### ผลลัพธ์ (Outcome)

เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.89 จากเป้าหมายร้อยละ 5



# 1.8

## โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมปศุสัตว์ ได้ดำเนินงานโครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ด้านปศุสัตว์ ในปีงบประมาณ 2568 โดยจัดตั้งและพัฒนาศูนย์เครือข่ายระดับอำเภอ 882 ศูนย์ พัฒนาเกษตรกรผ่านศูนย์เครือข่าย 8,820 ราย พร้อมสนับสนุนข้อมูล ความรู้ เทคโนโลยี และการให้บริการของศูนย์ ศพก. และศูนย์เครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

### ผลผลิต (Output)

จำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ผ่านศูนย์เครือข่าย ศพก. (ด้านปศุสัตว์) จำนวน 8,910 ราย

### ผลลัพธ์ (Outcome)

เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.43 จากเป้าหมายร้อยละ 5



## 1.9

### โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมประมง โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตด้านประมง ได้พัฒนาเกษตรกร 22,050 ราย ซึ่งทุกคนผ่านเกณฑ์ความรู้ทั้งก่อน – หลังการอบรม และมีผลคะแนนหลังอบรม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 นอกจากนี้ ได้พัฒนาและยกระดับ ศูนย์เรียนรู้เครือข่ายด้านการประมง 385 ศูนย์ ให้เป็นต้นแบบ ส่งผลให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการผลิตได้ครบ 100%

#### ผลผลิต (Output)

1. ถ่ายทอดเทคโนโลยีประมงแก่เกษตรกร 22,050 ราย
2. พัฒนา ยกระดับศูนย์เรียนรู้เครือข่ายด้านประมง 385 ศูนย์

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

1. เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี นำความรู้ไปปรับปรุงการผลิตได้ ร้อยละ 100
2. ศูนย์เรียนรู้เครือข่ายประมงมีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 21.97



## 1.10

### โครงการพัฒนาทักษะและแนวคิดผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร (เกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer))

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินโครงการพัฒนาเกษตรกรสู่การเป็น Smart Farmer เพื่อยกระดับศักยภาพเกษตรกรผ่านการอบรมด้านการวางแผนการผลิต การบริหารจัดการตลาดตามแนวคิด “ตลาดนำการผลิต” และการใช้เทคโนโลยี พร้อมพัฒนาเกษตรกรต้นแบบเป็นแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งเสริมสร้างทักษะผู้ประกอบการเกษตรด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มาตรฐานสินค้า การเงิน และการตลาดดิจิทัล

#### ผลผลิต (Output)

เกษตรกรได้รับการพัฒนาเป็น Smart Farmer 8,098 ราย และ Young Smart Farmer 2,052 ราย

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

เกษตรกรมีความรู้ในการวางแผนการผลิตและบริหารจัดการสินค้าเกษตรเชิงธุรกิจ สามารถเพิ่มคุณภาพ มูลค่า และรายได้ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด



## 1.11

### โครงการเพิ่มทักษะแรงงานอิสระและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ กิจกรรม ฝึกอบรมแรงงานกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ (กลุ่มแรงงานนอกระบบ)

กระทรวงแรงงาน โดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงานมีภารกิจในการฝึกทักษะและพัฒนาศักยภาพแรงงานทุกกลุ่ม รวมถึงแรงงานนอกระบบ ผู้รับงานไปทำที่บ้าน กลุ่มชาติพันธุ์ และผู้ประสบภัยธรรมชาติ เพื่อให้มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีงานทำหรือประกอบอาชีพอิสระได้อย่างมั่นคง ผ่านหน่วยงานในพื้นที่ทั่วประเทศ ภายใต้โครงการเพิ่มทักษะแรงงานอิสระและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เป้าหมาย 9,880 คน

#### ผลผลิต (Output)

- ผู้เข้ารับการฝึก 11,258 คน (113.95% ของเป้าหมาย)
- ผู้ผ่านการฝึก 11,140 คน (98.95% ของผู้เข้าอบรม)
- ผู้ผ่านการฝึกมีงานทำ 89.61% รายได้เฉลี่ย 8,843 บาท/เดือน

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

- ผู้สำเร็จการฝึกผ่านมาตรฐาน 98.95%
- ส่วนใหญ่สามารถนำทักษะไปต่อยอดอาชีพเดิมหรือสร้างอาชีพใหม่ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 30% และมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพมากขึ้น



## 1.12

### โครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายผู้สูงอายุ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ เพื่อพัฒนาเสริมสร้างความเข้มแข็งของชมรมผู้สูงอายุ และเครือข่ายด้านผู้สูงอายุ เพิ่มบทบาทและบูรณาการการทำงานกับองค์กร เครือข่ายผู้สูงอายุ และหุ้นส่วนทางสังคมระดับภูมิภาค เพื่อให้องค์กร เครือข่าย และหุ้นส่วนทางสังคมด้านผู้สูงอายุส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้แสดงศักยภาพ และใช้ความสามารถให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม สร้างอาชีพและรายได้ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามวัยที่เหมาะสม



#### ผลผลิต (Output)

เครือข่ายเพื่อสังคมด้านผู้สูงอายุที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

เครือข่ายผู้สูงอายุช่วยให้ผู้สูงอายุได้แสดงศักยภาพ และใช้ความสามารถให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม สร้างอาชีพและรายได้ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามวัยที่เหมาะสม ลดการพึ่งพิงจากครอบครัว และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรี

## 1.13

### โครงการคัดเลือกชมรมแรงงานนอกระบบต้นแบบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน โดยกองคุ้มครองแรงงานนอกระบบ ได้ส่งเสริมการจัดตั้งชมรมแรงงานนอกระบบทั่วประเทศ ตั้งแต่ปี 2562 รวม 86 ชมรม เพื่อเป็นกลไกการรวมกลุ่มของแรงงานนอกระบบอย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่องได้จัดทำโครงการคัดเลือก “ชมรมแรงงานนอกระบบต้นแบบ” ตั้งแต่ปี 2567-2568 เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการให้เข้มแข็ง เป็นระบบ และเป็นแบบอย่างให้ชมรมอื่นทั่วประเทศอย่างยั่งยืน

#### ผลผลิต (Output)

1. คัดเลือกชมรมแรงงานนอกระบบต้นแบบ ปี 2568 ไม่น้อยกว่า 10 ชมรม
2. ชมรมต้นแบบปี 2567 ผ่านเกณฑ์ระดับพัฒนา ปี 2568 ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

ชมรมแรงงานนอกระบบมีการบริหารจัดการ และขับเคลื่อนกิจกรรมตามแนวทางกรมฯ จนเกิดชมรมต้นแบบที่เข้มแข็ง มีศักยภาพเป็นแบบอย่างให้ชมรมอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ



## 1.14

### โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 เพื่อพัฒนาทักษะที่นำไปใช้สร้างรายได้จริง ผ่านศูนย์การเรียนรู้ระดับอำเภอและตำบล โดยบูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายและสนับสนุนช่องทางจำหน่ายสินค้าในชุมชน

#### ผลผลิต (Output)

มีผู้เข้าร่วมเป้าหมาย 230,000 คน และมีผู้ผ่านการฝึก 371,080 คน (ร้อยละ 161) โดยผู้ผ่านการฝึกสามารถนำความรู้ไปใช้สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ พัฒนาคุณภาพชีวิต ต่อยอดภูมิปัญญา และพัฒนาสู่วิสาหกิจชุมชน

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

ประชาชนมีทักษะประกอบอาชีพ รายได้เพิ่มขึ้น สินค้าและบริการมีคุณภาพสูงขึ้น เกิดการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และนำไปสู่การรวมกลุ่มจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน



## 1.15

### โครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการสู่ยุค 4.0

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการยกระดับผู้ประกอบการ OTOP สู่ยุค 4.0 ตั้งแต่ปี 2562–2567 รวม 22,800 กลุ่ม/ราย จากผู้ประกอบการที่ลงทะเบียนกว่า 103,000 กลุ่ม/ราย เพื่อเสริมความเข้มแข็งการแข่งขัน และการเข้าถึงตลาดออนไลน์ พร้อมส่งเสริมธรรมาภิบาลและการดำเนินธุรกิจตามแนวเศรษฐกิจสีเขียว



#### ผลผลิต (Output)

อบรมพัฒนาทักษะด้านการขายออนไลน์ การจัดทำคอนเทนต์ การถ่ายภาพ และการอัปโหลดข้อมูล ให้ผู้ประกอบการจังหวัดละ 50 กลุ่ม/ราย รวม 3,800 กลุ่ม/ราย



#### ผลลัพธ์ (Outcome)

ผู้ประกอบการมีทักษะด้านการขายออนไลน์ ผลลัพธ์เป็นที่รู้จักมากขึ้น และรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 28.37

## 1.16

### โครงการนักศึกษาที่เรียนจบจากโรงเรียนฝึกอາชีฟกรุงเทพมหานครเข้าร่วมการแข่งขันในสาขาการแต่งผม (Hair Dressing) ในการแข่งขันฝีมือแรงงานแห่งชาติ ครั้งที่ 30 และแข่งขันฝีมือแรงงานอาเซียน ครั้งที่ 14 WorldSkill ASEAN Manila 2025

กรุงเทพมหานคร โดยสำนักพัฒนาสังคม ดำเนินโครงการเรียนการสอนในโรงเรียนฝึกอาชีฟทั้ง 10 แห่ง ภายใต้แผนบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ ปี 2566–2570 เพื่อพัฒนาทักษะให้สอดคล้องกับเทคโนโลยี โดยมีผลงานโดดเด่น เช่น นักศึกษาสาขาเสริมสวย-ตัดผม นายธันวา จิตพันธ์ ได้รับเหรียญทองจากการแข่งขันฝีมือแรงงาน

#### ผลผลิต (Output)

เปิดสอนหลักสูตรตัดผมสุภาพบุรุษและชวยผมสตรี มีผู้สมัครรวม 2,470 คน และสำเร็จการศึกษาจำนวน 1,817 คน

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำสูง หลักสูตรตัดผมสุภาพบุรุษมีงานทำ 91.78% และหลักสูตรชวยผมสตรี 87.73%



## 2. การสร้างโอกาสการมีงานทำที่ดีและมีความมั่นคงในการทำงาน

### 2.1.

#### กิจกรรมการปล่อยกู้เงินกองทุนเพื่อผู้รับงานไปทำที่บ้าน

กระทรวงแรงงาน โดยกรมการจัดหางาน ดำเนินงานกองทุนเพื่อผู้รับงานไปทำที่บ้าน เพื่อให้ผู้รับงานไปทำที่บ้านกู้ยืมเงินสำหรับซื้อวัตถุดิบ อุปกรณ์ หรือขยายการผลิต เพื่อสร้างอาชีพและรายได้ โดยมีหลักเกณฑ์สำคัญ คือ

1. ต้องเป็นผู้รับงานไปทำที่บ้านที่จดทะเบียนกับกรมการจัดหางานไม่น้อยกว่า 3 เดือน
2. วงเงินกู้บุคคล 1 – 50,000 บาท ชำระคืนภายใน 2 ปี วงเงินกู้กลุ่มบุคคล 1 – 50,000 บาท ชำระคืนภายใน 2 ปี, 50,001–100,000 บาท ภายใน 4 ปี และ 100,001–300,000 บาท ภายใน 5 ปี
3. คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0 ต่อปี เป็นเวลา 12 งวด ตามมาตรการบรรเทาภาระและกระตุ้นเศรษฐกิจ

#### ผลผลิต (Output)

มีผู้กู้ยืมเงินกองทุนฯ 29 ราย/กลุ่ม

วงเงินรวม 5,000,000 บาท



#### ผลลัพธ์ (Outcome)

ผู้กู้จำนวน 26 ราย/กลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้น

รวมรายได้ทั้งสิ้น 10,584,000 บาท

### 2.2

#### โครงการให้บริการกู้ยืมเงินกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ สนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ย 0% สำหรับคนพิการและผู้ดูแลเพื่อประกอบอาชีพหรือขยายกิจการ ต้องชำระคืนภายใน 5 ปี โดยกำหนดวงเงินกู้รายบุคคลไม่เกิน 60,000 บาท (กรณีพิเศษพิจารณาได้สูงสุด 120,000 บาท) และกู้ในรูปแบบรายกลุ่มไม่เกิน 1,000,000 บาท

#### ผลผลิต (Output)

1. คนพิการและผู้ดูแลสามารถนำเงินกู้ไปประกอบอาชีพ มีรายได้เลี้ยงตนเอง ลดภาระของครอบครัว
2. คุณภาพชีวิตของคนพิการ ผู้ดูแล และครอบครัวดีขึ้น

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

ร้อยละ 90 ของคนพิการหรือผู้ดูแลที่ยื่นคำขอได้รับการอนุมัติเงินกู้และมีทุนในการเริ่มต้นหรือขยายอาชีพ ส่งผลให้

มีรายได้มั่นคงขึ้นใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขและสามารถชำระคืนเงินกองทุนได้ต่อเนื่อง



## 2.3

### โครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายผู้สูงอายุ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) โดยกรมกิจการผู้สูงอายุ เพื่อพัฒนาเสริมสร้างความเข้มแข็งของชมรมผู้สูงอายุ และเครือข่ายด้านผู้สูงอายุ เพิ่มบทบาทและบูรณาการการทำงานกับองค์กร เครือข่ายผู้สูงอายุ และหุ้นส่วนทางสังคมระดับภูมิภาค เพื่อให้องค์กร เครือข่าย และหุ้นส่วนทางสังคมด้านผู้สูงอายุส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้แสดงศักยภาพ และใช้ความสามารถให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม สร้างอาชีพและรายได้ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามวัยที่เหมาะสม



#### ผลผลิต (Output)

เครือข่ายเพื่อสังคมด้านผู้สูงอายุที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพ

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

เครือข่ายผู้สูงอายุช่วยให้ผู้สูงอายุได้แสดงศักยภาพ และใช้ความสามารถให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม สร้างอาชีพและรายได้ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามวัยที่เหมาะสมลดการพึ่งพิงจากครอบครัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณค่าและมีศักดิ์ศรี

### 3. ส่งเสริมความคุ้มครองและความปลอดภัยในการทำงาน

## 3.1

### โครงการลด ละ เลิกบุหรี่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กระทรวงแรงงาน โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ดำเนินการอบรมเพื่อปรับพฤติกรรมแรงงานที่ติดเหล้า บุหรี่ และมีรายจ่ายสูง ให้เข้าใจรายได้ สุขภาพ และความสัมพันธ์ในครอบครัวมากขึ้น จนสามารถวางแผนการเงิน คำนึงถึงสวัสดิการพื้นฐาน และพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

#### ผลผลิต (Output)

ผู้เข้าร่วมอบรมเข้าใจสิทธิประโยชน์ วางแผนการเงิน ทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย สมัครงานผู้ประกันตนมาตรา 40 และสมาชิก กอช. พร้อมถ่ายทอดความรู้ให้คนใกล้ชิด

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

ผู้เข้าร่วมอบรมเป็นแกนนำเผยแพร่ความรู้เรื่องโทษของสุราและบุหรี่ ช่วยให้ผู้รอบข้างลด - เลิกพฤติกรรมเสี่ยง วางแผนการเงิน และออมเงิน เพื่อสร้างสุขภาพและอนาคตที่มั่นคง



### 3.2

## กิจกรรมเผยแพร่สื่อด้านความปลอดภัยฯ ให้แก่แรงงานนอกระบบ

กระทรวงแรงงาน โดยสถาบันส่งเสริมความปลอดภัยฯ ได้จัดทำและเผยแพร่สื่อด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานให้แรงงานนอกระบบ เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมความปลอดภัย เชิงป้องกัน โดยในปีงบประมาณ 2568 มีการเผยแพร่ผ่านหลายแพลตฟอร์ม รวมผู้เข้าถึง 264,383 คน

### ผลผลิต (Output)

เผยแพร่ข้อมูลด้านความปลอดภัย ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ของ สสปท.ครอบคลุม แรงงานนอกระบบ

### ผลลัพธ์ (Outcome)

แรงงานนอกระบบได้รับข้อมูลความปลอดภัย และสามารถนำไปใช้ลดความเสี่ยง และอุบัติเหตุในการทำงาน



### 3.3

## โครงการความร่วมมือการผลิตผู้ดูแลผู้สูงอายุ ระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขได้ผลิตผู้ดูแลผู้สูงอายุตั้งแต่ปี 2559 ผ่าน 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตร 70 ชั่วโมงสำหรับ อสม. หรือผู้ดูแลผู้สูงอายุพืงพิงในครอบครัว และหลักสูตร 420 ชั่วโมง สำหรับประชาชนทั่วไปที่ต้องการประกอบอาชีพผู้ดูแลผู้สูงอายุ การทำงานร่วมกันช่วยให้กรมส่งเสริมการเรียนรู้ดูแลด้านการสอน ส่วนกระทรวงสาธารณสุขดูแลด้านวิชาการและสถานที่ฝึกปฏิบัติ แม้จำนวนผู้ผ่านการอบรมยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ แต่ถือเป็นการใช้ทรัพยากรของรัฐอย่างคุ้มค่าและช่วยสร้างงานให้ประชาชน

### ผลผลิต (Output)

- ผลิตผู้ดูแลผู้สูงอายุ 5,200 คน
- ผลิตได้ไม่น้อยกว่า 80% ของเป้าหมาย

### ผลลัพธ์ (Outcome)

- ผู้เข้าอบรมผ่านการอบรมไม่น้อยกว่า 80%



### 3.4

## การผลักดันร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองแรงงานอิสระ พ.ศ. .... ให้มีผลใช้บังคับ

กระทรวงแรงงาน โดยสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองแรงงานอิสระ พ.ศ. .... เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบ ลดความเหลื่อมล้ำ และเสริมสร้างหลักประกันทางสังคมให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบในหลักการเมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2564 และคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาและปรับปรุงร่างกฎหมายให้คำว่า “แรงงานอิสระ” ครอบคลุมทั้งผู้ประกอบการอาชีพอิสระและกึ่งอิสระ เพื่อให้การคุ้มครองมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ปัจจุบันร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวฯ ผ่านการตรวจพิจารณาเรียบร้อยแล้ว และอยู่ระหว่างเสนอรองนายกรัฐมนตรีที่กำกับการบริหารราชการกระทรวงแรงงานเพื่อให้ความเห็นชอบ ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป



## 4. สร้างหลักประกันทางสังคมและหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุม

### 4.1

#### โครงการเพิ่มยอดสมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.)

กระทรวงการคลัง โดยกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) ในปี พ.ศ. 2568 ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการออมและให้ความรู้ด้านการเงินแก่สมาชิกและกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนักเรียน นักศึกษา เกษตรกร ผู้ประกอบอาชีพอิสระ และแรงงานทั่วไป โดยร่วมมือกับหลายหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และองค์กรชุมชน ผ่านการบรรยายและประชาสัมพันธ์ สิทธิประโยชน์ของ กอช. โครงการสำคัญ ได้แก่ ความคืบหน้าของ “สลากออมทรัพย์เพื่อการดำรงชีพในยามชราภาพ (สลาก กอช.)” ซึ่งได้รับการประกาศใช้ตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2568

##### ผลผลิต (Output)

สมาชิกสะสม 2,817,745 คน (104.34% ของเป้าหมาย) สมาชิกต่อเนื่อง 326,171 คน สินทรัพย์รวม 15,522.05 ล้านบาท NAV 12.336552 บาท

##### ผลลัพธ์ (Outcome)

สมาชิกมีความรู้ด้านการเงินมากขึ้น สามารถวางแผนการออมและสร้างความมั่นคงทางการเงินให้ตนเองและครอบครัวได้ดีขึ้น



### 4.2

#### กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในกลุ่มมอเตอร์ไซด์รับจ้าง

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ดำเนินโครงการพัฒนาสุขภาพ ความปลอดภัยในการทำงาน และภูมิคุ้มกันยาเสพติดสำหรับผู้ประกอบอาชีพมอเตอร์ไซด์รับจ้างในกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นแรงงานนอกระบบที่เผชิญความเสี่ยงหลากหลาย โดยพัฒนาหลักสูตรเฉพาะ ศึกษาปัญหา สร้างพื้นที่ต้นแบบ และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย



##### ผลผลิต (Output)

1. รายงานสถานการณ์สุขภาพและยาเสพติด
2. หลักสูตรอบรม 1 หลักสูตร
3. อบรมแกนนำ 3 รุ่น รวม 175 คน
4. พื้นที่ต้นแบบ 3 แห่ง
5. สื่อประชาสัมพันธ์
6. ข้อเสนอเชิงนโยบาย 5 ข้อ

##### ผลลัพธ์ (Outcome)

แกนนำวิชนฯ และเครือข่ายมีความรู้ด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และการป้องกันยาเสพติดเพิ่มขึ้น ขยายผลสู่แรงงาน 2,426 คน ครอบคลุม 58 วิน พร้อมเกิดการปรับพฤติกรรมเสี่ยง เช่น ลดดื่มสุรา สูบบุหรี่ และน้ำท่อม ทำให้สุขภาพและความภาคภูมิใจในอาชีพดีขึ้น

## 4.3

### กิจกรรมจัดระบบกลไกสร้างความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย และภาคีเครือข่ายด้านผู้ใช้แรงงาน (แรงงานนอกระบบ)

สปสช. ส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชนร่วมพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพ โดยองค์กรแรงงานนอกระบบมีบทบาทสำคัญในการสร้างการรับรู้ ขยายเครือข่าย และเสนอแนวทางเพิ่มการเข้าถึงบริการสำหรับแรงงานที่ยังมีความเสี่ยงและขาดการคุ้มครอง จึงได้มีการเสนอให้พัฒนาสิทธิประโยชน์และสนับสนุนงบประมาณสร้างเสริมสุขภาพตามลักษณะงาน

#### ผลผลิต (Output)

1. อบรมแกนนำแรงงาน 2 ล้อ ทั้งในพื้นที่และออนไลน์ให้รู้สิทธิประโยชน์ของ สปสช.

2. จัดทำข้อเสนอเพิ่มการเข้าถึงบริการสุขภาพของแรงงานนอกระบบ

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

แรงงาน 2 ล้อมีความรู้และใช้สิทธิได้ถูกต้อง เครือข่ายสามารถเสนอโครงการและเข้าถึงงบ สปสช. แรงงานได้รับการตรวจสุขภาพและประเมินความเสี่ยงโรค NCD รวมทั้งเกิดความร่วมมือระหว่างเครือข่ายกรมควบคุมโรค และสปสช. ในการแก้ปัญหาสุขภาพของแรงงานนอกระบบ



## 4.4

### ขับเคลื่อนการเฝ้าระวังสุขภาพด้านโรคจากการประกอบอาชีพการจัดบริการอาชีวอนามัย ในหน่วยบริการปฐมภูมิ สำหรับแรงงานนอกระบบ ประจำปี พ.ศ. 2568

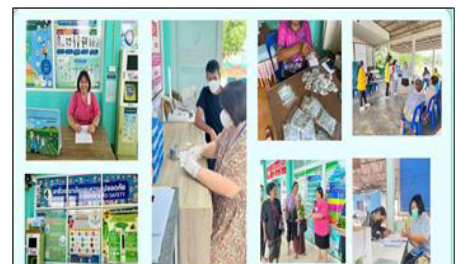
กองโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม พัฒนารูปแบบและกลไกการจัดบริการอาชีวอนามัย ในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ภายใต้ พระราชบัญญัติควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562 โดยดำเนินงานผ่านศูนย์สุขภาพดีวัยทำงาน (PCU Wellness Center) ครอบคลุมการสำรวจความเสี่ยงจากงาน ประเมินและฟื้นฟูสุขภาพ สร้างความร่วมมือในพื้นที่ พัฒนาหลักสูตรอาสาสมัครอาชีวอนามัยชุมชน (อสอช.) 5 กลุ่มอาชีพ และเสริมศักยภาพบุคลากรหน่วยบริการสุขภาพ

#### ผลผลิต (Output)

1. พัฒนาศูนย์สุขภาพดีวัยทำงาน 80 คน ใน 24 แห่ง
2. จัดทำหลักสูตร อสอช สำหรับ 5 กลุ่มอาชีพ
3. หน่วยบริการปฐมภูมิเข้าร่วมโครงการ PCU Wellness Center 43 แห่ง

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

หน่วยบริการปฐมภูมิสามารถถ่ายทอดความรู้ให้ อสม. เพื่อเป็นอาสาสมัครอาชีวอนามัยชุมชน (อสอช) ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการดูแลแรงงานนอกระบบในพื้นที่



## 5. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ

### 5.1

#### โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตแรงงานนอกระบบโดยเครือข่ายชุมชน ผ่านการขึ้นทะเบียนแรงงานนอกระบบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568



5.1.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพเครือข่ายแรงงานอิสระในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2568 ณ ห้องประชุมกระทรวงแรงงาน ชั้น 5 อาคารกระทรวงแรงงาน มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม ประกอบด้วย อาสาสมัครแรงงานกรุงเทพมหานคร ประธาน/สมาชิกชมรมแรงงานนอกระบบ เครือข่ายประกันสังคมมาตรา 40 ประธานชุมชน/อาสาสมัครสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร ฯลฯ และข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน รวมทั้งสิ้น จำนวน 560 คน

5.1.2 จัดประชุมติดตามการดำเนินงานของเครือข่ายแรงงานอิสระในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2568 จำนวน 10 ครั้ง มีเข้าร่วมประชุม จำนวน 512 คน คิดเป็นร้อยละ 78.77 จากเป้าหมาย 650 คน ประกอบด้วย เครือข่ายแรงงานอิสระ (อาสาสมัครแรงงาน/ประธาน/สมาชิกชมรมแรงงานนอกระบบ เครือข่ายประกันสังคมมาตรา 40 ประธานชุมชน/อาสาสมัครอื่น ๆ ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร) จำนวน 500 คน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 10 คน



ครั้งที่ 1 เขตคลองสามวา มีนบุรี ลาดกระบัง สะพานสูง สายไหม หนองจอก  
เมื่อวันอังคารที่ 1 กรกฎาคม 2568 ณ โรงแรมธารา การ์เด็น มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 100 คน



ครั้งที่ 2 เขตจตุจักร ดอนเมือง บางเขน บางซื่อ หลักสี่  
เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 3 กรกฎาคม 2568 ณ โรงแรมเซ็นทารา ไทป์  
ศูนย์ราชการและคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม  
จำนวน 57 คน



ครั้งที่ 3 เขตดุสิต ป้อมปราบศัตรูพ่าย พระนคร สัมพันธวงศ์  
เมื่อวันจันทร์ที่ 7 กรกฎาคม 2568 ณ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ  
มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 61 คน

ครั้งที่ 4 เขตตลิ่งชัน ทวีวัฒนา บางแค ภาษีเจริญ หนอง  
แขม เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2568 ณ โรงแรมรอยัล ซิตี  
มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 70 คน



ครั้งที่ 5 เขตคลองสาน บางกอกใหญ่ บางพลัด บางกอกน้อย และ  
ธนบุรี เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2568 ณ โรงแรมรอยัล ซิตี  
มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 77 คน



ครั้งที่ 6 เขตพญาไท ดินแดง ห้วยขวาง ราชเทวี  
เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2568 ณ โรงแรมบางกอก พาเลส  
มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 49 คน



ครั้งที่ 7 เขตบึงกุ่ม บางกะปิ ลาดพร้าว คันนายาว วังทองหลาง  
เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม 2568 ณ โรงแรมอเล็กซานเดอร์  
มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 54 คน



ครั้งที่ 8 เขตประเวศ พระโขนง วัฒนา คลองเตย บางนา สวนหลวง  
เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2568 ณ โรงแรมมี ศรีนครินทร์  
มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 57 คน



ครั้งที่ 9 เขตจอมทอง ทุ่งครุ บางขุนเทียนบางบอน ราษฎร์  
บูรณะ เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2568 ณ โรงแรมฟอรัม  
พาร์ค มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 57 คน



ครั้งที่ 10 เขตบางรัก ปทุมวัน ยานนาวา บางคอแหลม  
สาทร เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2568 ณ โรงแรมฟอรัม พาร์ค  
มีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 47 คน



5.1.3 จัดโครงการสัมมนาเพื่อขยายเครือข่ายแรงงานอิสระและส่งเสริมการขึ้นทะเบียนในระบบ แรงงานอิสระ INDE-REGIS ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2568 มีผู้ร่วมโครงการฯ ประกอบด้วย ประธานชุมชน/กรรมการชุมชนผู้ประกอบการอาชีพอิสระ (นักร้อง นักดนตรี ผู้รับงานไปทำที่บ้าน มอเตอร์ไซค์รับจ้าง พ่อค้า แม่ค้า นักข่าวอิสระ ฯลฯ) ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 330 คน คิดเป็นร้อยละ 94.29 จากเป้าหมาย 350 คน



#### ผลผลิต(Output)

เครือข่ายแรงงานอิสระ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ จำนวน 9,606 คน คิดเป็นร้อยละ 105.75 จากเป้าหมาย 9,084 คน

#### ผลลัพธ์(Outcome)

- จำนวนประชาชนที่ได้รับการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองแรงงานอิสระ พ.ศ. .... และระบบแรงงานอิสระ INDE-REGIS จำนวน 410,250 คน ร้อยละ 93.48 จากเป้าหมาย 438,855 คน
- แรงงานอิสระที่ขึ้นทะเบียนในระบบแรงงานอิสระ จำนวน 144,486 คน ร้อยละ 164.62 จากเป้าหมาย 87,771 คน

## 5.2

### กิจกรรมการขึ้นทะเบียนแรงงานอิสระในระบบแรงงานอิสระ INDE-REGIS

กระทรวงแรงงาน โดยสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน ได้มีระบบแรงงานอิสระ (INDE-REGIS) เพื่อพัฒนาแพลตฟอร์มบริหารจัดการฐานข้อมูลและการบริการสำหรับแรงงานนอกระบบ (แรงงานอิสระ) ให้มีความทันสมัย ครอบคลุมความต้องการด้านแรงงาน ตลอดจนสวัสดิการของแรงงานนอกระบบที่จะได้รับ ภายหลังรองรับร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองแรงงานอิสระ พ.ศ. .... เมื่อมีผลใช้บังคับ

โดยในปี 2567 – 2568 เริ่มดำเนินการประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและคุ้มครองแรงงานอิสระ พ.ศ. .... และส่งเสริมการขึ้นทะเบียนแรงงานอิสระในระบบ แรงงานอิสระในพื้นที่ 76 จังหวัดและกรุงเทพมหานคร 2 ช่องทาง ดังนี้

1. ผ่าน Website <https://inde-regis.mol.go.th/>
2. ผ่านระบบ Mobile Application “INDE-REGIS”



## 5.3

### โครงการสร้างอาชีพสร้างงานให้วัยรุ่นไทยด้วยดิจิทัลซอฟต์แวร์

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาขาดแคลนแรงงานจากหลายปัจจัย ทั้งอัตราการเกิดลดลง รายได้ไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพ และการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทำให้เยาวชนบางส่วนหันไปเป็นแรงงานขั้นต้นหรือประกอบอาชีพอิสระหลังเรียนจบ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จึงมุ่งยกระดับสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ โดยพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลคอนเทนต์และธุรกิจดิจิทัล ผ่าน open platform เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบ Up-Skill, Re-Skill และ New-Skill ให้แรงงานสามารถนำไปประกอบอาชีพหรือดำเนินธุรกิจได้ด้วยตนเอง



#### ผลผลิต (Output)

จำนวนเด็กวัยรุ่นและเยาวชนไทยในชุมชน ได้รับการยกระดับทักษะดิจิทัลใหม่ 5,480 ราย

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะแรงงานและบุคลากรให้ตรงตามความต้องการของภาคเอกชน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ พร้อมทั้งก่อให้เกิดการจ้างงานและรายได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง

## 6. ส่งเสริมความร่วมมือด้านการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบทุกระดับ

### 6.1

#### โครงการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ (แรงงานอิสระ) แรงงานสูงอายุ และแรงงานพิการ

6.2.1 จัดประชุมการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ (Action plan) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2566 – 2570 เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 9 มกราคม 2568 ณ ห้องประชุมปรกรณ์ อังศุสิงห์ ชั้น 10 กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 51 คน



6.2.2 จัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (ระดับจังหวัด) ภายใต้การส่งเสริม คัดกรอง และการพัฒนาแรงงานนอกระบบ ตามแผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2566 – 2570 โดยจัดสรรงบประมาณประจำปีให้สำนักงานแรงงานจังหวัด 76 จังหวัด ในขับเคลื่อนการบริหารจัดการแรงงานนอกระบบ (แรงงานอิสระ) แรงงานสูงอายุ และแรงงานพิการระดับพื้นที่ผ่านการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ ศูนย์ประสานงานและสนับสนุนเครือข่ายแรงงานนอกระบบจังหวัด ศูนย์ประสานงานแรงงานนอกระบบจังหวัด (ภาคประชาชน) และหน่วยบริการชุมชน



ชื่อ	สถานะ	จำนวนผู้ลงทะเบียน	จำนวนผู้ลงทะเบียน	จำนวนผู้ลงทะเบียน	จำนวนผู้ลงทะเบียน	จำนวนผู้ลงทะเบียน	จำนวนผู้ลงทะเบียน	จำนวนผู้ลงทะเบียน	จำนวนผู้ลงทะเบียน
1100	...	...	...	...	...	...	...	...	...
1100	...	...	...	...	...	...	...	...	...

#### ผลผลิต (Output)

มีแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ประจำปี 2568 จำนวน 76 ฉบับ

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

แรงงานนอกระบบตามแผนปฏิบัติการ (Action Plan) จังหวัด ได้รับการส่งเสริม คัดกรอง และพัฒนาคุณภาพชีวิต จำนวน 3,768,485 คน

# ส่วนที่ 2

## ด้านแรงงานสูงอายุ

---

สำนักงานนโยบายแรงงานนอกระบบ



### 1. คำนิยามของ “ผู้สูงอายุ”

ประเทศไทยได้กำหนดนิยาม “ผู้สูงอายุ” ไว้ในพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 3 “ผู้สูงอายุ” หมายความว่า “บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย”

### 2. คำนิยามของ “สังคมสูงอายุ และ สังคมสูงวัย”

คำว่า “สังคมสูงอายุ” (Ageing society) หมายถึง สังคมที่ประชากรกำลังมีอายุสูงขึ้น สังเกตได้จากอัตราส่วนร้อยละของประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และมีความหมายอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นสังคมสูงวัยแล้ว (Aged society) โดยเป็นสังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 10 ของประชากรทั้งหมด (หรือประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 7)

“สังคมสูงอายุอย่างสมบูรณ์” (Complete - aged society) หมายถึง สังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด (หรือประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 14)

“สังคมสูงอายุระดับสุดยอด” (Super - aged society) หมายถึง สังคมที่มีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด (หรือประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20)

“สังคมสูงวัย” (Ageing society) หมายถึง สังคมที่ประชากรกำลังมีอายุสูงขึ้น สังเกตได้จากอัตราส่วนร้อยละของประชากรสูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ “อัตราผู้สูงอายุ” หมายถึง ร้อยละของผู้สูงอายุ ต่อประชากรทั้งหมด (ที่มา: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2562)

### 3. การทำงานของผู้สูงอายุไทย

ประเทศไทยมีผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ส่งผลให้ก้าวสู่สังคมสูงวัยและโครงสร้างกำลังแรงงานเปลี่ยนแปลง ทำให้ผู้สูงอายุที่ยังทำงานมีจำนวนเพิ่มขึ้น โดยผลสำรวจปี 2567 ของ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ระบุว่า มีผู้สูงอายุทำงาน 5.26 ล้านคน (ร้อยละ 37.2) จากทั้งหมด 14.16 ล้านคน ส่วนใหญ่อยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1.71 ล้านคน รองลงมาภาคกลาง 1.26 ล้านคน ภาคเหนือ 1.20 ล้านคน ภาคใต้ 0.67 ล้านคน และกรุงเทพมหานคร 0.42 ล้านคนตารางที่ 1 จำนวนผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามภาค พ.ศ. 2568

ตารางที่ 1 จำนวนผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามภาค พ.ศ. 2568

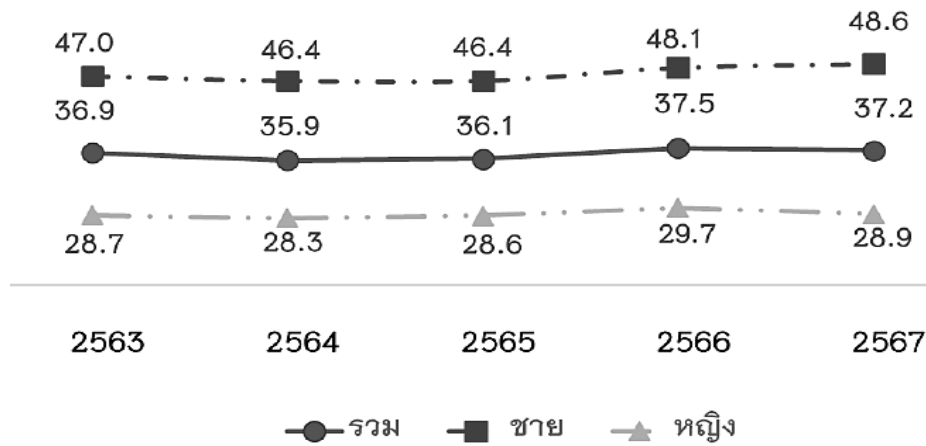
ภาค	ผู้สูงอายุทั้งหมด	ผู้สูงอายุที่ทำงาน	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	1.47	0.42	28.7
กลาง	3.82	1.26	33.1
เหนือ	2.94	1.20	40.8
ตะวันออกเฉียงเหนือ	4.25	1.71	40.2
ใต้	1.68	0.67	40.0
รวม	14.16	5.26	37.2

$$\text{ร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงานตามภาค} = \frac{\text{ผู้สูงอายุที่ทำงานของแต่ละภาค} \times 100}{\text{ผู้สูงอายุทั้งหมดของแต่ละภาค}}$$

ที่มา : สรุปผลที่สำคัญการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพที่ 1 สัดส่วนผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามเพศ พ.ศ. 2563 – 2567

แผนภูมิ 1 สัดส่วนของผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามเพศ พ.ศ. 2563 – 2567

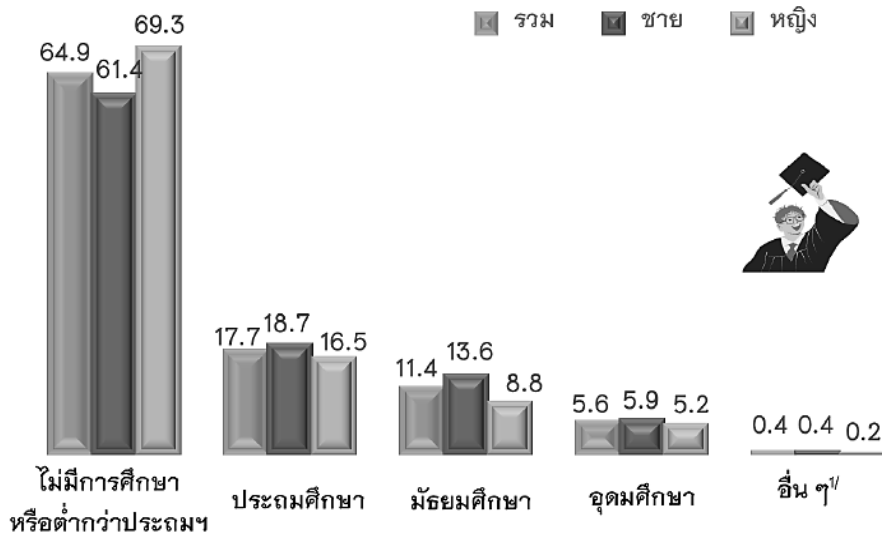


ที่มา : สรุปผลที่สำคัญการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ระดับการศึกษาที่สำเร็จของผู้สูงอายุ

ระดับการศึกษาที่สำเร็จของผู้สูงอายุที่ทำงานในปี 2567 พบว่า ผู้สูงอายุที่ทำงานส่วนใหญ่ เป็นผู้ไม่มีการศึกษาหรือมีการศึกษาต่ำกว่าระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 64.9) ส่วนผู้สูงอายุที่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาร้อยละ 17.7 ระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 11.4) และระดับอุดมศึกษา (ร้อยละ 5.6) ตามลำดับ

แผนภาพที่ 2 ร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามระดับการศึกษาที่สำเร็จและเพศ พ.ศ. 2567



1/ ได้แก่ หลักสูตรที่ไม่ได้วุฒิการศึกษา, การศึกษาที่เทียบระดับไม่ได้, เรียนแต่ไม่ทราบระดับการศึกษา

ที่มา : สรุปผลที่สำคัญการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

## 2) อาชีพของผู้สูงอายุ

ส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือด้านเกษตรและประมง ร้อยละ 55.4 รองลงมาเป็นพนักงานบริการ และผู้จำหน่ายสินค้า ร้อยละ 20.5 ผู้ประกอบอาชีพงานพื้นฐาน ร้อยละ 8.0 ช่างฝีมือและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ 7.5 และส่วนที่เหลือกระจายอยู่ในอาชีพอื่น ๆ

แผนภาพที่ 3 ร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามอาชีพ พ.ศ. 2567

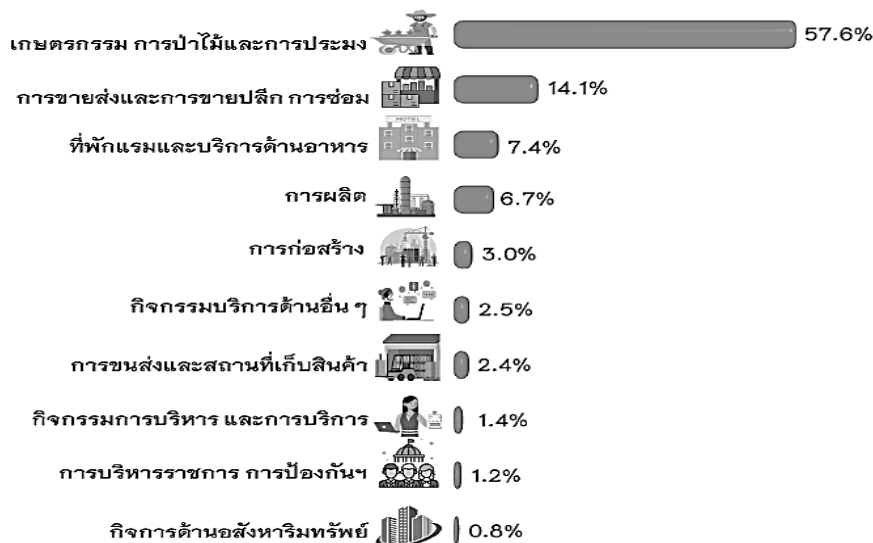


ที่มา : สรุปผลที่สำคัญการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

## 3) กิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ผู้สูงอายุที่ทำงานตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญในปี 2567 พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุทำงานในภาคเกษตรกรรม มากที่สุด (ร้อยละ 57.6) รองลงมา ทำงานในสาขาการขายส่ง และการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และรถจักรยานยนต์ (ร้อยละ 14.1) สาขากิจกรรมที่พักแรมและการบริการด้านอาหาร (ร้อยละ 7.4) สาขาการผลิต (ร้อยละ 6.7) และการก่อสร้าง (ร้อยละ 3.0) ตามลำดับ

แผนภาพที่ 4 ร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญ พ.ศ. 2567



ที่มา : สรุปผลที่สำคัญการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

#### 4) สถานภาพการทำงานของผู้สูงอายุ

ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง ร้อยละ 64.4 รองลงมาเป็นช่วยธุรกิจครัวเรือน ร้อยละ 19.7 เป็นลูกจ้าง ลูกจ้าง ร้อยละ 12.4 และเป็นนายจ้าง ร้อยละ 3.5 ตามลำดับ

แผนภาพที่ 5 ร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามสถานภาพการทำงาน พ.ศ. 2567

สถานภาพการทำงาน	จำนวน (ล้านคน)			ร้อยละ		
	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง
ยอดรวม	5.26	2.89	2.37	100.0	100.0	100.0
นายจ้าง	0.18	0.13	0.05	3.5	4.6	2.1
ทำงานส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	3.39	2.09	1.30	64.4	72.3	54.8
ผู้ช่วยธุรกิจในครัวเรือน โดยไม่ได้รับค่าจ้าง	1.04	0.29	0.75	19.7	10.1	31.5
ลูกจ้าง	0.65	0.38	0.27	12.4	13.0	11.6
การรวมกลุ่ม	--	n.a	--	--	n.a	--

หมายเหตุ : 1. "n.a." ไม่มีข้อมูล/สำรวจไม่พบ  
2. "--" ข้อมูลมีจำนวนเล็กน้อย

ที่มา : สรุปผลที่สำคัญการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

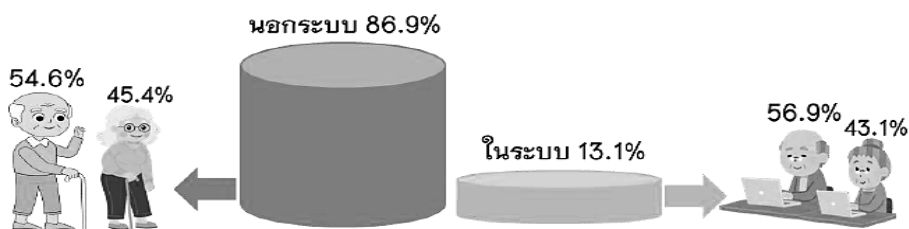
#### 5) แรงงานในระบบและแรงงานนอกระบบ

เมื่อพิจารณาผู้สูงอายุที่ทำงานจำแนกตามสถานะการเป็นแรงงานในระบบและแรงงานนอกระบบ ในปี พ.ศ. 2567 พบว่า

- **ผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานนอกระบบ** หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และยังสามารถทำงานได้ โดยลักษณะของงานที่ทำนั้น ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองหรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน มีประมาณ 4.57 ล้านคน (ร้อยละ 86.9)

- **ผู้สูงอายุที่เป็นแรงงานในระบบ** หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และยังสามารถทำงานได้ โดยได้รับความคุ้มครองหรือมีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน มีประมาณ 6.90 แสนคน (ร้อยละ 13.1)

แผนภาพที่ 6 ร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามแรงงานในระบบและแรงงานนอกระบบ พ.ศ. 2567

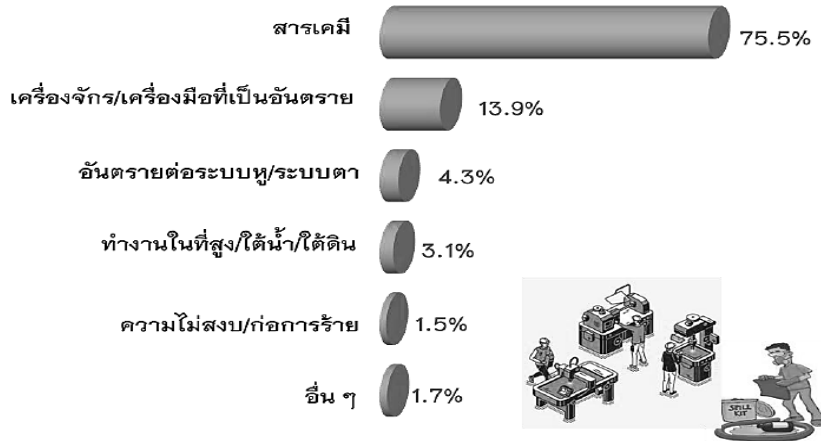


ที่มา : สรุปผลที่สำคัญการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

## 6) ปัญหาจากความไม่ปลอดภัยในการทำงาน

ผู้สูงอายุที่ทำงานประสบปัญหาความไม่ปลอดภัยในการทำงาน จำนวน 5.33 แสนคน พบปัญหาการได้รับสารเคมีเป็นพิษ ร้อยละ 75.5 รองลงมา เครื่องจักร/เครื่องมือที่เป็นอันตราย ร้อยละ 13.9 การได้รับอันตรายต่อระบบหู/ตา ร้อยละ 4.3 และการทำงานในที่สูง/ใต้น้ำ/ใต้ดิน ร้อยละ 3.1

แผนภาพที่ 7 ร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามปัญหาจากความไม่ปลอดภัยในการทำงาน พ.ศ.2567

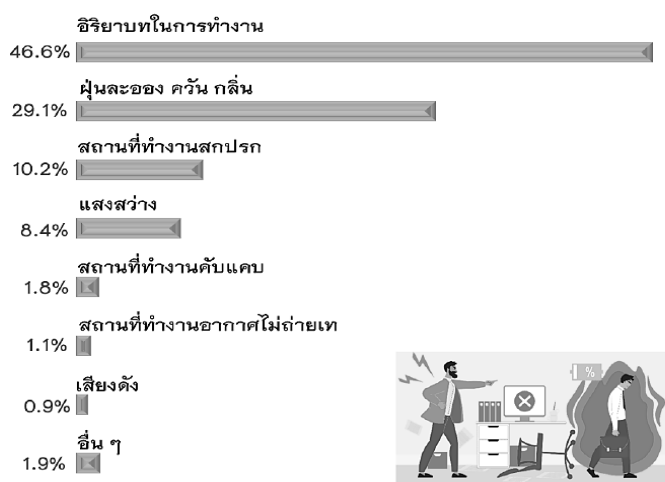


ที่มา : สรุปผลที่สำคัญการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

## 7) ปัญหาจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน

ผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน จำนวน 7.02 แสนคน มีปัญหาในเรื่องอิริยาบถในการทำงาน คือ ไม่ค่อยได้เปลี่ยนลักษณะท่า อิริยาบถในการทำงาน ร้อยละ 46.6 รองลงมาการทำงานมีฝุ่น คิวิน กลิ่น ร้อยละ 29.1 และปัญหาสถานที่ทำงานสกปรก ร้อยละ 10.2 ที่เหลืออื่น ๆ เป็นสถานที่ทำงานแสงสว่างไม่เพียงพอ คับแคบ อากาศไม่ถ่ายเท และเสียงดัง

แผนภาพที่ 8 ร้อยละของผู้สูงอายุที่ทำงาน จำแนกตามปัญหาจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2567



ที่มา : สรุปผลที่สำคัญการทำงานของผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ. 2567 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

### 1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี



#### ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุ

เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” และเป้าหมายการพัฒนาประเทศข้างต้น จึงจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะยาวจำนวน 6 ยุทธศาสตร์ โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุจำนวน 2 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

#### 1) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ดีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มีธรรมาภิบาล อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรมและเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

## 2) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำ เพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทย ทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการ ที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง (ที่มา : ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 (ฉบับย่อ), สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

### 2. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570)

การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570) มีวัตถุประสงค์เพื่อพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” หมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้าง นโยบาย และกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวหน้าพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการยกระดับกิจกรรมการผลิตและการให้บริการให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม โดยได้กำหนดเป้าหมายหลักที่เกี่ยวกับงานด้านผู้สูงอายุ คือ การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม มุ่งลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในเชิงรายได้พื้นที่ ความมั่งคั่ง และการแข่งขันของภาคธุรกิจ ด้วยการสนับสนุนช่วยเหลือกลุ่มเปราะบาง และผู้ด้อยโอกาสให้มีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม กระจายโอกาสทางเศรษฐกิจ และจัดให้มีบริการสาธารณะที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งเพิ่มโอกาสในการแข่งขัน ของภาคธุรกิจให้เปิดกว้างและเป็นธรรม

และได้กำหนดหมุดหมายการพัฒนาที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุ คือ หมุดหมายที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต โดยมีเป้าหมายและผลลัพธ์ของการพัฒนา ระดับหมุดหมาย คือ

1) คนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกัน ต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข

2) กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต

3) ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต และมีกลยุทธ์การพัฒนา ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 คนไทยทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาในทุกมิติ

กลยุทธ์ย่อยที่ 1.5 พัฒนาผู้สูงอายุให้เป็นพลเมืองมีคุณค่าของสังคม โดย

1) พัฒนาผู้สูงอายุให้เป็นพลังของสังคม ให้ผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ภูมิปัญญา ที่สั่งสมมาตลอดชีวิตสู่คนรุ่นหลัง เพื่อให้เกิดการสืบสานและต่อยอดการพัฒนาสังคมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับคนต่างวัย และส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้ทำงานตามศักยภาพ รวมทั้งพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย และหลักสูตรระยะสั้น เพื่อพัฒนาความรู้ สมรรถนะทางดิจิทัล ทักษะทางธุรกิจ และการใช้ชีวิตที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุแต่ละกลุ่ม

2) พัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ ให้สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข และการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุแก่คนวัยอื่น ๆ รวมทั้งพัฒนานวัตกรรมรองรับการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ

กลยุทธ์ที่ 2 การพัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.1 พัฒนากำลังคนสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงาน

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.2 เพิ่มกำลังคนที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาภาคการผลิตเป้าหมาย

กลยุทธ์ย่อยที่ 2.3 สร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะที่มีความสามารถในการสร้าง ออกแบบ และใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมตลอดกระบวนการผลิตและบริการ การจัดการและการตลาด

กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

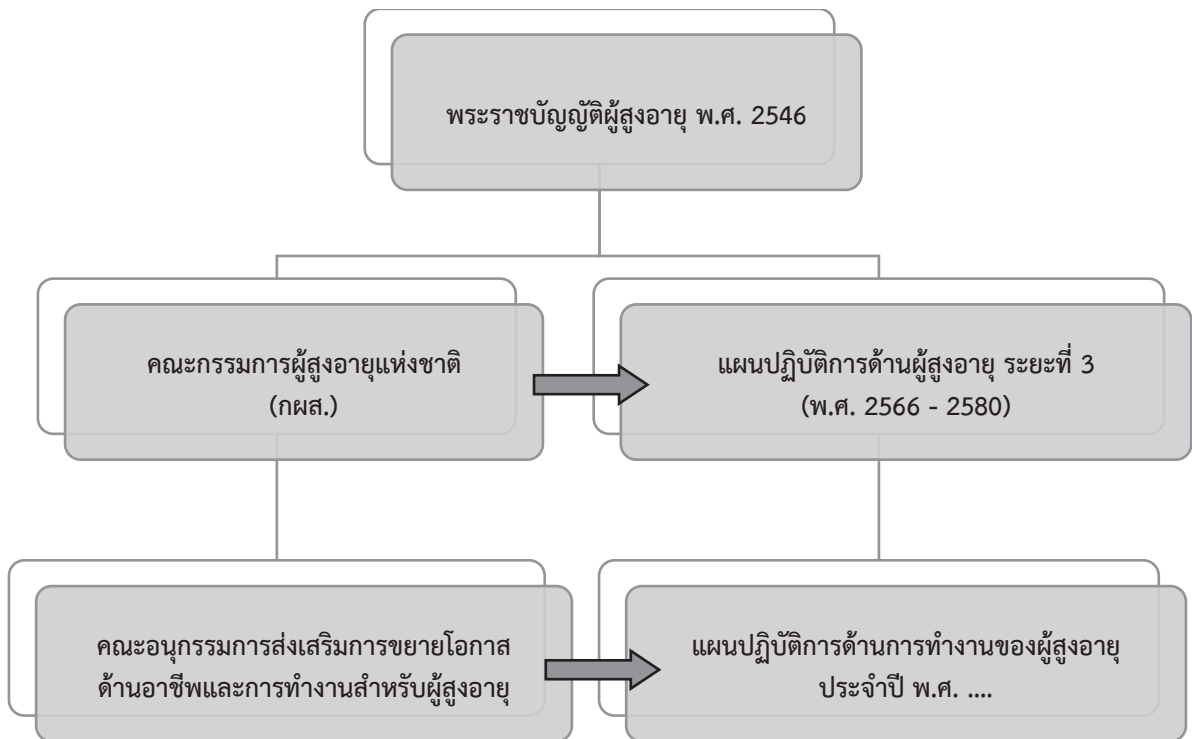
กลยุทธ์ย่อยที่ 3.1 พัฒนาระบบนิเวศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

### 3. นโยบายรัฐบาล

คณะรัฐมนตรีโดยนายกรัฐมนตรี (นางสาวแพทองธาร ชินวัตร) ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2567 ได้กำหนดนโยบายในการบริหารและพัฒนาประเทศตามกรอบความเร่งด่วน โดยรัฐบาลสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางเศรษฐกิจ ด้วยการแก้หนี้ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ กระตุ้นเศรษฐกิจ และแก้ไขปัญหาที่กระทบความมั่นคงของสังคม โดยนโยบายที่สิบ รัฐบาลจะส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ และจัดสวัสดิการสังคม ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สร้างความเท่าเทียมทางโอกาสและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่สำคัญ ได้แก่ คนพิการ ผู้สูงอายุ กลุ่มชาติพันธุ์ บุคคลไร้รัฐไร้สัญชาติ เพื่อให้สามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของรัฐได้โดยสะดวกตามที่กฎหมายบัญญัติ

### 4. นโยบายกระทรวงแรงงาน

กระทรวงแรงงาน มีการดำเนินตามนโยบาย “ทักษะดี มีงานทำ หลักประกันสังคมเด่น เน้นขับเคลื่อนเศรษฐกิจ” สร้างรากฐานเศรษฐกิจ พัฒนาคุณภาพชีวิต ด้วยการคุ้มครองแรงงาน ปรับปรุงและพัฒนากฎหมาย ให้มีความเหมาะสมกับบริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล เพื่อให้แรงงานสูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น



**โครงสร้างการบริหารจัดการแรงงานสูงอายุ**

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 กำหนดให้แต่งตั้งคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (กผส.) โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย ตลอดจนประสานติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน มีกรอบการดำเนินงานอยู่ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2580) โดยคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมารับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 คณะ เพื่อร่วมบูรณาการขับเคลื่อนแผนฯ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

กระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในคณะกรรมการส่งเสริมการขยายโอกาสด้านอาชีพและการทำงานสำหรับผู้สูงอายุ มีองค์ประกอบ คือ ปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นประธานอนุกรรมการ รองปลัดกระทรวงแรงงาน (ที่รับผิดชอบในงานด้านนโยบายและอำนาจการของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน) เป็นรองประธานอนุกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนการแรงงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ พร้อมด้วยผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นอนุกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้ 1. ศึกษา วิเคราะห์ และกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์ในการส่งเสริมการขยายโอกาสด้านอาชีพและการทำงานที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ 2. ส่งเสริม สนับสนุน การจ้างงานและอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ 3. ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ 4. เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ในแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมการขยายโอกาสด้านอาชีพและการทำงานสำหรับผู้สูงอายุ 5. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม และ 6. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติมอบหมาย โดยดำเนินการภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการทำงานของผู้สูงอายุ ประจำปี พ.ศ. ....

### แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2580)

#### วิสัยทัศน์

“ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตดี มีหลักประกันมั่นคง เป็นพลังพัฒนาสังคม”

#### วัตถุประสงค์ของแผนฯ

1. เพื่อให้มีกรอบและแนวทางปฏิบัติทางด้านผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บท อันจะก่อให้เกิดการบูรณาการแผนในทุกระดับ และนำไปสู่การขับเคลื่อนงานด้านผู้สูงอายุและการรองรับสังคมสูงวัยของหน่วยงานต่าง ๆ อย่างมีบูรณาการ
2. เพื่อเพิ่มคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้เพิ่มพูนศักยภาพของตนเองอย่างเต็มกำลังความสามารถ
3. เพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีในทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ สภาพแวดล้อม การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรม อันจะทำให้ดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า พึ่งพาตนเองได้ มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคม และมีหลักประกันที่มั่นคงไปจนบั้นปลายของชีวิต
4. เพื่อรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก ด้วยการส่งเสริมให้ประชากรที่จะเป็นผู้สูงอายุในอนาคต โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 25 - 59 ปีในปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นผู้สูงอายุในอีก 1 - 35 ปีข้างหน้า ตระหนักและเตรียมการให้พร้อมเพื่อให้มีชีวิตที่ดีในยามสูงอายุ พร้อมทั้งจะยอมรับและร่วมมือกับผู้สูงอายุในการเป็นพลังขับเคลื่อนสังคม หรือให้การเกื้อหนุนผู้สูงอายุในยามที่จำเป็น

แผนปฏิบัติการย่อย แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 ประกอบไปด้วยแผนปฏิบัติการย่อย 4 แผน ได้แก่

#### แผนปฏิบัติการย่อยที่ 1 เตรียมความพร้อมของประชากรก่อนวัยสูงอายุ

##### มาตรการ

1. ส่งเสริมให้ประชากรอายุ 25 - 59 ปี เร่งเตรียมการก่อนยามสูงอายุในมิติทางเศรษฐกิจ
  - 1.1 ส่งเสริมการออมเงินเพื่อยามชราภาพ
  - 1.2 เร่งพัฒนาระบบบำนาญแห่งชาติแบบหลายชั้น
  - 1.3 ขยายอายุเกษียณและส่งเสริมการทำงานต่อเนื่องของประชากรวัยทำงาน
2. สร้างเสริมความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนการชราภาพ ตระหนักถึงคุณค่า ศักดิ์ศรี และมีความรับผิดชอบต่อผู้สูงอายุ
  - 2.1 ส่งเสริมการให้ความรู้เรื่องกระบวนการชราภาพ
  - 2.2 รณรงค์ให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ
  - 2.3 รักษาค่านิยมของสังคมในการดูแลรับผิดชอบต่อผู้สูงอายุในครอบครัวและชุมชน
3. ส่งเสริมการพัฒนาความรู้และศักยภาพตนเองอย่างต่อเนื่อง รู้เท่าทันและสามารถเลือกใช้ประโยชน์จากสื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล
  - 3.1 ส่งเสริมประชากรวัยทำงานให้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของตนเอง
  - 3.2 ส่งเสริมการให้ความรู้และพัฒนาทักษะในการรู้เท่าทันสื่อและใช้สื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์

4. เร่งเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ
  - 4.1 สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการมีสุขภาพดีและพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์
  - 4.2 ส่งเสริมการสร้างความรู้ด้านสุขภาพ
  - 4.3 สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีความรอบรู้ด้านสุขภาพและการมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ในชุมชน
5. ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยสูงอายุและเพิ่มโอกาสในการปรับสภาพที่อยู่อาศัย
  - 5.1 เร่งสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ
  - 5.2 ส่งเสริมการปรับปรุงที่อยู่อาศัยโดยเฉพาะครัวเรือนที่มีบิดามารดาสูงอายุอาศัยอยู่ด้วย
  - 5.3 ส่งเสริมการขยายตัวของธุรกิจและอุตสาหกรรมการผลิตวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ

### แผนปฏิบัติการย่อยที่ 2 ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

#### มาตรการ

1. ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ
  - 1.1 ปฏิรูประบบหลักประกันยามชราภาพให้เป็นไปอย่างบูรณาการและยั่งยืน สามารถครอบคลุมประชากรผู้สูงอายุอย่างเพียงพอ ทั่วถึง และเป็นธรรม
  - 1.2 ส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุทั้งภาคในระบบและนอกระบบ
  - 1.3 เพิ่มพูนทักษะหรือโอกาสในการทำงานด้วยการเพิ่มช่องทางการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุวัยต้น
2. ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสุขภาพ
  - 2.1 เสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ
  - 2.2 พัฒนาระบบสุขภาพรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุแต่ละกลุ่ม และเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่
3. ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสังคม
  - 3.1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการเป็นพลังทางสังคม
  - 3.2 ส่งเสริมการจัดการสื่อสารสนเทศเพื่อผู้สูงอายุ
  - 3.3 ส่งเสริมศักยภาพครอบครัวและชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุ
4. ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านสภาพแวดล้อม
  - 4.1 ส่งเสริมการปรับสภาพที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุทั้งภายในบ้านและนอกบ้าน
  - 4.2 ส่งเสริมการจัดการสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการสาธารณะที่เอื้อต่อคนทุกวัยให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมเมืองและชนบท
  - 4.3 สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงที่อยู่อาศัย วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุ
  - 4.4 สร้างระบบทางสัญจรและการคมนาคมทางบกที่เอื้อต่อคนทุกวัย

### **แผนปฏิบัติการย่อยที่ 3 ปฏิรูปและบูรณาการระบบบริหารเพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ มาตรฐาน**

1. แปลงแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุสู่การปฏิบัติและผลักดันให้ทุกภาคส่วนขับเคลื่อนแผนอย่างมีบูรณาการตั้งแต่ระดับชาติสู่ระดับท้องถิ่น
2. ติดตามและประเมินผลนโยบายและแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุในแต่ละระดับ
3. ปฏิรูประบบกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินงานของทุกภาคส่วนในการรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก
4. วางระบบกำลังคนด้านผู้สูงอายุทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในระดับชาติและระดับพื้นที่
5. เพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาและการจัดการงานด้านผู้สูงอายุขององค์กรชุมชน/ท้องถิ่น และผู้นำชุมชน
6. พัฒนาระบบการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นกลุ่มเสี่ยง กลุ่มเปราะบาง และกลุ่มที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง ทั้งในฐานะผู้รับบริการ ผู้รับสวัสดิการ หรือผู้บริโภคร
7. พัฒนาระบบปกป้องและฟื้นฟูผู้สูงอายุและครอบครัวในยามที่เกิดนานาวิฤติ
8. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ

### **แผนปฏิบัติการย่อยที่ 4 เพิ่มศักยภาพการวิจัย การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมรองรับสังคมสูงวัย มาตรฐาน**

1. ส่งเสริมการผลิตงานวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเพื่อการพัฒนาศักยภาพและ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
  - 1.1 ส่งเสริมการพัฒนางานวิจัย/ผลิตภัณฑ์ด้านผู้สูงอายุหรือบริการ/ระบบหรือกระบวนการใหม่ เพื่อเพิ่มศักยภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
  - 1.2 ส่งเสริมให้มีการนำผลงานวิจัย/ข้อเสนอเชิงนโยบาย/นวัตกรรมด้านผู้สูงอายุไปใช้ประโยชน์ ในการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
2. ส่งเสริมการพัฒนาระบบข้อมูล งานวิจัย และนวัตกรรมด้านผู้สูงอายุที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย และเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ
  - 2.1 สร้างระบบข้อมูล งานวิจัย และนวัตกรรมด้านผู้สูงอายุของประเทศ
  - 2.2 สร้างกลไกเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในระดับประเทศ จังหวัด และท้องถิ่น
  - 2.3 พัฒนาระบบสืบค้นที่ง่ายและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลมากขึ้น
  - 2.4 พัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันการศึกษาในระดับจังหวัด ในการ จัดเก็บและสร้างฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือเพื่อเชื่อมโยงสู่ระบบฐานข้อมูลของประเทศ

# แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566-2580)

วิสัยทัศน์ : ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีหลักประกันที่มั่นคง เป็นพลังพัฒนาสังคม

**แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๑**  
เตรียมความพร้อมของประชากร  
ที่อับจนผู้สูงอายุ

**มาตรการ ๑** ส่งเสริมประชากรอายุ ๒๕-๕๙ เร่งเตรียมการก่อนวัยผู้สูงอายุ ในมิติทางเศรษฐกิจ  
๑.๑ ส่งเสริมการออมเงินเพื่อเกษียณอายุ  
๑.๒ เร่งพัฒนาระบบบำนาญแห่งชาติแบบหลายชั้น  
๑.๓ ขยายอายุเกษียณและส่งเสริมการทำงานต่อเนื่องของประชากรวัยทำงาน

**แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๒**  
ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติ  
อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

**มาตรการ ๑** ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจและสังคม  
๑.๑ ปฏิรูประบบสวัสดิการสังคมขยายวงกว้างให้เป็นไปอย่างบูรณาการและเป็นธรรม  
๑.๒ ส่งเสริมการจ้างงานของผู้สูงอายุทั้งภาคประสมและนอกประสม  
๑.๓ ส่งเสริมการดูแลสุขภาพในภาคการทำงานด้วยการเพิ่มช่องทางการเรียนรู้หรือรับผู้สูงอายุผู้สมัคร

**มาตรการ ๒** สร้างเสริมความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนการสุขภาพดีและสังคมแก่ผู้สูงอายุ และมีความรับผิดชอบต่อผู้สูงอายุ  
๒.๑ ส่งเสริมการให้ความรู้เรื่องกระบวนการสุขภาพ  
๒.๒ สนับสนุนให้คนละครึ่ง-หมักหมมกันทำและฝึกซ้อมผู้สูงอายุ  
๒.๓ สนับสนุนและส่งเสริมบทบาทผู้สูงอายุในครอบครัวและชุมชน

**มาตรการ ๓** ส่งเสริมการพัฒนาความรู้และศักยภาพตนเองอย่างเต็มองค์ รู้เท่าทันและสามารถเลือกใช้ชีวิตได้อย่างเหมาะสม  
๓.๑ ส่งเสริมประชากรวัยทำงานให้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับความต้องการผู้สูงอายุ  
๓.๒ ส่งเสริมการให้ความรู้และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทั้งกับสื่อและใช้สื่อสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์

**มาตรการ ๔** เร่งเสริมสร้างความรู้ด้านสุขภาพ  
๔.๑ ส่งเสริมการดูแลสุขภาพที่พึงประสงค์  
๔.๒ ส่งเสริมการสร้างความรู้ด้านสุขภาพ  
๔.๓ สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีงานด้านสุขภาพและการมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ในชุมชน

**มาตรการ ๕** ส่งเสริมความรู้ที่เข้าถึงง่ายแก่ผู้สูงอายุและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุและเพิ่มโอกาสสำหรับการรับสภาพที่เอื้ออำนวยต่อผู้สูงอายุ  
๕.๑ ส่งเสริมการปรับปรุงหรือขยายศูนย์สุขภาพชุมชนและสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยสำหรับผู้สูงอายุ  
๕.๒ ส่งเสริมการปรับปรุงหรือขยายศูนย์สุขภาพชุมชนโดยเฉพาะครัวเรือนที่ด้อยโอกาส  
๕.๓ ส่งเสริมการขยายตัวบริการสุขภาพและสุขภาพครอบครัว  
๕.๔ ส่งเสริมการขยายตัวบริการสุขภาพและสุขภาพครอบครัวสำหรับผู้สูงอายุ

**แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๓**  
ปฏิรูปและบูรณาการระบบบริการ  
เพื่อรองรับสังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ

**มาตรการ ๑** ปรับแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุการปฏิบัติและหลักเกณฑ์ที่ภาคส่วนอื่นเกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับบริบทการดำเนินงานระดับชาติผู้สูงอายุระดับท้องถิ่น  
**มาตรการ ๒** ติดตามและประเมินผลนโยบายและแผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุในแต่ละระดับ

**มาตรการ ๓** ปฏิรูประบบกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินงานของทุกภาคส่วนในการรองรับสังคมสูงวัยเชิงรุก  
**มาตรการ ๔** วางระบบกำลังคนด้านผู้สูงอายุทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในระดับชาติและระดับพื้นที่

**มาตรการ ๕** เพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาและบริหารจัดการงานด้านผู้สูงอายุขององค์กรชุมชน/ท้องถิ่นและผู้ประกอบการ

**มาตรการ ๖** พัฒนาระบบการพักแรมและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ โดยเฉพาะกลุ่มที่เป็นกลุ่มเปราะบางและกลุ่มที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง ที่ไม่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิต  
**มาตรการ ๗** พัฒนาระบบป้องกันและฟื้นฟูผู้สูงอายุและครอบครัวในชุมชน

**มาตรการ ๘** ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ

**แผนปฏิบัติการย่อยที่ ๔**  
เพิ่มศักยภาพการวิจัย การพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมรองรับสังคมสูงวัย

**มาตรการ ๑** ส่งเสริมการผลิตงานวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเพื่อการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ  
๑.๑ ส่งเสริมการพัฒนางานวิจัย/ผลิตภัณฑ์ด้านผู้สูงอายุหรือบริการ/ระบบหรือกระบวนการใหม่เพื่อเพิ่มศักยภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ  
๑.๒ ส่งเสริมให้มีการนำผลงานวิจัย/ข้อเสนอเชิงนโยบาย/นวัตกรรมด้านผู้สูงอายุไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

**มาตรการ ๒** ส่งเสริมการพัฒนาคนรอบข้างผู้สูงอายุ งานวิจัยและนวัตกรรมด้านผู้สูงอายุที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย และเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ  
๒.๑ สร้างระบบข้อมูล งานวิจัย และนวัตกรรมด้านผู้สูงอายุของประเทศ  
๒.๒ สร้างกลไกเชื่อมโยงข้อมูลด้านผู้สูงอายุจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องระดับประเทศ จังหวัดและท้องถิ่น  
๒.๓ พัฒนาระบบสนับสนุนที่ง่ายและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลมากขึ้น

๒.๔ พัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถาบันการศึกษาในระดับจังหวัดในการจัดทำแผนและสร้างฐานข้อมูลผู้สูงอายุที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือเพื่อเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลของประเทศ

กระทรวงแรงงาน มีนโยบายที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ โดยการส่งเสริมการมีงานทำและฝึกอบรมแรงงานสูงอายุให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะฝีมือเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ รวมถึงมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้แรงงานสูงอายุ การเข้าถึงระบบประกันสังคม

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กระทรวงแรงงาน ได้ดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ โดยขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการด้านการทำงานของผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566 - 2580) เพื่อให้แรงงานสูงอายุสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่องและพึ่งตนเองได้ ตลอดจนเป็นกำลังสำคัญที่มีส่วนร่วม ในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ดำเนินการผ่านกลไกขับเคลื่อนการบริหารจัดการ โดยคณะกรรมการส่งเสริมการขยายโอกาสด้านอาชีพและการทำงานสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่บรรจุรวมทั้งสิ้น 18 แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เป้าหมายผู้สูงอายุ จำนวน 27,220 คน ผลการดำเนินงาน รอบ 12 เดือน (ต.ค. 2567 - ก.ย. 2568) มีผู้สูงอายุได้รับประโยชน์ รวมทั้งสิ้น 28,204 คน มีผลการดำเนินงานจำแนกตามปฏิบัติการย่อย ดังนี้

#### แผนปฏิบัติการย่อยที่ 1 เตรียมความพร้อมประชากรก่อนวัยสูงอายุ

มาตรการที่ 1 ส่งเสริมให้ประชากรอายุ 25 - 59 ปี เร่งเตรียมการก่อนวัยสูงอายุในมิติเศรษฐกิจ

มาตรการย่อย 1.3 ขยายอายุเกษียณและส่งเสริมการทำงานต่อเนื่องของประชากรวัยทำงาน มีการดำเนินงานที่สำคัญ เช่น โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยของแรงงานในพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนวัยสูงอายุ (Aging Society) กิจกรรมส่งเสริมสวัสดิการแรงงานสูงอายุเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน มีผู้สูงอายุได้รับประโยชน์จากโครงการ 6,668 คน

#### แผนปฏิบัติการย่อยที่ 2 ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม :

มาตรการที่ 1 ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ

มาตรการย่อย 1.1 ปฏิรูประบบหลักประกันยามชราภาพให้เป็นไปอย่างบูรณาการและยั่งยืน สามารถครอบคลุมผู้สูงอายุอย่างพอเพียง ทั่วถึง และเป็นธรรม มีโครงการ/กิจกรรมที่สำคัญ อาทิ ปรับแก้ไขพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่..) พ.ศ. .... เพื่อขยายอายุการเป็นผู้ประกันตนมาตรา 33 จากเดิม 15 - 60 ปี เป็น 15 - 65 ปี หรืออายุตามอายุขั้นสูงที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ปรับแก้ไขพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่..) พ.ศ. .... เพื่อให้ผู้รับบำนาญสามารถเป็นผู้ประกันตนต่อไปโดยได้รับสิทธิประโยชน์ 3 กรณี (เจ็บป่วยทุพพลภาพ ตาย) โครงการเงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนการสงเคราะห์เบี้ยยังชีพ ซึ่งอยู่ระหว่างเสนอร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่..) พ.ศ. .... เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม

มาตรการย่อย 1.2 ส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุทั้งภาคในระบบและนอกระบบ มีโครงการ/กิจกรรมที่สำคัญ อาทิ โครงการเพิ่มทักษะแรงงานอิสระและกลุ่มเป้าหมายเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ โครงการขยายโอกาสการมีงานทำให้ผู้สูงอายุ โครงการแรงงานสูงอายุ สุขใจใน 4 มิติ โครงการส่งเสริมทักษะและสมรรถนะในการสร้างอาชีพและรายได้ผู้สูงอายุ โครงการส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุ/จ้างเหมาผู้เกษียณอายุ 60 ปีขึ้นไป/จ้างผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการ/ที่ปรึกษา มีผู้สูงอายุได้รับประโยชน์ 16,098 คน

มาตรการย่อย 1.3 เพิ่มพูนทักษะหรือโอกาสในการทำงานด้วยการเพิ่มช่องทางการเรียนรู้สำหรับผู้สูงอายุวัยต้น มีโครงการ/กิจกรรมที่สำคัญ อาทิ โครงการบริการให้เงินกู้ยืมทุนประกอบอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ โครงการบริการให้เงินกู้ยืมทุนประกอบอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ โครงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต โครงการส่งเสริมอาชีพ มีผู้สูงอายุได้รับประโยชน์จากโครงการ 4,927 คน

**ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ (ACTION PLAN)**  
**ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568**  
ภายใต้แผนปฏิบัติการด้านผู้สูงอายุ ระยะที่ 3 (พ.ศ. 2566-2580)

ดำเนินโครงการ **52** โครงการ  
เป้าหมาย **27,220** คน  
ผลการดำเนินการ **28,204** คน  
คิดเป็นร้อยละ **103.61**

**แผนปฏิบัติการย่อยที่ 1** เตรียมความพร้อมประชากรก่อนวัยสูงอายุ

**มาตรการที่ 1** ส่งเสริมให้ประชากรอายุ 25 - 59 ปี เร่งเตรียมการก่อนวัยสูงอายุในมิติเศรษฐกิจ  
มาตรการย่อยที่ 1.3 ขยายอายุเกษียณและส่งเสริมการทำงานต่อเนื่องของประชากรวัยทำงาน  
-โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยของแรงงานในพื้นที่ภาคเหนือ  
เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนวัยสูงอายุ (AGING SOCIETY) กิจกรรมส่งเสริมสวัสดิการแรงงานสูงอายุ  
เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน

เป้าหมาย **7,010** คน ดำเนินการได้ **7,179** คน

**แผนปฏิบัติการย่อยที่ 2** ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกมิติอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

**มาตรการที่ 1** ยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านเศรษฐกิจ  
มาตรการย่อยที่ 1.1 ปฏิรูประบบหลักประกันยามชราภาพให้เป็นไปอย่างบูรณาการและยั่งยืน  
สามารถครอบคลุมผู้สูงอายุอย่างพอเพียง ทั่วถึง และเป็นธรรม  
-ปรับแก้ไขพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่..) พ.ศ. .... เพื่อขยายอายุการเป็นผู้  
ประกันตนมาตรา 33  
-ปรับแก้ไขพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่..) พ.ศ. .... เพื่อให้ผู้รับบำนาญสามารถ  
สมัครเป็นผู้ประกันตน มาตรา 39/1

+ อยู่ระหว่างเสนอร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม(ฉบับที่..) พ.ศ. .... เพื่อให้คณะรัฐมนตรี  
พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม

มาตรการย่อยที่ 1.2 ส่งเสริมการทำงานของผู้สูงอายุทั้งภาคในระบบและนอกระบบ  
-โครงการเพิ่มทักษะแรงงานอิสระและกลุ่มเป้าหมายเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ  
-โครงการขยายโอกาสการมีงานทำให้ผู้สูงอายุ  
-โครงการแรงงานสูงอายุ สุขใจใน 4 มิติ  
-โครงการส่งเสริมทักษะและสมรรถนะในการสร้างอาชีพและรายได้ผู้สูงอายุ  
-โครงการส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุเข้าทำงาน/จ้างเหมาผู้เกษียณอายุ 60 ปีขึ้นไป/  
จ้างผู้เชี่ยวชาญ/นักวิชาการ/ที่ปรึกษา

เป้าหมาย **15,355** คน ดำเนินการได้ **16,098** คน

มาตรการย่อยที่ 1.3 เพิ่มพูนทักษะหรือโอกาสในการทำงานด้วยการเพิ่มช่องทางการเรียนรู้  
สำหรับผู้สูงอายุวัยต้น

- โครงการบริการให้เงินกู้ยืมทุนประกอบอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ
- โครงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
- โครงการเพิ่มทักษะแรงงานอิสระและกลุ่มเป้าหมายเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ

เป้าหมาย **4,855** คน ดำเนินการได้ **4,927** คน

1

### โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยของแรงงานในพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนยามสูงอายุ (Aging Society)

กระทรวงแรงงาน โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้ดำเนินโครงการยกระดับคุณภาพชีวิตด้านความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยของแรงงานในพื้นที่ภาคเหนือ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนยามสูงอายุ (Aging Society) โดยมุ่งเน้นการเข้าส่งเสริมกิจกรรมด้านการดูแลสุขภาพอนามัย การสร้างความรู้ ด้านวินัยการออม การดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการจัดสวัสดิการบริการด้านสุขภาพ

#### ผลผลิต (Output)

1. สร้างการรับรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานและสร้างเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่กลุ่มผู้ใช้แรงงานทั้งในระบบและนอกระบบที่มีอายุระหว่าง 50-59 ปี ในพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน 1,036 คน
2. ตรวจสอบสถานประกอบกิจการหรือสถานที่ปฏิบัติงานของแรงงานในและนอกระบบ เพื่อให้คำแนะนำในการดำเนินการให้เกิดความปลอดภัยในการทำงานและการมีสุขภาพที่ดีอย่างน้อย จำนวน 18 แห่ง

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

กลุ่มผู้ใช้แรงงานในระบบและนอกระบบในพื้นที่ภาคเหนือที่มีอายุระหว่าง 50 – 59 ปี ได้รับการอบรมให้ความรู้ด้านความปลอดภัยในการทำงานและการมีสุขภาพที่ดีมีความรู้ในการป้องกันตนเอง



2

### ส่งเสริมสวัสดิการแรงงานสูงอายุเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงาน

กระทรวงแรงงาน โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้ดำเนินการส่งเสริมสวัสดิการแรงงานสูงอายุ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานการเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัยที่กำลังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข มีร่างกายแข็งแรง และจิตใจที่เข้มแข็งอยู่ในสังคมได้ โดยปราศจากความเครียดคิดว่าตนเองเป็นภาระต่อครอบครัวและสังคม

#### ผลผลิต (Output)

ลูกจ้างในสถานประกอบกิจการ อายุตั้งแต่ 25 - 59 ปี ได้รับการเสริมสร้างองค์ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเกษียณอย่างมีคุณภาพ จำนวน 5,632 คน

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

ลูกจ้างที่ผ่านการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะที่จำเป็นในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเกษียณอย่างมีคุณภาพ



กระทรวงแรงงาน โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้ดำเนินโครงการแรงงานสูงอายุ สุขใจใน 4 มิติ เพื่อให้แรงงานนอกระบบกลุ่มผู้สูงอายุมีความรู้ด้านสิทธิประโยชน์และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการรับรู้บริการด้านสังคมจากภาครัฐตลอดจนการเข้าถึงบริการได้อย่างมีคุณภาพใน 4 มิติ (สังคม เศรษฐกิจ สุขภาพ และสภาพแวดล้อม)

### ผลผลิต (Output)

แรงงานนอกระบบกลุ่มผู้สูงอายุได้รับแนวทางในการพัฒนาตนเอง มีเครือข่ายเพื่อช่วยเหลือ และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ รวมถึงการส่งเสริมให้เข้าถึงสิทธิ และการคุ้มครองทางสังคม มีพื้นที่ในการเรียนรู้ และดำเนินกิจกรรมตามความเหมาะสมของวัย จำนวน 683 คน



### ผลลัพธ์ (Outcome)

แรงงานนอกระบบกลุ่มผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจและรับทราบข้อมูลสนับสนุนในการเข้าถึงสิทธิ ตามกฎหมาย อีกทั้งสามารถเข้าถึงช่องทางการรับบริการที่เกี่ยวข้องจากภาครัฐเพิ่มขึ้น สามารถเผยแพร่ และขยายผลให้ความรู้แก่สมาชิกในชุมชนได้

กระทรวงแรงงาน โดยกรมการจัดหางาน ได้ดำเนินโครงการขยายโอกาสการมีงานทำให้ผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมการประกอบอาชีพ การมีงานทำ และเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 55 - 59 ปี ที่จะเปลี่ยนผ่านเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ให้มีความพร้อม ในการรับมือกับสถานการณ์ด้านต่าง ๆ

### ผลผลิต (Output)

ผู้สูงอายุได้รับบริการเพื่อส่งเสริมการมีงานทำ เป้าหมาย จำนวน 11,470 คน ดังนี้

1. กิจกรรมอาชีพสุขใจ วัยใกล้เกษียณ จำนวน 503 คน
2. กิจกรรมส่งเสริมการประกอบอาชีพให้ผู้สูงอายุ จำนวน 2,975 คน
3. กิจกรรมส่งเสริมการมีงานทำของผู้สูงอายุ จำนวน 8,425 คน

### ผลลัพธ์ (Outcome)

ผู้สูงอายุได้รับบริการมีงานทำ มีอาชีพ เป้าหมาย เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 ผลการดำเนินงาน ร้อยละ 89.32



## โครงการเพิ่มทักษะแรงงานอิสระและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ

กระทรวงแรงงาน โดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ได้ดำเนินโครงการเพิ่มทักษะแรงงานอิสระ และกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ เพื่อพัฒนาศักยภาพแรงงานของคนทุกกลุ่มให้มีทักษะในการทำงาน และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ โดยจัดฝึกอบรมโดยสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และสำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงานทั่วประเทศ รวมทั้งการฝึกอบรมฝีมือแรงงานให้กับกลุ่มผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปและมีสัญชาติไทย

### ผลผลิต (Output)

กลุ่มผู้สูงอายุ เข้ารับการฝึกอบรม และสามารถผ่านการฝึกอบรมได้ตามเป้าหมาย จำนวน 20 คน

### ผลลัพธ์ (Outcome)

ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปเพิ่มมูลค่าของสินค้าเดิมและสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนได้มากขึ้น



## โครงการสร้างเสริมระบบการดูแลสุขภาพ เพื่อรองรับผู้สูงอายุแบบบูรณาการ

กระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข โดยการขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านกลไกระดับพื้นที่ 76 จังหวัด สร้างกลไกการดูแลร่วมกับ พมจ. อปท. จัดหางานจังหวัด ร่วมจัดทำแผนและขับเคลื่อนการดำเนินงานร่วมกันผ่านคณะกรรมการจังหวัด เพื่อขับเคลื่อนและรองรับกลุ่มผู้สูงอายุร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และการส่งเสริมสุขภาพ ดูแลรักษาและฟื้นฟูสุขภาพให้ผู้สูงอายุสามารถช่วยเหลือตนเองได้ตามศักยภาพและตรงตามปัญหาอย่างมีคุณภาพและครอบคลุมทุกมิติ

### ผลผลิต (Output)

ผู้สูงอายุอายุมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สุขภาพ สังคม และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

### ผลลัพธ์(Outcome)

1. ผู้สูงอายุได้รับการคัดกรองและประเมินสุขภาพ 9 ด้าน เพื่อเข้าสู่ระบบการดูแลได้อย่างตรงประเด็นปัญหาและได้รับการบริการด้านสุขภาพที่พึงประสงค์
2. ผู้ป่วยผู้สูงอายุเข้าถึงและได้รับการดูแลสุขภาพสามารถช่วยเหลือตนเองได้และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่รองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุ



## โครงการพัฒนาสังคม “เสริมพลังสูงวัย ใส่ใจสุขภาพ สร้างอาชีพอย่างยั่งยืน”

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ดำเนินโครงการพัฒนาสังคม “เสริมพลังสูงวัย ใส่ใจสุขภาพ สร้างอาชีพอย่างยั่งยืน” ในปัจจุบันสังคมไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างเต็มรูปแบบส่งผลให้มีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนำมาซึ่งความท้าทายหลายด้าน ทั้งเรื่องสุขภาพ รายได้ และคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุหลายคนยังมีศักยภาพในการทำงานและต้องการพึ่งพาตนเอง แต่ขาดโอกาสและการสนับสนุนที่เหมาะสม

### ผลผลิต (Output)

ประชาชนทั่วไปที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 121 คน

### ผลลัพธ์(Outcome)

ผู้สูงวัยมีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและจิตใจ สร้างโอกาสทางอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับผู้สูงวัย เกิดการรวมกลุ่ม และสร้างเครือข่ายช่วยเหลือกันในชุมชน สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรีและเป็นอิสระ



## โครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการทำผลิตภัณฑ์จากก้านมะพร้าว

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้ดำเนินโครงการศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน หลักสูตรการทำผลิตภัณฑ์จากก้านมะพร้าว เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง สังคมและชุมชน และลดอัตราการว่างงาน

### ผลผลิต (Output)

ผู้เข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของกลุ่มเป้าหมาย

### ผลลัพธ์(Outcome)

ร้อยละ 80 ของผู้เข้าร่วมโครงการเกิดทักษะความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญด้านการทำผลิตภัณฑ์จากก้านมะพร้าว สามารถไปใช้การประกอบอาชีพได้

ร้อยละ 80 ของผู้เข้าร่วมโครงการ ตัดสินใจประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง สังคมและชุมชน

ร้อยละ 80 ของผู้เข้าร่วมโครงการมีทางเลือกหนึ่งสำหรับการประกอบอาชีพชุมชน

## กิจกรรมการจ้างลูกจ้างเหมาบริการที่อายุ 60 ปี ขึ้นไปเพื่อปฏิบัติงาน หลังเกษียณอายุราชการ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) โดยกระทรวงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การจ้างบุคคลที่มีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่มีความรู้ความสามารถ ความชำนาญงานเฉพาะด้านจากประสบการณ์หลัก และได้รับความไว้วางใจ รวมถึงมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสามารถปฏิบัติงานได้มาปฏิบัติงานให้กับ ส.ป.ก. เพื่อสนับสนุนการทำงานของข้าราชการ/พนักงานราชการ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

### **ผลผลิต (Output)**

การจ้างงานบุคคลที่มีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จำนวน 60 ราย

### **ผลลัพธ์ (Outcome)**

มีความสามารถในการปฏิบัติงานที่ต้องใช้ความชำนาญเฉพาะ ด้านและสามารถสนับสนุนการปฏิบัติงานของข้าราชการ/พนักงานราชการได้ตามกระบวนงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามกรอบเวลาที่กำหนด



ด้านงานธุรการ



ด้านงานจัดที่ดิน

## โครงการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุบนพื้นที่สูง

สำนักพัฒนาสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) โดยกระทรวงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมโครงการพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุบนพื้นที่สูง เพื่อพัฒนาทักษะด้านอาชีพตามศักยภาพให้แก่ผู้สูงอายุให้ผู้สูงอายุมีความรู้สึกรู้สีกว่าตนเองมีค่าไม่ต้องพึ่งพาหรือเป็นภาระแก่ลูกหลาน ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้พัฒนาตนเองและสามารถสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว

### **ผลผลิต (Output)**

ผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ทั้งอาชีพภาคการเกษตรและอาชีพนอกภาคการเกษตร

### **ผลลัพธ์ (Outcome)**

สามารถนำความรู้ที่ได้พัฒนาตนเอง สร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว



กรมส่งเสริมการเกษตร โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านเคหกิจเกษตรให้เกษตรกรสูงวัยเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัย ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพิ่มขีดความสามารถในการประกอบอาชีพสร้างรายได้ พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายเกษตรกรสูงวัยและเกษตรกรรุ่นใหม่ เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ประสบการณ์และภูมิปัญญา ถ่ายทอดสู่เยาวชนเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ในชุมชน นำไปสู่การพัฒนาอาชีพการเกษตรสร้างงาน สร้างรายได้ในชุมชน สร้างความภาคภูมิใจในตนเอง และสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข มีคุณค่า ส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในสังคมสูงวัย

#### **ผลผลิต (Output)**

1. เกษตรกรสูงวัย 1,155 ราย ได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านเคหกิจเกษตรเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมเกษตรสูงวัยมีการรวมกลุ่มและจัดทำแผนการสร้างรายได้จากการประกอบอาชีพ
2. เกษตรกรสูงวัย 77 กลุ่ม ได้รับการพัฒนาทักษะตามแผนการสร้างรายได้จากการประกอบอาชีพส่งผลให้มีรายได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

#### **ผลลัพธ์ (Outcome)**

เกษตรกรสูงวัย มีอาชีพ มีรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ไปสู่เยาวชนเกษตรกรและเกษตรกรรุ่นใหม่ในชุมชนและมีการเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรสูงวัยและเกษตรกรรุ่นใหม่เพื่อพัฒนาอาชีพการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ



## โครงการฝึกอบรมอาชีพครัวเรือนที่มีปัญหาด้านอาชีพและรายได้ ตามแนวทางการสร้างสัมมาชีพชุมชน

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินกิจกรรมฝึกอบรมอาชีพครัวเรือนที่มีปัญหาด้านอาชีพและรายได้ตามแนวทางการสร้างสัมมาชีพชุมชน โดยมีเป้าหมายให้ประชากรได้รับการพัฒนาอาชีพและมีรายได้ เศรษฐกิจครัวเรือนมีความมั่นคง ประชาชนใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลด้านการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและการสร้างโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐเป็นการสร้างความเป็นธรรมลดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้แนวคิด “ชาวบ้านสอนชาวบ้าน” ที่เริ่มต้นด้วยการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับปราชญ์ชุมชนด้านอาชีพ จากนั้นกลับไปสร้างทีมและจัดฝึกอบรมอาชีพให้แก่ครัวเรือนที่ต้องการฝึกอาชีพในหมู่บ้านเป้าหมาย ตลอดจนติดตามสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ครัวเรือนที่เข้ารับการฝึกอาชีพมีความรู้และปฏิบัติอาชีพได้จริง และสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนได้อย่างมั่นคง

### ผลผลิต (Output)

ครัวเรือนเป้าหมายได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพตามแนวทางการสร้างสัมมาชีพชุมชน จำนวน 26,340 คน

### ผลลัพธ์ (Outcome)

1. ครัวเรือนเป้าหมายได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพและสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพ
2. ครัวเรือนเป้าหมายสามารถสร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน
3. เศรษฐกิจฐานรากมีความมั่นคงและเติบโตอย่างยั่งยืน



# ส่วนที่ 3

## ด้านแรงงานคนพิการ

---

สำนักงานนโยบายแรงงานนอกระบบ



“คนพิการ” หมายถึง บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมเนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสารจิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้หรือความบกพร่องอื่นใด ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความจำเป็นพิเศษ ที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่งด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป (พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550)

ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ พ.ศ. 2558 กำหนดความพิการออกเป็น 7 ประเภท ส่วนใหญ่พิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย รองลงมาเป็นทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ทางการเห็น ทางจิตใจหรือพฤติกรรม ทางสติปัญญา ทางออทิสติก และทางการเรียนรู้ ตามลำดับ ดังนี้



### 1. สถานการณ์คนพิการในประเทศไทย (ข้อมูลจากกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ณ เดือนธันวาคม 2568) ได้แก่ ประเภทความพิการ การศึกษา อาชีพ และการจ้างงานคนพิการ

ปัจจุบันประเทศไทยมีจำนวนคนพิการในประเทศ จำนวน 2,261,201 คน คิดเป็นร้อยละ 3.42 ของประชากรไทย โดยเป็นคนพิการที่อยู่ในวัยทำงาน (อายุ 15-60 ปี) จำนวน 806,323 คน แบ่งเป็นคนพิการที่ประกอบอาชีพ จำนวน 201,425 คน ร้อยละ 24.98 คนพิการที่สามารถประกอบอาชีพได้ แต่ยังไม่ได้ประกอบอาชีพ จำนวน 368,333 คน ร้อยละ 45.68 พิการมากไม่สามารถประกอบอาชีพได้ จำนวน 235,346 คน ร้อยละ 29.19 คนพิการที่ไม่ประสงค์ให้ข้อมูลด้านอาชีพ จำนวน 1,219 คน ร้อยละ 0.15 โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ รับจ้าง เกษตรกรรม ลูกจ้าง/ลูกจ้างเอกชน/พนักงานบริษัท กิจการส่วนตัว/อาชีพอิสระ/ธุรกิจ และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ด้านการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปวช. ปวส. ปวท. ปริญญาตรี/เทียบเท่า สูงกว่าปริญญาตรี ประกาศนียบัตรวิชาชีพครูเทคนิคชั้นสูง (ปทส.) อนุปริญญา ต่ำกว่าประถมศึกษาตอนต้น และประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง

แผนภาพที่ 1 แสดงจำนวนคนพิการ

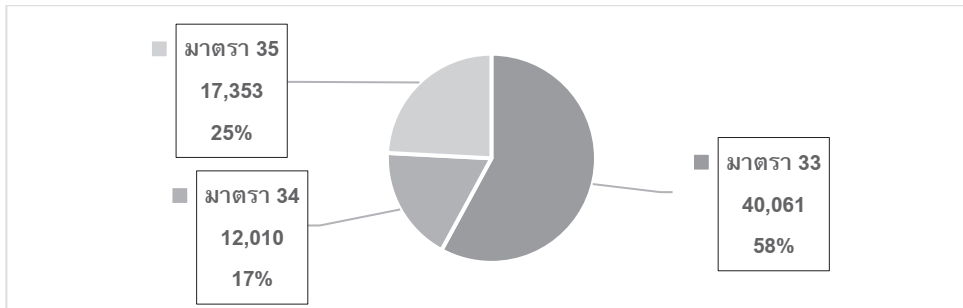


2. ผลการปฏิบัติตามกฎหมายการจ้างงานคนพิการในสถานประกอบการ รวม 3 มาตรา  
 มาตรา 33 (จ้างคนพิการปฏิบัติงาน)

มาตรา 35 (รวม 7 กรณี ประกอบด้วย 1. ให้สัมปทาน 2. ให้พื้นที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ 3. การจัดจ้างเหมาะสมช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการ 4. ฝึกงาน 5. จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ 6. ล่ามภาษามือ และ 7. การให้การช่วยเหลืออื่นใด แจ้งความประสงค์ผ่านกรมการจัดหางาน ภายใน 31 ธันวาคม)

มาตรา 34 (ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวง พม.)

แผนภาพที่ 2 แสดงสถิติการจ้างงานคนพิการในสถานประกอบการ ประจำปี 2568 (ทั่วประเทศ)



ตารางที่ 1 แสดงสถิติการจ้างงานคนพิการในสถานประกอบการ ประจำปี 2565 - 2568

ปี	จำนวนสถานประกอบการที่ต้องจ้างงาน		ผลการดำเนินงาน					ต้องจ้างเพิ่ม (คน)	ต้องจ้างเพิ่ม (ร้อยละ)
	นายจ้าง (แห่ง)	ต้องจ้าง (คน)	จ้าง 33 (คน)	สัมปทาน 35 (สัญญา)	ส่งเงิน 34 (คน)	รวม (คน)	จ้างแล้ว (ร้อยละ)		
2565	13,586	63,662	37,838 (59.44%)	14,652 (19.35%)	12,319 (23.02%)	64,809	101.80	-	-
2566	14,300	67,745	39,560 (58.40%)	15,879 (23.44%)	12,641 (18.66%)	68,080	100.49	-	-
2567	14,790	68,444	40,002 (58.38%)	16,357 (23.77%)	11,363 (16.59%)	67,722	98.95	722	1.05
2568	14,912	70,027	40,061 (57.21%)	17,353 (24.78%)	12,010 (17.15%)	69,424	99.14	603	0.86

ตารางที่ 2 แสดงประเภทความพิการ ประจำปี 2568

ประเภทความพิการ	มาตรา 33 (ราย)	มาตรา 35 (ราย)
1. ความพิการทางการมองเห็น	2,576	2,744
2. ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	8,458	2,260
3. ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย	23,261	8,687
4. ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม	1,139	354
5. ความพิการทางสติปัญญา	2,954	1,528
6. ความพิการทางการเรียนรู้	234	130
7. ความพิการทางออทิสติก	374	221
8. ไม่ได้ระบุความพิการ/มีความพิการมากกว่า 1 ประเภท	1,065	1,429
<b>รวมทั้งสิ้น</b>	<b>40,061</b>	<b>17,353</b>

ตารางที่ 3 สรุปตำแหน่งงานตามมาตรา 33 ที่มีคนพิการทำงานมากที่สุด 10 ลำดับ

ตำแหน่งงาน	จำนวนคนพิการ (ราย)
1. พนักงานทั่วไป	13,150
2. ฝ่ายผลิต	3,165
3. การตลาด	1,698
4. แม่บ้าน/พ่อบ้าน	5,476
5. ชูรการ์	4,360
6. คนงาน/คนสวน/ภารโรง/กรรมกร	3,571
7. พนักงานโครงการพิเศษ	1,104
8. คลังสินค้า	2,387
9. รปภ	2,997
10. บรรจุ/แพ็คของ	1,589

ตารางที่ 4 สรุปกิจกรรมตามมาตรา 35 ทั่วประเทศ ประจำปี 2568

ประเภทกิจกรรม	คนพิการใช้สิทธิ (ราย)	ผู้ดูแลใช้สิทธิ (ราย)	รวม
1. การให้สัมปทาน	794	279	1,073
2. จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ	2,780	1,760	4,540
3. จัดจ้างเหมาช่วงงาน	7,150	996	8,146
4. ฝึกงาน	745	400	1,145
5. การจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก	-	-	-
6. การจัดให้มีบริการล่ามภาษามือ	4	4	8
7. การให้ความช่วยเหลืออื่นใด	1,469	969	2,439
8. ไม่ได้ระบุกิจกรรม	3	-	3
<b>รวมทั้งสิ้น</b>	<b>12,945</b>	<b>4,408</b>	<b>17,353</b>

ตารางที่ 5 แสดงช่วงอายุคนพิการ

ช่วงอายุ (ปี)	มาตรา 33 (ราย)	มาตรา 35 (ราย)
1. ช่วงอายุ 18 – 20	28	351
2. ช่วงอายุ 20 – 30	210	1,972
3. ช่วงอายุ 30 – 40	453	2,280
4. ช่วงอายุ 40 – 50	863	2,110
5. ช่วงอายุ 50 – 60	457	4,789
6. ช่วงอายุ 60 – 70	250	5,545
7. ไม่ระบุอายุ	37,199	-

ตารางที่ 6 แสดงระดับการศึกษาของคนพิการ

ระดับการศึกษา	จำนวน (ราย)
1. ไม่มีการศึกษา	43,388
2. ประเภทอื่นๆ	5,945
3. ประถม	4,871
4. มัธยมต้น	5,157
5. มัธยมปลาย	3,745
6. ปวส ปวช	2,423
7. ปริญญาตรี	2,079
8. อนุปริญญา	185
9. ปริญญาโท	59
10. ปริญญาเอก	10

3. ผลการปฏิบัติตามกฎหมายการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐ รวม 2 มาตรา

มาตรา 33 (จ้างคนพิการปฏิบัติงาน)

มาตรา 35 (รวม 7 กรณี ประกอบด้วย 1. ให้สัมปทาน 2. ให้พื้นที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ

3. การจัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการ 4. ฝึกงาน 5. จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ 6. ส่วมภาษามือ และ 7. การให้การช่วยเหลืออื่นใด แจกความประสงค์ผ่านกรมการจัดหางานสามารถแจ้งได้ทุกเมื่อ)

อ้างอิง : กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กองกองทุนและส่งเสริมความเสมอภาคคนพิการ ข้อมูล ณ วันที่ 19 ธันวาคม 2568

ตารางที่ 7 แสดงการส่งเสริมการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐ ประจำปี 2568

หน่วยงานรัฐ		
ต้องจ้างคนพิการทั้งหมด (คน)	18,910	
รายงานผลแล้ว	ราย	ร้อยละ
มาตรา 33 (จ้างคนพิการ)	3,393	17.94
มาตรา 35 (จัดให้มีสัมปทาน)	2,297	12.15
<b>รวม</b>	<b>5,690</b>	<b>30.09</b>
<b>ต้องจ้างเพิ่ม</b>	<b>13,220</b>	<b>69.91</b>

ตารางที่ 8 แสดงสถิติย้อนหลังการส่งเสริมการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐ ประจำปี 2565 - 2567

ปี	ต้องจ้าง (คน)	จ้าง 33 (คน)	สัมปทาน 35 (สัญญา)	รวม	จ้างแล้ว (ร้อยละ)	ต้องจ้างเพิ่ม (คน)	ต้องจ้างเพิ่ม (ร้อยละ)
2565	17,514	2,859	906	3,765	21.50	13,749	78.50
2566	18,994	2,933	891	3,824	20.13	15,170	79.87
2567	18,671	2,979	1,754	4,733	25.35	13,938	74.65

ตารางที่ 9 แสดงการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานภาครัฐ ปี 2568 (แบ่งตามประเภทความพิการ)

ประเภทความพิการ	มาตรา 33	มาตรา 35
	ปี 2568	ปี 2568
ความพิการทางการมองเห็น	389	276
ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย	653	397
ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือร่างกาย	2,019	1,016
ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม	60	75
ความพิการทางสติปัญญา	88	115
ความพิการทางการเรียนรู้	18	23
ความพิการทางออทิสติก	68	46
ความพิการซ้ำซ้อน	98	349
<b>รวม</b>	<b>3,393</b>	<b>2,297</b>

ตารางที่ 10 แสดงรายงานการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานภาครัฐ

ที่	ชื่อหน่วยงาน	จำนวนผู้ปฏิบัติงาน (คน)	ต้องรับคนพิการเข้าทำงานในอัตรา 100:1	ผลการปฏิบัติในปี 2568			ปฏิบัติตามกฎหมาย	หมายเหตุ
				มาตรา 33 (คน)	มาตรา 35 (คน)	รวม		
1	สำนักนายกรัฐมนตรี	8,819	88	33	20	53	35	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
2	กระทรวงกลาโหม	ไม่สามารถแจ้งยอดเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสังกัดต่าง ๆ ทั้งหมดได้เนื่องจากภารกิจด้านความมั่นคงของชาติ		0.93 %	0.76 %	1.69 %		คิดจากร้อยละการจ้างงานคนพิการ
3	กระทรวงการคลัง	32,344	323	274	11	285	38	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
4	กระทรวงการต่างประเทศ	1,630	16	1	4	5	11	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
5	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	1,965	20	14	5	19	1	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
6	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	12,073	121	132	74	206	ปฏิบัติครบถ้วน	โดยจ้างเกิน 85 คน
7	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	68,475	685	153	87	240	445	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
8	กระทรวงคมนาคม	24,931	249	197	54	251	ปฏิบัติครบถ้วน	โดยจ้างเกิน 2 คน
9	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	39,717	397	40	5	45	352	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
10	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	3,364	34	18	0	18	16	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
11	กระทรวงพลังงาน	2,348	23	4	5	9	14	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
12	กระทรวงพาณิชย์	4,460	45	29	3	32	13	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
13	กระทรวงมหาดไทย	47,095	471	43	15	58	413	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
14	กระทรวงยุติธรรม	27,381	274	64	56	120	154	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
15	กระทรวงแรงงาน	13,523	135	80	92	172	ปฏิบัติครบถ้วน	โดยจ้างเกิน 37 คน
16	กระทรวงวัฒนธรรม	5,936	59	8	27	35	24	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
17	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	1,676	17	4	9	13	4	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
18	กระทรวงศึกษาธิการ	478,291	4,783	385	628	1,013	3,770	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
19	กระทรวงสาธารณสุข	372,903	3,729	445	247	692	3,037	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
20	กระทรวงอุตสาหกรรม	3,805	38	22	2	24	14	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
21	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	212,012	2,120	27	0	27	2,093	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
22	หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ	166,898	1,669	415	813	1,228	441	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
23	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	143,578	1,436	604	10	614	822	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
24	หน่วยงานอื่นๆ ของรัฐ	217,742	2,177	401	130	531	1,646	ปฏิบัติแล้วแต่ไม่ครบ
	รวม	1,890,966	18,910	3,393	2,297	5,690	13,220	

### กฎหมาย

#### 1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 27 กำหนดให้บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย สิทธิและเสรีภาพ และได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียม การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยสาเหตุความแตกต่างในเรื่อง ...ความพิการ... หรือความเห็นทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำไม่ได้

#### 2. พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงแรงงาน

**มาตรา 5** ให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้แทนองค์การคนพิการแต่ละประเภทจำนวนเจ็ดคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยคำนึงถึงจำนวนสมาชิกขององค์กรคนพิการนั้น และผู้ทรงคุณวุฒิอีกหกคน ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ ให้ผู้อำนวยการ เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการ แต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

**มาตรา 20 (3)** คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ ดังต่อไปนี้ (3) การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ การให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงาน มาตรการเพื่อการมีงานทำ ตลอดจนได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ และบริการสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีหรือความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อการทำงานและประกอบอาชีพของคนพิการ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานประกาศกำหนด

**มาตรา 33** เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐรับคนพิการเข้าทำงานตามลักษณะของงานในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการหรือหน่วยงานของรัฐ ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐจะต้องรับคนพิการเข้าทำงาน

**มาตรา 34** นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามจำนวนที่กำหนดตามมาตรา 33 ให้ส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา 24 (5) ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน ออกกฎกระทรวงกำหนดจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการจะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

**มาตรา 35** ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา 33 หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานตามมาตรา 33 และไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุนตามมาตรา 34 หน่วยงานของรัฐ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการนั้นอาจให้สัมปทานจัดสถานที่

จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการโดยวิธีกรณีพิเศษ ฝึกงาน หรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ล่ามภาษามือ หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

**มาตรา 39** ให้สำนักงานมีอำนาจประกาศโฆษณาข้อมูลการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 33 มาตรา 34 และมาตรา 35 ต่อสาธารณชนอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ในกรณีที่ รัฐหรือหน่วยงานของรัฐจะพิจารณาให้สัมปทาน การส่งเสริมการลงทุนการประกาศเกียรติคุณ สินเชื่อ รางวัล เครื่องราชอิสริยาภรณ์หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดแก่นายจ้างหรือสถานประกอบการใดให้นำข้อมูลที่ได้ประกาศตามวรรคหนึ่งมาประกอบการพิจารณาด้วย

**มาตรา 45** ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้รัฐมนตรีแต่ละกระทรวงมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงระเบียบ หรือประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับราชการของกระทรวงนั้น กฎกระทรวง ระเบียบ หรือประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

### 3. กฎกระทรวง (กฎหมายส่งเสริมการมีงานทำและการจ้างงานคนพิการ)

กระทรวงแรงงานได้ออกกฎกระทรวงตามมาตรา 33 และ 34 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 จำนวน 2 ฉบับ ดังนี้

1) กฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของ สถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ จะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2554 ให้ไว้ ณ วันที่ 26 เมษายน พ.ศ. 2554 โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1.1) ให้นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการซึ่งมีลูกจ้างตั้งแต่หนึ่งร้อยคนขึ้นไปรับคนพิการที่สามารถทำงานได้ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใดในอัตราส่วนลูกจ้างที่มีใช้คนพิการทุกหนึ่งร้อยคนต่อคนพิการหนึ่งคน เศษของหนึ่งร้อยคนถ้าเกินห้าสิบคนต้องรับคนพิการเพิ่มอีกหนึ่งคน

1.2) นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการผู้ใดที่มีได้รับคนพิการเข้าทำงานตามที่กำหนด และมีได้ดำเนินการตามมาตรา 35 จะต้องนำส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เป็นรายปีโดยคำนวณจากอัตราต่ำสุดของอัตราค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงานที่ใช้บังคับครั้งล่าสุดในปีก่อนปีที่มีหน้าที่ ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ คูณด้วยสามร้อยหกสิบห้า และคูณด้วยจำนวนคนพิการที่ไม่ได้รับเข้าทำงาน

1.3) การส่งเงิน ให้ส่งเป็นเงินสด เช็คขีดคร่อมหรือธนบัตรสั่งจ่ายกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยส่งต่อสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ หรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดที่สถานประกอบการตั้งอยู่ ภายในวันที่ 31 มกราคม ของแต่ละปี

2) กฎกระทรวงกำหนดจำนวนคนพิการที่นายจ้างหรือเจ้าของ สถานประกอบการ และหน่วยงานของรัฐจะต้องรับเข้าทำงาน และจำนวนเงินที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ จะต้องนำส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ให้ไว้ ณ วันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2560 โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.1 การส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้ส่งเป็นเงินสด เช็คขีดคร่อมหรือธนบัตรสั่งจ่าย โดยส่งต่อกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดที่สถานประกอบการตั้งอยู่ หรือส่งทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามที่กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการกำหนด ภายในวันที่ 31 มีนาคมของแต่ละปี

2.2) กรณีที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการผู้ใดได้รับคนพิการเข้าทำงานตามที่กำหนด หรือได้ดำเนินการตามมาตรา 35 แต่ปฏิบัติไม่ครบตามเงื่อนไขที่กำหนดตามมาตรา 33 หรือมาตรา 35 ให้ส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ตามจำนวนวันที่ไม่ได้ปฏิบัติให้ครบตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เว้นแต่ได้มีการดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดภายในสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่ ไม่ได้ปฏิบัติให้ครบตามเงื่อนไขที่กำหนด

2.3) กรณีที่นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการผู้ใดได้รับคนพิการเข้าทำงานตามที่กำหนด หรือได้ดำเนินการตามมาตรา 35 ภายหลังจากครบกำหนดระยะเวลาในการส่งเงินเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ให้ยื่นคำขอต่อกองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ เพื่อขอรับเงินที่ได้ส่งเข้ากองทุนคืนได้ตามจำนวนค่าจ้างที่ได้จ่ายไปจริง แต่ไม่เกินจำนวนเงินเฉลี่ยเป็นรายวันที่ได้ส่งเข้ากองทุนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ คูณด้วยจำนวนวันที่ได้จ้างจริง และคูณด้วยจำนวนคนพิการที่ได้จ้างจริง ทั้งนี้ กระทรวงแรงงานได้ส่งเสริมการจ้างงานคนพิการ ดังนี้

**ตารางที่ 11** แสดงรายงานการจ้างงานคนพิการในกระทรวงแรงงาน

หน่วยงานในสังกัด	จำนวนผู้ปฏิบัติงาน ที่มีใช้คนพิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568	ผลการจ้างงานคน พิการ (คน)		รวม (คน)
		มาตรา 33	มาตรา 35	
<b>กระทรวงแรงงาน</b>	<b>13,523</b>	<b>80</b>	<b>92</b>	<b>172</b>
สำนักงานรัฐมนตรี	23	-	-	-
สำนักงานปลัดกระทรวง	894	-	2	2
กรมการจัดหางาน	1,732	1	88	89
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	2,257	11	1	12
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	2,009	2	1	3
สำนักงานประกันสังคม	6,564	66	-	66
สถาบันส่งเสริมความปลอดภัยอาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน (องค์การมหาชน)	44	-	-	-

#### 4. ประกาศกระทรวงแรงงาน

กระทรวงแรงงานได้ออกประกาศกระทรวงตามมาตรา 20 (3) แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 กำหนดให้คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ โดยออกประกาศกระทรวง เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพการให้บริการที่มีมาตรฐาน การคุ้มครองแรงงาน มาตรการเพื่อการมีงานทำ ตลอดจนได้รับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระและบริการสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีหรือความช่วยเหลืออื่นใด เพื่อการทำงานและการประกอบอาชีพของคนพิการ ประกาศ ณ วันที่ 13 มีนาคม พ.ศ. 2555

#### 5. ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ประสงค์จะรับคนพิการเข้าทำงาน หรือนายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการไม่รับคนพิการเข้าทำงานและไม่ประสงค์จะส่งเงินเข้ากองทุน อาจให้สัมปทานจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการโดยวิธีกรณีพิเศษ ฝึกงาน หรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกล่ามภาษามือ หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการก็ได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดในระเบียบ

ระเบียบคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการให้สัมปทาน จัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ จัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการโดยวิธี กรณีพิเศษ ผีกงาน หรือจัดให้มีอุปกรณ์ หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ล่ามภาษามือ หรือให้ความช่วยเหลืออื่นใดแก่ คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ พ.ศ. 2558 ประกาศ ณ วันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2558 มีสาระสำคัญเกี่ยวกับการ แจ้งการให้สิทธิของหน่วยงานของรัฐ นายจ้างหรือเจ้าของสถานประกอบการ และการขอรับสิทธิ ของคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ ใน 7 กรณี ดังนี้

- 1) การให้สัมปทาน
- 2) การจัดสถานที่จำหน่ายสินค้าหรือบริการ
- 3) การจัดจ้างเหมาช่วงงานหรือจ้างเหมาบริการ
- 4) การผีกงาน
- 5) การจัดให้มีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวก
- 6) การจัดให้มีบริการล่ามภาษามือ
- 7) การช่วยเหลืออื่นใด

## 6. มติคณะรัฐมนตรี

1. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2558 เรื่อง การจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 มีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีผู้ปฏิบัติงานตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป รับคนพิการที่สามารถทำงานได้ เข้าทำงานตามมาตรา 33 หรือให้สัมปทานตามมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ให้ครบตามอัตราส่วนที่กฎหมายกำหนด ภายในปีงบประมาณ 2561

(2) ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีผู้ปฏิบัติงานตั้งแต่ 100 คนขึ้นไปรายงานผลการปฏิบัติหรือนำเสนอ แผนการดำเนินงานทุก 1 ปี โดยให้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พม. เป็นผู้รวบรวมรายงาน ผลการดำเนินงานเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

2. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 ตุลาคม 2560 เรื่อง รายงานผลการปฏิบัติตามกฎหมาย การจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐ มีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) รับทราบรายงานผลการปฏิบัติตามกฎหมายการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐตามที่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ

(2) ให้หน่วยงานของรัฐเร่งรัดดำเนินการจ้างงานคนพิการให้ครบอัตราส่วน ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

(3) มอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา กำหนดให้การปฏิบัติตามกฎหมายการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐเป็นตัวชี้วัดของหน่วยงานของรัฐ ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน

(4) สั่งให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดำเนินการสรรหาคนพิการ โดยให้ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการเป็นหน่วยงานกลางประสานงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำฐานข้อมูลประเภทความพิการและคุณวุฒิ เพื่อใช้ในการจ้างงานในหน่วยงานรัฐ ปีงบประมาณ 2561 พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการทำงานที่บ้าน และบูรณาการความร่วมมือให้เกิดการจ้างงานอย่างต่อเนื่อง

**3. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2561 เรื่อง รายงานผลการปฏิบัติตามกฎหมายการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐประจำปี 2561 มีสาระสำคัญ ดังนี้**

(1) รับทราบรายงานผลการปฏิบัติตามกฎหมายการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐ ประจำปี 2561 ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ

(2) ให้หน่วยงานของรัฐเร่งรัดดำเนินการจ้างงานคนพิการตามกฎหมายการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐตามนัยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2558 (เรื่อง การจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556) ให้ครบถ้วนภายในเดือนธันวาคม 2561

(3) ให้กระทรวงกลาโหม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ติดตามดูแล และประสานงานการจ้างงานทหาร ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้พิการอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ได้รับการจ้างงานในหน้าที่ความรับผิดชอบที่เหมาะสมในแต่ละกรณีด้วย

(4) กำหนดให้การปฏิบัติงานตามกฎหมายการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานภาครัฐ เป็นตัวชี้วัดในการประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยงานระดับกระทรวง โดยให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รับไปพิจารณาในรายละเอียดร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนต่อไป

**4. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2566 เรื่อง การจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 มีสาระสำคัญ ดังนี้**

(1) รับทราบรายงานผลการปฏิบัติตามกฎหมายการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐ ประจำปี 2561-2565 และให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีผู้ปฏิบัติงานตั้งแต่ 100 คนขึ้นไป เร่งรัดดำเนินการจ้างงานคนพิการตามที่กฎหมายกำหนดให้ครบถ้วนภายในปี 2566 และรายงานผลการจ้างงานคนพิการประจำปีต่อกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เสนอ

(2) ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำนักงานประมาณ สำนักงาน ก.พ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับความเห็นของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงแรงงาน สำนักงานประมาณ สำนักงาน ก.พ. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงาน ก.พ.ร. และข้อเสนอของกระทรวงการคลัง กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

**5. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 2 กันยายน 2568 เรื่อง การจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 มีสาระสำคัญ ดังนี้**

(1) รับทราบรายงานผลการปฏิบัติตามกฎหมายการจ้างงานคนพิการในหน่วยงานของรัฐ ประจำปี 2566-2567 และให้หน่วยงานของรัฐเร่งรัดดำเนินการจ้างงานคนพิการตามที่กฎหมายกำหนดให้ครบถ้วนภายในปี 2568 และรายงานผลประจำปีต่อกรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) กระทรวง พม. ตามที่กระทรวง พม.เสนอ

(2) ให้กระทรวง พม. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานประมง สำนักงาน ก.พ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับความเห็นชอบของ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพลังงาน สำนักงานประมง สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงาน ก.พ. และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ รวมทั้งข้อเสนอแนะ กระทรวงการคลังและกระทรวงวัฒนธรรมไปพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(3) ให้กระทรวง พม. นำข้อมูลรายงานผลการจ้างงานคนพิการของหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งความเห็น และข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์ถึงประเด็นปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดของการไม่สามารถปฏิบัติ ตามกฎหมายการจ้างงานคนพิการและเร่งกำหนดมาตรการหรือแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวเพื่อให้หน่วยงาน ของรัฐสามารถดำเนินการจ้างงานคนพิการได้ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดต่อไป

## นโยบายด้านแรงงาน

### 1. ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 6 ด้าน กระทรวงแรงงานมีภารกิจ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านความมั่นคง 2) ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน 3) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 4) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และ 5) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

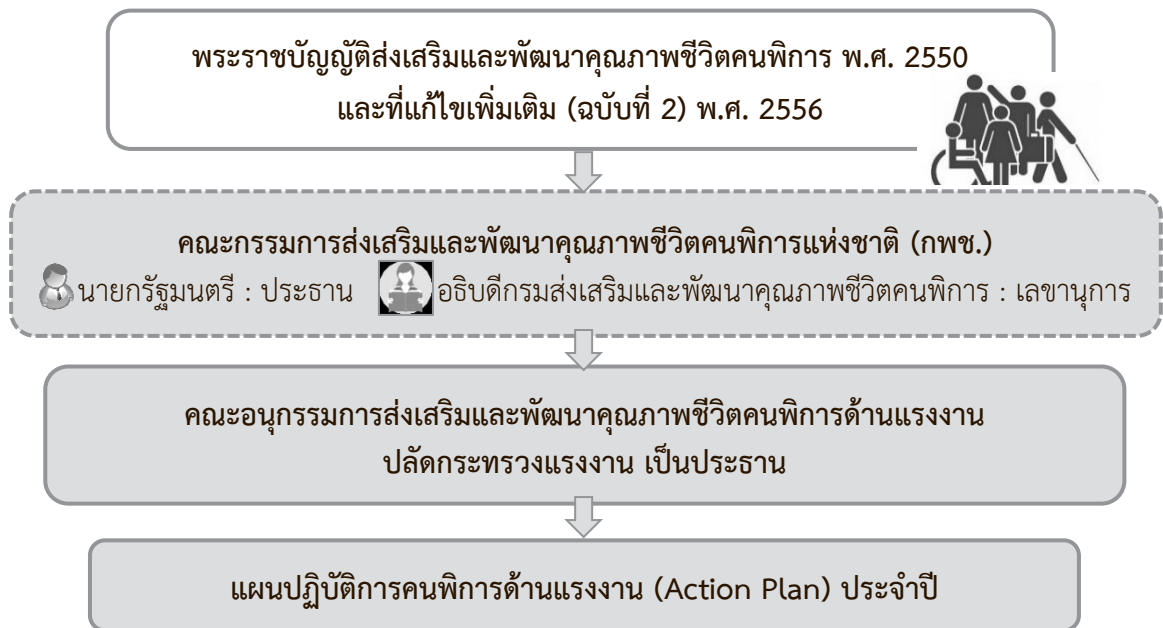
มีสาระสำคัญที่สอดคล้องกับคนพิการ ในยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อม ให้ประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเอง และทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยรัฐ ให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

### 2. แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2560 – 2565)

จนกว่าแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2566 - 2570 จะประกาศใช้ภายใต้วิสัยทัศน์ “คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริง ดำรงชีวิตอิสระ ในสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างยั่งยืน” ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมพลังคนพิการและองค์กรด้านคนพิการให้มีศักยภาพและความเข้มแข็ง (Empowerment) ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ชัดเจน เลือกปฏิบัติ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริง (Quality Management) ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างความเข้าใจ และเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อคนพิการและความพิการ (Understanding) ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างสภาพแวดล้อมและบริการสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ (Accessibility) และยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมการบูรณาการ เครือข่ายและสร้างการมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างยั่งยืน (Linkage)

### 3. นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง

นโยบายที่ 10 ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ และจัดสวัสดิการสังคมให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สร้างความเท่าเทียมทางโอกาสและเศรษฐกิจโดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางที่สำคัญ (เพื่อให้สามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการของรัฐได้โดยสะดวกตามที่กฎหมายบัญญัติ)



กระทรวงแรงงานเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในฐานะเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการด้านแรงงาน ตามคำสั่งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ (กพช.) เพื่อขับเคลื่อนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการด้านแรงงาน มีองค์ประกอบ จำนวน 31 คน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงแรงงานเป็นประธานอนุกรรมการ รองปลัดกระทรวงแรงงานหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นรองประธานอนุกรรมการ อธิบดีกรมการจัดหางาน อธิบดีกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน อธิบดีกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เลขาธิการสำนักงานประกันสังคม ผู้อำนวยการกองกฎหมาย ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน และผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายแรงงานนอกระบบ และเจ้าหน้าที่เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ผู้แทนภาครัฐ ได้แก่ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมความเสมอภาคและงานคดี กองกองทุนและส่งเสริมความเสมอภาคคนพิการ กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ผู้แทนกระทรวงการคลัง กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานงบประมาณ

ผู้แทนภาคเอกชน ได้แก่ ผู้แทนสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาองค์การนายจ้างแห่งประเทศไทย สภาองค์การลูกจ้างแรงงานแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมผู้ค้าปลีกไทย

มูลนิธิและองค์กรด้านคนพิการประเภทต่างๆ ได้แก่ ผู้แทนมูลนิธิพระมหาไถ่เพื่อการพัฒนาคนพิการ มูลนิธิเมาไม่ขับ นายกสมาคมคนตาบอดแห่งประเทศไทย นายกสมาคมคนพิการแห่งประเทศไทย นายกสมาคมคนหูหนวกแห่งประเทศไทย นายกสมาคมผู้ปกครองคนพิการทางสติปัญญาแห่งประเทศไทย นายกสมาคมผู้ปกครองบุคคลออทิสซึม (ไทย) นายกสมาคมเพื่อผู้บกพร่องทางจิตแห่งประเทศไทย นายกสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย

## อำนาจ

1. ศึกษาสถานการณ์และข้อมูลที่มีผลกระทบต่อการทำงาน พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านแรงงาน รวมถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของหน่วยงาน และองค์กร ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
2. พิจารณาแนวทางการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านแรงงาน
3. ติดตามการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านแรงงาน ของหน่วยงาน และองค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชน
4. แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามสมควร
5. ปฏิบัติงานอื่น ตามที่คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติมอบหมาย

(จนกว่าแผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2566 - 2570 จะประกาศใช้)

### 1. วิสัยทัศน์



**คนพิการ** เข้าถึงสิทธิได้จริง ดำรงชีวิตอิสระ ในสังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างยั่งยืน

Make the Right Real for Persons with Disabilities towards Independent Living in Sustainable Inclusive Society

### 2. พันธกิจ

1. เสริมพลังให้คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิ สวัสดิการ ตลอดจนสนับสนุนองค์กรด้านคนพิการ ให้มีศักยภาพ ความเข้มแข็ง เพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างยั่งยืน
2. ปฏิรูประบบบริหารจัดการให้คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริง รวมถึงส่งเสริมคุ้มครองสิทธิของคนพิการ และจัดการเลือกปฏิบัติต่อคนพิการทุกรูปแบบ
3. สื่อสารสังคม สร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้มีเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อคนพิการและความพิการ เพื่อนำไปสู่สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน
4. สร้างสภาพแวดล้อม การเดินทาง บริการสาธารณะ และพัฒนาเทคโนโลยี ที่คนพิการเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้
5. ส่งเสริมและบูรณาการเครือข่ายทุกภาคส่วนโดยสร้างการมีส่วนร่วม เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

### 3. เป้าประสงค์

1. คนพิการและผู้ดูแลคนพิการ เข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิทธิ สวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก การเดินทาง บริการสาธารณะ และข้อมูลข่าวสาร รวมถึงส่งเสริมคุ้มครองสิทธิคนพิการและจัดการเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบ
2. องค์กรด้านคนพิการ ผู้นำคนพิการ และเครือข่ายทุกระดับมีศักยภาพและความเข้มแข็งสามารถส่งเสริมคุ้มครองสิทธิของคนพิการอย่างมีประสิทธิภาพ
3. ระบบบริหารจัดการด้านคนพิการมีการปฏิรูประบบนโยบายกฎหมายและกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านคนพิการอย่างมีประสิทธิภาพเป็นสากลและทันสมัย
4. สังคมมีความรู้ความเข้าใจ และเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อความพิการและคนพิการปราศจากการเลือกปฏิบัติลดความเหลื่อมล้ำ สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันอย่างยั่งยืน
5. คนพิการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การเดินทาง บริการสาธารณะ การเรียนรู้ ข้อมูลข่าวสาร นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก และการช่วยเหลือที่สมเหตุสมผล
6. เครือข่ายและหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน รวมถึงทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับบูรณาการนโยบาย แผนงาน การดำเนินงานและทรัพยากรในการขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ยุทธศาสตร์แห่งความเท่าเทียม = EQUAL 5 ยุทธศาสตร์



ยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมพลังคนพิการและองค์กรด้านคนพิการให้มีศักยภาพและความเข้มแข็ง (Empowerment) (มี 4 แนวทางที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน ได้แก่ 1/2/6/7)

ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาคูณภาพการบริหารจัดการ ชัดเจนเลือกปฏิบัติ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิได้จริง (Quality Management) (มี 9 แนวทางที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน ได้แก่ 1/2/4/5/7/9/11/12/14)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างความเข้าใจและเจตคติเชิงสร้างสรรค์ต่อคนพิการและความพิการ (Understanding) (มี 4 แนวทางที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน ได้แก่ 1/2/4/5)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สร้างสภาพแวดล้อมและบริการสาธารณะที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ (Accessibility) (มี 2 แนวทางที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน ได้แก่ 1/5)

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ส่งเสริมการบูรณาการเครือข่ายและสร้างการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการอย่างยั่งยืน (Linkage) (มี 4 แนวทางที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน ได้แก่ 1/3/4/5)

### 1.

### การประชุมคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการด้านแรงงาน

กระทรวงแรงงาน โดยสำนักปลัดกระทรวง สำนักงานนโยบายแรงงานนอกระบบได้จัดประชุมครั้งล่าสุด ก่อนที่คำสั่งเดิมหมดวาระเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2566 โดยจัดประชุม ครั้งที่ 1/2566 เมื่อวันที่ 5 เมษายน 2566 ผ่านระบบ Video Conference ณ ห้องประชุมประสงค์ รัตนันท์ โดยรองปลัดกระทรวงแรงงาน (นายประทีป ทรงลำยอง) ได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงแรงงานให้ทำหน้าที่เป็นประธานการประชุม และมีมติ ดังนี้

#### เรื่องเพื่อทราบ 4 เรื่อง

1. รับทราบสถานการณ์การจ้างงานคนพิการ พบว่ามีคนพิการที่อยู่ในวัยทำงาน (อายุ 15-59 ปี) จำนวน 855,816 คน และมีคนพิการที่ประกอบอาชีพ จำนวน 310,586 คน
2. รับทราบผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการคนพิการด้านแรงงาน (Action Plan) ปี 2565 คนพิการได้รับประโยชน์ จำนวน 82,911 คน จากเป้าหมาย 37,654 คน งบประมาณรวมทั้งสิ้น 553,451,562 บาท
3. รับทราบ (ร่าง) แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2566 - 2570)
4. รับทราบโครงการจ้างงานคนพิการเชิงสังคม โดยกรมการจัดหางาน ช่วงปี 2565 ตั้งเป้า 1,000 คน ส่วนปี 2566 ตั้งเป้าหมายเพิ่มเป็น 20% มีนายจ้างสนใจเข้าร่วมโครงการและจ้างคนพิการแล้ว 3,373 คน

#### เรื่องเพื่อพิจารณา 1 เรื่อง

เห็นชอบ (ร่าง) แผนปฏิบัติการคนพิการด้านแรงงาน (Action Plan) ประจำปีงบประมาณ 2566 มีหน่วยงานเสนอโครงการที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ จำนวน 11 หน่วยงาน มีโครงการทั้งสิ้น 34 โครงการ เป้าหมายคนพิการได้รับประโยชน์ 37,071 คน งบประมาณ 96,126,491 บาท รวมถึงมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นผู้สนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย

#### ผลผลิต (Output)

1. แผนปฏิบัติการคนพิการด้านแรงงาน (Action Plan) ประจำปีงบประมาณ 2566 จำนวน 1 แผน
2. ประชุมคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการด้านแรงงาน จำนวน 1 ครั้ง

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

1. มีกลไกการขับเคลื่อนการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการด้านแรงงานอย่างมีคุณภาพ
2. แรงงานคนพิการได้รับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น



## 2.

### กิจกรรมตรวจแรงงานในระบบ

กระทรวงแรงงาน โดยกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน การตรวจแรงงานเป็นกระบวนการสำคัญที่กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารการคุ้มครองแรงงาน โดยมอบหมายให้พนักงานตรวจแรงงานในท้องที่ที่รับผิดชอบเข้าไปตรวจในสถานประกอบกิจการของนายจ้างที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป เพื่อดูแลให้นายจ้างปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน และคุ้มครองให้ลูกจ้างมีสภาพการจ้างค่าตอบแทนในการทำงาน สิทธิประโยชน์และสวัสดิการที่ดีจากนายจ้างอย่างน้อยตามที่กฎหมายกำหนด โดยดำเนินการตามระเบียบกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานว่าด้วยการตรวจสถานประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ภายใต้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย รวมทั้งการดำเนินการใด ๆ ในเชิงการบริหารของผู้บังคับบัญชา เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติงานของพนักงานตรวจแรงงานให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้นำหลักการสำคัญของอนุสัญญาองค์การแรงงานระหว่างประเทศฉบับที่ 81 มากำหนดเป็นหน้าที่หลักในการตรวจแรงงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 มีแรงงานที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน จำนวน 524,977 คน คิดเป็นร้อยละ 105.00 โดยตรวจพบแรงงานคนพิการ จำนวน 149 คน มีสถานประกอบกิจการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน (20,115 แห่ง × 100) / 20,176 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 99.70

#### ผลผลิต (Output)

จำนวนแรงงานที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานไม่น้อยกว่า 500,000 คน

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

ร้อยละของสถานประกอบกิจการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน ร้อยละ 96  
(จำนวนสถานประกอบการในระบบที่ผ่านการตรวจทั้งหมดแล้วพบว่าได้รับการปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน × 100)

จำนวนสถานประกอบกิจการในระบบที่ผ่านการตรวจคุ้มครองแรงงานทั้งหมด (แห่ง)



### 3.

โครงการเพิ่มทักษะแรงงานอิสระและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ  
กิจกรรมฝึกอบรมแรงงานกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ  
(กลุ่มคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กระทรวงแรงงาน โดยกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน มีภารกิจด้านการพัฒนาฝีมือแรงงานให้กับประชาชน  
ทุกกลุ่มเป้าหมาย ทุกช่วงวัย รวมถึงกลุ่มคนพิการและผู้ดูแลคนพิการ ภายใต้โครงการเพิ่มทักษะแรงงานอิสระ  
และกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพ กิจกรรมฝึกอบรมแรงงานกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ  
เพื่อเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพโดยเปิดฝึกอบรมหลักสูตรที่หน่วยงานกำหนดให้สอดคล้องตามความต้องการ  
ของตลาดแรงงานในแต่ละพื้นที่ เน้นความต้องการแรงงานของผู้ประกอบกิจการเป็นสำคัญ สำหรับปีงบประมาณ  
พ.ศ. 2568 ได้จัดทำหลักสูตรที่มีความเหมาะสม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับการจ้างงานคนพิการในอนาคต  
และให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ จำนวน 2 หลักสูตร ประกอบด้วย (1) หลักสูตรการใช้เทคโนโลยีสร้างสรรค์  
เพื่อเพิ่มศักยภาพและสร้างรายได้สำหรับคนพิการ และพื้นฐานของปัญญาประดิษฐ์ (AI) (2) หลักสูตรการประยุกต์ใช้  
เพื่อเสริมสร้างความเท่าเทียมในสังคมสำหรับคนพิการ

#### **ผลผลิต (Output)**

ผู้เข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 607 คน คิดเป็นร้อยละ 101.17

#### **ผลลัพธ์ (Outcome)**

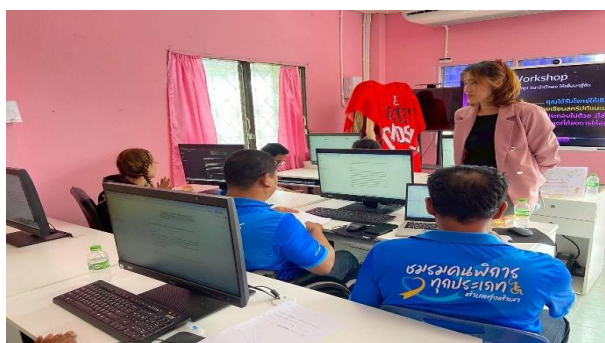
ผู้สำเร็จการฝึกอบรม จำนวน 596 คน คิดเป็นร้อยละ 98.19 และมีงานทำ คิดเป็นร้อยละ 49.10  
รายได้เฉลี่ย จำนวน 6,417 บาทต่อเดือนต่อคน



สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 18 เชียงใหม่ จัดฝึกอบรมหลักสูตรการใช้เทคโนโลยีสร้างสรรค์เพื่อเพิ่ม  
ศักยภาพและสร้างรายได้สำหรับคนพิการ ระยะเวลาการฝึกอบรม จำนวน 18 ชั่วโมง ระหว่างวันที่ 28-30  
มิถุนายน 2568 ณ เทศบาลตำบลสันทรายหลวง อ.สันทราย จ.เชียงใหม่ ให้กับคนพิการทางการเคลื่อนไหว  
หรือทางร่างกาย คนพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม คนพิการทางสติปัญญา และผู้ดูแลคนพิการ จำนวน 20 คน



สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 34 กาญจนบุรี จัดฝึกอบรมหลักสูตรพื้นฐานของปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้าง ความเท่าเทียมในสังคมสำหรับคนพิการ จำนวน 18 ชั่วโมง ระหว่างวันที่ 9-11 สิงหาคม 2568 ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัดกาญจนบุรี ให้กับคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย คนพิการทางสติปัญญา และผู้ดูแลคนพิการ จำนวน 20 คน



สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 12 สงขลา จัดฝึกอบรมหลักสูตรพื้นฐานของปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้าง ความเท่าเทียมในสังคมสำหรับคนพิการ จำนวน 18 ชั่วโมง ระหว่างวันที่ 7-9 กรกฎาคม 2568 ณ ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับตำบลทุ่งตำเสา ต.ทุ่งตำเสา อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ให้กับคนพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย และผู้ดูแลคนพิการ จำนวน 20 คน



สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 14 ปทุมธานี จัดฝึกอบรมหลักสูตรพื้นฐานของปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการประยุกต์ใช้เพื่อเสริมสร้าง ความเท่าเทียมในสังคมสำหรับคนพิการ จำนวน 18 ชั่วโมง ระหว่างวันที่ 18-20 สิงหาคม 2568 ณ สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 14 ปทุมธานี ให้กับคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย คนพิการทางสติปัญญา และผู้ดูแลคนพิการ จำนวน 20 คน

#### 4.

### การฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงานแก่ลูกจ้างที่ประสบอันตรายเนื่องจากการทำงาน และผู้ประกันตนทุพพลภาพ (ศฟง.ภาค 1 - 5)

กระทรวงแรงงาน โดยสำนักงานประกันสังคม ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานภาค 1-5 ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพแก่ลูกจ้างที่บาดเจ็บเนื่องจากการทำงานตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน และผู้ประกันตนทุพพลภาพ โดยมีรูปแบบการให้บริการแบบครบวงจร ทั้งด้านการแพทย์ ด้านอาชีพ ควบคู่กับด้านจิตใจและสังคม เพื่อให้ลูกจ้างและผู้ประกันตนทุพพลภาพที่เข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ สามารถกลับไปประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเองได้ ไม่เป็นภาระของครอบครัวและสังคม มีผลการดำเนินการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2567 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ.2568 ตามเป้าหมายให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ จำนวน 2,101 คน สามารถดำเนินการให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพได้ จำนวน 2,142 คน คิดเป็นร้อยละ 101.95

- งบประมาณที่ได้รับ 74,521,011.00 บาท
- ดำเนินการเบิกจ่าย 61,796,497.53 บาท คิดเป็นร้อยละ 82.92

#### ผลผลิต (Output)

- จำนวนผู้เข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพที่เข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงาน (ศฟง.ภาค 1 - 5) จำนวน 2,142 คน

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

- ร้อยละของผู้เข้ารับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพที่สิ้นสุดการฟื้นฟูสมรรถภาพมีความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไป ร้อยละ 100



## 5.

### โครงการจัดทำกายอุปกรณ์เสริมและกายอุปกรณ์เทียม (ศพง.ภาค 1 – 5)

กระทรวงแรงงาน โดยสำนักงานประกันสังคม ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานภาค 1-5 สามารถดำเนินการจัดทำกายอุปกรณ์เสริมและกายอุปกรณ์เทียม เพื่อแจกจ่ายแก่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ซึ่งผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพที่ได้รับการแจกจ่ายอุปกรณ์เสริมและอุปกรณ์เทียมไปแล้ว มีทักษะในการทำกิจกรรมประจำวันได้อย่างอิสระ ลดภาระของผู้ดูแลลง มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีแรงจูงใจในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้นและใช้ชีวิตด้วยความมั่นใจในตนเองมากขึ้น ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ได้รับกายอุปกรณ์เสริมและกายอุปกรณ์เทียมที่มีมาตรฐานและมีคุณภาพ สามารถกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติและประกอบอาชีพได้อย่างอิสระ พึ่งพาตนเองได้ไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวและสังคม ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานภาค 1-5 ดำเนินการจัดทำกายอุปกรณ์เสริมและกายอุปกรณ์เทียม เพื่อแจกจ่ายแก่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2567 ถึงกันยายน พ.ศ. 2568 โดยมีเป้าหมายในการจัดทำกายอุปกรณ์เสริมและกายอุปกรณ์เทียมให้กับผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ จำนวน 321 ชิ้น สามารถดำเนินการจัดทำกายอุปกรณ์เสริมและกายอุปกรณ์เทียมให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพได้ จำนวน 472 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 147.04

- งบประมาณที่ได้รับ 4,257,150.00 บาท
- ดำเนินการเบิกจ่ายไปแล้ว 2,929,374.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 68.81

#### ผลผลิต (Output)

- จำนวนชิ้นของการประดิษฐ์อุปกรณ์เสริมและอุปกรณ์เทียมเพื่อช่วยเหลือผู้เสียสมรรถภาพ จำนวน 472 ชิ้น

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

- ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีความจำเป็นต้องได้รับกายอุปกรณ์เสริมและกายอุปกรณ์เทียมสามารถกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติสามารถประกอบอาชีพได้อย่างอิสระ มีความพึงพอใจในระดับมากขึ้นไปทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100



## 6.

### โครงการส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพคนพิการและผู้ดูแลคนพิการสู่ความยั่งยืน

สมาคมผู้ปกครองบุคคลออทิสซึม (ไทย) ดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาทักษะอาชีพคนพิการและผู้ดูแลคนพิการสู่ความยั่งยืน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และทักษะด้านอาชีพสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้น

#### ผลผลิต (Output)

จุดฝึกอบรมมี 22 แห่ง มีการรวมกลุ่มประกอบอาชีพด้านการทำเบเกอรี่ และการทำขนมฟิวชั่น จำนวน 19 แห่ง และมีการผลิตจำหน่ายในครอบครัวที่ได้เข้าอบรมในครั้งนี้

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

ผู้เข้าอบรมมีความรู้และทักษะการทำเบเกอรี่และการทำขนมฟิวชั่นไปประกอบอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้นดูแลครอบครัวได้



## 7.

### กิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพระยะสั้น (Up Skill,Re Skill) สำหรับคนพิการ และประชาชนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการพัฒนาทักษะอาชีพระยะสั้น (Up Skill,Re Skill) สำหรับคนพิการ และประชาชนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีคนพิการและประชาชนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จำนวน 2,555 คน ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ หลักสูตรที่จัดการเรียนการสอน จำนวน 151 หลักสูตร และสถานศึกษาภาครัฐสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่จัดการเรียนการสอน จำนวน 38 แห่ง

#### ผลผลิต (Output)

คนพิการและประชาชนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพระยะสั้น (Up Skill,Re Skill) จำนวน 2,000 คน

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

คนพิการและประชาชนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีทักษะวิชาชีพที่สามารถนำไปต่อยอดในการประกอบอาชีพได้



## 8.

### โครงการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ

กระทรวงศึกษาธิการ โดยศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้กลุ่มเป้าหมายพิเศษ กรมส่งเสริมการเรียนรู้ ดำเนินโครงการ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ เพื่อให้ผู้เรียนคนพิการ ในสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด ทางการศึกษา ตามบัญชี ข และ ค ที่กำหนดตามกฎหมายกระทรวงและสามารถเรียนรู้ได้ตามแผนการเรียนรู้รายบุคคล คิดเป็นร้อยละ 94

#### ผลผลิต (Output)

จำนวนผู้เรียนคนพิการที่ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามบัญชี ข และ ค ที่กำหนดตามกฎหมายกระทรวง (จำนวน 8,162 คน)

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

ผู้เรียนคนพิการในสถานศึกษาสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามบัญชี ข และ ค ที่กำหนดตามกฎหมายกระทรวงและสามารถเรียนรู้ ได้ตามแผนการเรียนรู้รายบุคคลได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90



## 9.

### กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง เทคนิคการสอนอ่าน เขียน คิดคำนวณ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD)

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนดำเนินกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง เทคนิคการสอนอ่าน เขียน คิดคำนวณ สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) ให้สามารถจัดการเรียนรู้ด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณได้อย่างเหมาะสม และตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะบุคคลของผู้เรียน และส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการออกแบบสื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ช่วยเสริมสร้าง การมีส่วนร่วมของผู้เรียน ซึ่งมีครูโรงเรียนเอกชนเข้าอบรม จำนวนทั้งสิ้น 428 คน จาก 214 โรงเรียน โดยผ่านเกณฑ์การอบรม จำนวน 402 คน คิดเป็นร้อยละ 93.93 ของจำนวนผู้เข้าอบรมทั้งหมด สะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจและความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมอบรมเป็นอย่างดี แสดงให้เห็นว่า กระบวนการและเนื้อหาของอบรมสามารถเสริมสร้างทักษะครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้ตรงต่อความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน และส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเอกชนอย่างเป็นรูปธรรม

#### ผลผลิต (Output)

ครูที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเอกชนได้รับการพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณที่เหมาะสม ตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะบุคคลของผู้เรียนสามารถวางแผนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการเฉพาะบุคคลของผู้เรียน จำนวน 428 คน

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคลอย่างเหมาะสม ผ่านสื่อและกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ เกิดแรงจูงใจและสามารถมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น



กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนดำเนินโครงการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและเด็กด้อยโอกาส กิจกรรมการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดย

1. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรผู้ดำเนินการคัดกรองคนพิการทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเพิ่มศักยภาพครูโรงเรียนเอกชนให้สามารถคัดกรองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการศึกษา และสามารถขึ้นทะเบียน เป็นผู้ดำเนินการคัดกรองคนพิการทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ การรับรองบุคคลของสถานศึกษาว่าเป็นคนพิการได้ มีครูในโรงเรียนเอกชนได้รับการพัฒนา จำนวน 155 คน 48 โรงเรียน

2. พัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนการสอนของครูที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

2.1 พัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ โดยการพัฒนา ศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เน้นการออกแบบพื้นที่การเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน การออกแบบหน่วยการเรียนรู้และแผนการสอนเฉพาะบุคคล ตามวงจรการเรียนรู้ (OLE) เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และศึกษาดูงานการออกแบบพื้นที่การเรียนรู้ (Learning Space) ณ โรงเรียนศรีสังวาลย์ จังหวัดนนทบุรี มีผู้บริหารและครูผู้สอนนักเรียนพิการในโรงเรียนการศึกษาพิเศษ ได้รับการพัฒนา จำนวน 48 คน 18 โรงเรียน

2.2 พัฒนาคูโรงเรียนเอกชนให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของนักเรียนในโรงเรียนเอกชน เพื่อให้สามารถจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เลือกใช้เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาได้ตรงกับความต้องการของนักเรียน และสามารถวัดประเมินผลนักเรียนตามสภาพจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมีครูในโรงเรียนเอกชนที่เป็นผู้ดำเนินการคัดกรองคนพิการทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและครูในโรงเรียนเอกชนที่มีเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนรวมได้รับการพัฒนา จำนวน 166 คน 78 โรงเรียน

2.3 พัฒนาคูโรงเรียนเอกชนด้านเทคนิคการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) เพื่อให้มีเทคนิคในการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ หรือมีแนวโน้มบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ รวมถึงเลือกใช้สื่อในการช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ มีครูในโรงเรียนเอกชนที่มีเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนรวม และโรงเรียนการศึกษาพิเศษได้รับการพัฒนา จำนวน 257 คน 126 โรงเรียน

### ผลผลิต (Output)

จำนวนครูที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเอกชนที่ได้รับการพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละบุคคล

### ผลลัพธ์ (Outcome)

เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเอกชนได้รับการส่งเสริมศักยภาพของแต่ละบุคคลอย่างถูกต้องทั่วถึง เท่าเทียม และมีประสิทธิภาพ



กระทรวงวัฒนธรรม โดยกองการต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ร่วมกับมูลนิธิศิลปะเพื่อมวลมนุษยชาติ คณะอนุกรรมการด้านศิลปะสร้างสรรค์ในคณะกรรมการการศึกษา จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม วุฒิสภา คณะกรรมการกิจการผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสในคณะกรรมการการพัฒนาสังคม วุฒิสภา กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และเครือข่ายด้านศิลปวัฒนธรรม ดำเนินโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “พลังแห่งศิลป์” (The Power of Art) ระหว่างวันที่ 15 - 17 สิงหาคม 2568 ณ อาคารรัฐสภา และมูลนิธิศิลปะเพื่อมวลมนุษยชาติ โดยมีผู้แทนจากประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าร่วม จำนวน 9 คน ประกอบด้วย บรูไน ดารุสซาลาม (1 คน) อินโดนีเซีย (2 คน) ลาว (1 คน) มาเลเซีย (3 คน) ฟิลิปปินส์ (1 คน) สิงคโปร์ (1 คน) เข้าร่วมกิจกรรม ประกอบด้วย การเยี่ยมชมรัฐสภา การประชุมสัมมนานานาชาติ พิธีเปิดโครงการฯ และนิทรรศการศิลปะ ณ รัฐสภา และการจัดฐานกิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะสำหรับผู้พิการ ณ มูลนิธิศิลปะเพื่อมวลมนุษยชาติ

#### ผลผลิต (Output)

1. การจัดกิจกรรมภายใต้การดำเนินโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “พลังแห่งศิลป์” (The Power of Art)
2. จำนวนประเทศสมาชิกอาเซียนที่ส่งผู้แทนเข้าร่วมโครงการ

#### ผลลัพธ์ (Outcome)

ระดับความรู้ความเข้าใจหรือทัศนคติที่ดีขึ้นต่อการใช้ “พลังแห่งศิลป์” ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสในกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการ



กระทรวงวัฒนธรรม โดยสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม ได้บูรณาการความร่วมมือกับมูลนิธิ อารยสถาปัตย์เพื่อคนทั้งมวล โดยสนับสนุนการจัดงาน Thailand Friendly Design Expo มาตั้งแต่ ปี 2559 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีหน่วยงานในสังกัดเข้าร่วมจัดกิจกรรมดังกล่าวอย่างต่อเนื่องทุกปี ซึ่งจากการสนับสนุนงบประมาณ และการบูรณาการความร่วมมือที่ผ่านมามีประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง มีประชาชนผู้เข้าร่วมงานให้ความสนใจ กิจกรรมภายในบูธของกระทรวงวัฒนธรรมเป็นจำนวนมาก การสนับสนุนการจัดงานนี้ จึงเป็นสื่อกลางในการ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของกระทรวงวัฒนธรรมที่มีส่วนสนับสนุนการลดความเหลื่อมล้ำในสังคม ของกลุ่มผู้เปราะบาง อาทิ เผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวทางศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ที่มีการพัฒนาพื้นที่รองรับ การท่องเที่ยวของกลุ่มคนเปราะบาง ผ่านรายการ “กฤษณะ ทัวริ่งกล้อ” ทางเนชั่น ทวี และสื่อออนไลน์รูปแบบต่าง ๆ เช่น Youtube Facebook ซึ่งมีผู้เข้าชมในช่องทางต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก

โครงการ Thailand Friendly Design Expo เป็นโครงการที่ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม เพื่อสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ เสริมสร้างพลังทางสังคม สร้างสังคมเข้มแข็งที่แบ่งปันไม่ทอดทิ้งกันและมีคุณธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นโยบายรัฐบาลที่ต้องการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันของคนทุกคน โครงการนี้ จึงจะช่วยสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ทูทางวัฒนธรรม ความเข้มแข็งของชุมชน เสริมสร้างสภาพแวดล้อม และนวัตกรรมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตในสังคมสูงวัย ประชาชนทุกสภาพร่างกาย ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ใช้รถเข็น ตลอดจน เด็กและเยาวชน ให้ได้มีโอกาสรับรู้ และเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ด้าน ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม ด้วยความสะดวก เสมอภาค และเท่าเทียม

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 กระทรวงวัฒนธรรม มีหน่วยงานในสังกัดกระทรวงวัฒนธรรมร่วมบูรณาการ จัดกิจกรรม ดังนี้

### 1) สำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม มีการจัดกิจกรรม ดังนี้

1.1) กิจกรรมประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม โดยปีนี้นำเสนอแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นจังหวัด ที่ได้รับการคัดเลือกจากองค์การยูเนสโก (UNESCO) ให้เป็นเครือข่ายเมืองสร้างสรรค์ด้านดนตรี ประจำปี 2567 (City of Music) และสถานที่ที่หยิบยกมานำเสนอคือ ตลาด 100 ปี ซึ่งตลาดวัฒนธรรมแห่งหนึ่งในโครงการ 10 ตลาดบก 6 ตลาดน้ำ ของกระทรวงวัฒนธรรม ในตลาดแห่งนี้มีวิถีวัฒนธรรมที่มีความน่าสนใจมาก มีอาหาร มีสถานที่สำคัญ ทั้งแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับเป็นทางเลือกในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สำหรับกลุ่มคนทุกกลุ่ม และกระทรวงวัฒนธรรมก็หวังว่ากิจกรรมครั้งนี้ จะช่วยฟื้นฟูและส่งเสริมการท่องเที่ยว ตลาดวัฒนธรรม ถนนสายวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวชุมชนได้อีกด้วย โดยมีกิจกรรมที่นำมาสาธิต จัดแสดง และจำหน่าย อาทิ

(1) การทำยาต้มหัวโตและการสร้างงานศิลปะบนฝายาต้ม จากเครือข่ายทางวัฒนธรรมต้นแจ้งพัฒนา อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

(2) การถักเป็ลญวนและผลิตภัณฑ์ปลาหมึก ซึ่งเป็น 1 จังหวัด 1 เมนู เชิดชูอาหารถิ่น จากอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

(3) การทำตุ๊กตาผ้า ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์วัฒนธรรมไทย CPOT ที่กระทรวงวัฒนธรรมพัฒนาต่อยอด

1.2) กิจกรรมมอบรางวัลพื้นที่สร้างสรรค์ต้นแบบด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สำหรับกลุ่มเปราะบาง จำนวน 20 แห่ง (คัดเลือกจากพื้นที่เป้าหมายที่เป็นพื้นที่สุดยอดชุมชนต้นแบบ “เที่ยวชุมชน ยลวิถี” ตลาดบกสืบสานวัฒนธรรม พิพิธภัณฑ์ และอุทยานประวัติศาสตร์ทั่วประเทศ) โดยมีพื้นที่ที่ได้รับการคัดเลือกประกอบด้วย อุทยานประวัติศาสตร์ 1 แห่ง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ 9 แห่ง และสุดยอดเที่ยวชุมชน ยลวิถี และตลาดบกสืบสานวัฒนธรรมไทย จำนวน 9 แห่ง รายละเอียดดังนี้

ที่	ชื่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด
<b>อุทยานประวัติศาสตร์</b>				
1	อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย	เมืองเก่า	เมืองสุโขทัย	สุโขทัย
<b>พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ</b>				
1	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร	แขวงพระบรมมหาราชวัง	เขตพระนคร	กรุงเทพมหานคร
2	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กำแพงเพชร	ในเมือง	เมืองกำแพงเพชร	กำแพงเพชร
3	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ บ้านเก่า	บ้านเก่า	เมืองกาญจนบุรี	กาญจนบุรี
4	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระปฐมเจดีย์	พระปฐมเจดีย์	เมืองนครปฐม	นครปฐม
5	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ปราจีนบุรี	หน้าเมือง	เมืองปราจีนบุรี	ปราจีนบุรี
6	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา	ประตูชัย	พระนครศรีอยุธยา	พระนครศรีอยุธยา
7	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระพุทธชินราช	ในเมือง	เมืองพิษณุโลก	พิษณุโลก
8	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ถลาง	ศรีสุนทร	ถลาง	ภูเก็ต
9	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทอง	อุทอง	อุทอง	สุพรรณบุรี
10	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุบลราชธานี	ในเมือง	เมืองอุบลราชธานี	อุบลราชธานี
<b>สุดยอดชุมชนต้นแบบ "เที่ยวชุมชน ยลวิถี" และตลาดบกสืบสานวัฒนธรรมไทย</b>				
1	ชุมชนบ้านโนนบุรี	โนนบุรี	สหัสขันธ์	กาฬสินธุ์
2	ชุมชนวัดห้วยปลากั้ง	ริมกก	เมืองเชียงราย	เชียงราย
3	ชุมชนวัดศรีสุพรรณ	หายยา	เมืองเชียงใหม่	เชียงใหม่
4	ชุมชนวัดพระธาตุแช่แห้ง (บ้านหนองเต่า)	ม่วงตึ๊ด	ภูเพียง	น่าน
5	ชุมชนวัดพระธาตุข่อยแอ	ข่อยแอ	เมืองแพร่	แพร่
6	ชุมชนย่านเมืองเก่าภูเก็ต	ตลาดใหญ่	เมืองภูเก็ต	ภูเก็ต
7	ชุมชนบ้านฟ้าหยาด	ฟ้าหยาด	มหาชนะชัย	ยโสธร
8	ชุมชนบ้านเก่าริมน้ำประแส	กระแสะ	แกลง	ระยอง
9	ตลาดตรอกโรงยา (ถนนสั้น ตำบลนายาว)	อุทัยใหม่	เมืองอุทัยธานี	อุทัยธานี

1.3) กิจกรรมจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อประชาสัมพันธ์การจัดงาน และการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรม ที่ขับเคลื่อนการดำเนินงานสำหรับกลุ่มคนเปราะบางผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ อาทิ โทรทัศน์ สื่อออนไลน์ สื่อหนังสือพิมพ์

## 2) กรมศิลปากร

สนับสนุนการจัดกิจกรรม “สืบสานงานช่างศิลป์ไทย” โดยสำนักช่างสิบหมู่ ที่ผู้ร่วมงานสามารถมาทำกิจกรรมร่วมกันภายในงานโดยเป็นการจัดกิจกรรม Workshops งานอนุรักษ์ศิลปะไทย เช่น งานปั้นปูนสด

## 3) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

จัดการแสดงศิลปวัฒนธรรมในพิธีเปิดงานวันที่ 12 ธันวาคม 2567 ชื่อชุดการแสดง “พยุหพลรณยุทธ์”

### ผลผลิต (Output)

1. มีกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการเข้าถึงพื้นที่สร้างสรรค์และกิจกรรมทางวัฒนธรรมของกลุ่มเปราะบาง จำนวนอย่างน้อย 2 กิจกรรม
2. จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม/เยี่ยมชมนิทรรศการ มากกว่า 5,000 คน
3. ประชาชนทั้งชาวไทยและต่างชาติทั่วโลกได้รู้เรื่องการจัดงานในรูปแบบ Onsite และ Online มากกว่า 200,000 คน
4. มีพื้นที่ทางวัฒนธรรมต้นแบบ ที่ให้บริการสำหรับประชาชนกลุ่มเปราะบางได้เข้าถึงศิลปวัฒนธรรมไม่น้อยกว่าภาคละ 1 แห่ง

### ผลลัพธ์ (Outcome)

1. ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจในกิจกรรมที่กระทรวงวัฒนธรรมจัดขึ้น
2. ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย รับรู้และมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรมเพิ่มมากขึ้น
3. เกิดการบูรณาการการดำเนินงานของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างพลังทางสังคมสำหรับประชาชนกลุ่มเปราะบาง



กระทรวงยุติธรรม โดยกรมบังคับคดี กรมคุมประพฤติ ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ ด้วยการจัดสถานที่บริเวณส่วนราชการกรมบังคับคดี เรือนจำ หรือทัณฑสถาน สำนักงานคุมประพฤติในจังหวัดต่างๆ เพื่อให้ผู้พิการหรือผู้ดูแลคนพิการมาจำหน่ายสลาก กินแบ่งรัฐบาล หรือสินค้าอื่นๆ ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวเป็นการช่วยเหลือให้ผู้พิการหรือผู้ดูแลคนพิการ ได้มีสถานที่จำหน่ายสินค้าอันเป็นการสนับสนุนการสร้างอาชีพและการมีรายได้ในการดำรงชีวิตของผู้พิการ

### ผลผลิต (Output)

ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรมมีสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าของผู้พิการหรือผู้ดูแลคนพิการ เพื่อเป็นการสนับสนุนการสร้างอาชีพและการสร้างรายได้ในการดำรงชีวิต

### ผลลัพธ์ (Outcome)

ผู้พิการมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถเข้าถึงสิทธิได้อย่างแท้จริง สังคมมีความรู้และเข้าใจต่อคนพิการ และมีส่วนร่วมลดความเหลื่อมล้ำ สร้างทางเลือกและสร้างโอกาสการหารายได้ให้แก่ผู้พิการหรือผู้ดูแล คนพิการและครอบครัว พัฒนาศักยภาพกำลังแรงงานฝึกทักษะเพื่อการประกอบอาชีพ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ สร้างขวัญและกำลังใจให้กับคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ และครอบครัว



## 14.

### การให้บริการกู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนประกอบอาชีพสำหรับคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ โดยกลุ่มส่งเสริมโอกาสและติดตามประเมินผลให้บริการกู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนประกอบอาชีพสำหรับคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการรายบุคคล วงเงินไม่เกิน 60,000 บาท หากรายใดมีความประสงค์จะกู้เกินกว่าวงเงินที่กำหนดให้พิจารณาเป็นราย ๆ ไป โดยไม่เกิน 120,000 บาท รวมจำนวน 12,489 รายเป็นเงินจำนวน 634,800,355 บาท

#### ผลผลิต (Output)

ผลการอนุมัติการให้บริการกู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนประกอบอาชีพสำหรับคนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ

ส่วนกลาง	จำนวน	513 ราย	เป็นเงินจำนวน	25,877,200 บาท
ส่วนภูมิภาค	จำนวน	11,976 ราย	เป็นเงินจำนวน	608,923,155 บาท

#### ผลลัพธ์(Outcome)

คนพิการหรือผู้ดูแลคนพิการ มีทุนเพื่อประกอบอาชีพซึ่งทำให้มีรายได้ สามารถเลี้ยงดูตนเอง และครอบครัวได้



# คณะผู้จัดทำ

---

สำนักงานนโยบายและแผนนอกระบบ  
สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน

หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน  
กรมการจัดหางาน  
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน  
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน  
สำนักงานประกันสังคม

หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน  
ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม  
และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

---

ต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อกลุ่มงานนอกระบบ  
สำนักงานนโยบายและแผนนอกระบบ โทร. 02 232 1160












รายงานผลการดำเนินงาน  
ด้านแรงงานนอกระบบ  
แรงงานสูงอายุ  
และแรงงานคนพิการ



ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568



กระทรวงแรงงาน

 02 232 1160

 [informal.mol.ilp@gmail.com](mailto:informal.mol.ilp@gmail.com)

 สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน